

Vasile Lovinescu

IDACIA

Hyperboreana

VASILE LOVINESCU

"Să recitim aceste legende ; să privim din nou harta cu această Mare Neagră (*Pontus*) saturniană, ascunzând la sânul său *Insula Albă*, așezată vis-a-vis de *Selina*, având la nord solara *Cetatea Albă* și puțin mai la sud lunara *Selina*, numite curent în România "cheile Mării Negre" (cheile de aur și de argint ale Puterii sacerdotale și regale, ale Marilor și Micilor Mistere, cheile lui Ianus și ale lui Ion-Sânt-Ion); să privim laguna *Letea*, Tridentul Dunării, având pe mâner, în "indistințiune", *Tula*; să facem această observație capitală, înlăturând ultimele ezitări, că toate acestea sunt așezate exact pe paralela 45°, adică în mod riguros la jumătatea distanței între Pol și Ecuator, și vom putea spune parafrazându-l pe Sfântul Pavel. "că sunt multe lucruri de spus, și lucruri grele de explicat pentru că noi înțelegem greu"... Cu toate acestea, pare bine stabilit că *Dacia* a fost sediul Centrului Suprem într-o vreme foarte îndepărtată".

Vasile Lovinescu

Dacia hiperboreana

Coperta:
Corvin Cristian

Ilustrația copertei:
Paftaua de aur descoperită în biserica domnească din Curtea de Argeș

Consilier editorial: Dan Stanca
© Editura Rosmarin, 1996 pentru prezenta ediție
ISBN 973-96712-8-4

VASILE LOVINESCU

DACIA HIPERBOREANĂ

Ediție îngrijită de:
Roxana Cristian și Florin Mihăescu

Ediția a doua

EDITURA ROSMARIN
BUCUREȘTI
1996

Voluma apărute

- Al patrulea haġialăc. Cartea Românească, București, 1981
Creangă și Creanga de Aur. Cartea Românească,
București, 1989
Monarhul ascuns. Inst. European, Iași, 1992
Incantația sângelui. Inst. European, Iași, 1993
Mitul sfâșiat. Inst. European, Iași, 1993
Interpretarea ezoterică a unor basme și balade populare
românești. C. Românească, Buc. 1993
Steaua fără Nume. Ed. Rosmarin, București, 1994
Jurnal Alchimic. Inst. European, Iași, 1994
Dacia hiperboreană. Ed. Rosmarin, București, 1994
Scrisori crepusculare. Ed. Rosmarin, București, 1995

CUPRINS

Cuvânt înainte	7.
Capitolul I Migrația hiperboreană în Dacia	14.
Capitolul II Monumente, mituri, tradiții populare.....	30
Capitolul III Monede, inscripții, legende. Intemeierea Țării Românești.....	44
Capitolul IV Intemeierea Transilvaniei și a Moldovei.....	55
Capitolul V Basmele și simbolismul lor	65
Capitolul VI Omul Universal.....	71
In loc de postfață.....	97

CUVÂNT ÎNAINTE

Apărut în 1936 - 1937 în câteva numere din revista *Etudes Traditionnelles, la Paris*¹, studiul *Dacia Hiperboreană* a rămas necunoscut la noi în țară, cu excepția câtorva apropiați ai scriitorului. El a stat "ocultat" așadar aproape 50 de ani, până când, în 1984, a fost descoperit în Italia de un cunoscut cercetător tradițional, Claudio Mutti, care l-a tradus, l-a prefațat și l-a publicat². Printr-una din acele coincidențe semnificative, pe care numai destinul le poate potrivi, acest studiu apare în Italia în iulie 1984, în zilele în care autorul dispărea din această viață la Fălticeni (14 iulie 1984).

Există totdeauna un răspuns al Providenței la un gest al omului, aici și acum, sau într-un alt timp și pe alt nivel. Este ceea ce *Extrem-Orientalii* numesc "acțiune și reacțiune concordantă" sau ceea ce *Hinduismul* afirmă în doctrina *apurva*.

Revenind la studiul propriu-zis, el a fost republicat în volum în limba franceză în 1987³ și a fost remarcat, între alții, de Vintilă Horia care a vorbit admirativ despre el în Spania.

Atât în 1936, cât și recent, în Italia și Franța, studiul a apărut sub pseudonimul *Geticus*⁴. Această "ascundere" a persoanei autorului avea la V. Lovinescu alte motive decât obișnuitele pseudonime scriitoricești. Dintr-o perspectivă tradițională, singurul creator, singurul autor este Principiul, toți ceilalți "creatori" fiind doar substitute. Persoana lor este o *persona* (mască), un aspect al arhetipului original. Dar de ce *Geticus*? Poate pentru că, așa cum se va vedea, scriitorul s-a identificat cu lumea studiului său până într-atâta, încât a "devenit" *Geticus*. Oricum ar fi, când studiul a apărut în Italia, traducătorul a crezut că sub acest pseudonim se ascunde un alt român, Mihail Vâlsan, un cunoscut arabizant

și scriitor tradițional trăind la Paris. Când s-a descoperit că era vorba de Vasile Lovinescu, acest nume nu a spus mai nimic, fiind atribuit în mod eronat unui fost diplomat la Paris din anii 30. În tot acest timp, autorul trăia la fel de puțin cunoscut în țară, într-una din acele retrageri spirituale care nu sunt decât o altă formă de "anonimat". Abea acum studiul vede lumina tiparului și la București. Poate că această apariție târzie vine să confirme spusa evanghelică după care nimeni nu e profet în țara lui. Dar poate că abea acum, după mai bine de jumătate de secol, a sosit acea "plinire a vremii" fără de care nimic nu se poate întâmpla. Căci dacă oamenii uită atâtea lucruri, ca și cărți, Dumnezeu și le amintește. Habent sua fata libelli...

N-a fost desigur o întâmplare faptul că studiul a apărut prima dată în Franța, în *Études Traditionnelles*, revistă al cărei spiritus rector era René Guénon, căci V. Lovinescu a scris această lucrare sub imboldul și cu acordul marelui gânditor tradițional francez, așa cum rezultă din scrisorile lui: "Mulțumesc pentru toate explicațiile date asupra manifestărilor tradiționale în România; sunt lucruri cu adevărat foarte interesante pe care nu le cunoșteam deloc... Nu vă gândiți să faceți o lucrare cu toate aceste probleme? Ar merita cu siguranță osteneala, cu atât mai mult cu cât subiectul, cel puțin din acest punct de vedere, n-a mai fost studiat până acum".

Apare evident că datele studiului, și mai ales interpretarea lor de către V. Lovinescu, l-au interesat în mod deosebit pe Guénon, deschizând astfel o poartă de acces spre miezul tradiției dacice și prin ea spre tradiția hiperboreană și spre Tradiția primordială: "Sunt foarte mulțumit de ceea ce îmi spuneți despre căutările dvs. cu privire la Dacia și aștept cu mult interes studiul pe care mi-l anunțați...". Iar într-o altă scrisoare, Guénon continuă: "...căci găsec, ca și M. Clavelle, de altfel, că lucrarea dvs. este foarte interesantă și ar fi păcat să o restrângeți într-un fel". Acest studiu avea să marcheze strângerea unor legături spirituale ale lui R. Guénon, nu numai cu V. Lovinescu, ci și cu alți români determinând o revigorare tradițională în țara noastră, la care, în anii aceia, a participat și M. Eliade, chiar dacă ulterior, în etapa lui occidentală, a "uitat" acest fapt. Totul s-a occultat însă la noi în țară, cum spuneam, timp de peste o jumătate

de secol de "teroare a istoriei".

Schimbul de scrisori cu R. Guénon a continuat și după publicarea studiului în *Études Traditionnelles*, intensificându-se chiar, până în 1939 când a încetat din cauza războiului. Și activitatea de scriitor a lui V. Lovinescu s-a întrerupt, dar poate nu atât din cauza războiului și a îngrijorărilor istoriei, cât mai ales datorită preocupărilor pur spirituale care l-au absorbit total în anii aceia. După un pelerinaj la Muntele Athos în vara 1935, a urmat, în martie 1936, un altul la Amiens în Franța, ca și la Bâle în Elveția. Din acel moment realizarea lui spirituală a lăsat în umbră activitatea scriitorului ca și orice alte preocupări de natură profană. Au urmat ani de intensă lucrare a duhului, asociată unui grup inițiativ, apoi, după 1959, unui cerc de studii și meditații tradiționale, ambele inițiate și animate de el. Activitatea de scriitor și-a reluat-o după 1964, dar, din motive ușor de înțeles, lucrările sale au rămas în manuscris, până la apariția volumului *Al Patrulea Hagialăc* în 1981, dată la care el se retrăsese la Fălticeni, unde s-a stins din viață în 1984. După moarte, în 1989, a apărut o nouă lucrare a sa, *Creangă și Creanga de aur*, în care, pe lângă preocupările de hermeneutică a basmelor, se regăsesc în fundal și cele de istorie și geografie sacră.

Dacă prilejul se ivește abea acum pentru publicarea în limba română a studiului *Dacia Hiperboreană* este poate și pentru a marca această permanență spirituală, în timpuri atât de impermanente. Căci pentru Vasile Lovinescu prezența din timpuri imemorabile a unui Centru spiritual în aceste ținuturi a fost hotărâtoare în formarea și continuitatea poporului și civilizației române. Într-adevăr, în perspectiva tradițională și în viziunea lui Lovinescu, ca și a unor, puțini, înaintași ca B. P. Hașdeu sau N. Densușianu, Dacia a fost unul din acele centre care în lumea arhaică alcătuiau osatura unei geografii simbolice, suport la rândul ei al unei istorii mitice, deci sacre în cel mai înalt grad.

Mitul nu este o simplă fantezie și nici un produs al imaginației "poetice" populare, cum se susține în genere. El este un mod de gândire coerent și semnificativ, ca și o expresie a unui mod de trăire spirituală. El poate fi deci un "document" ca orice mesaj scris sau figurat, din care se poate descifra profilul spiritual al unei civilizații. A neglija mitul și

a minimaliza simbolul înseamnă a acorda atenție doar evenimentelor economice, politice și sociale, înseamnă a nu recunoaște spiritualitatea lumii arhaice. Plecând de la aceste idei tradiționale, Vasile Lovinescu reconsideră întreaga istorie a acestor ținuturi, privind-o din interior și nu din perspectiva modernă, exterioară și profană. Căci a pune sacrul în primul plan înseamnă în fond să gândești asemenea cu popoarele arhaice, pentru care sacrul și mitul ordonau lumea, constituiau dharma lor, legea universală, unitatea macro și microcosmosului. Acestei unități i se datorează în primul rând corespondențele între diferitele teme mitice și nu unor influențe între civilizații separate în timp și spațiu. Mergând în susul apei spre originar, Lovinescu merge pe calea strămoșilor spre centrul tradiției dacice, centru din care se poate întrezări cerul Tradiției primordiale.

Din această perspectivă, formarea Daciei e pusă de autor în legătură cu acele migrațiuni dinspre Nord spre Sud ale popoarelor hiperboreene, atestate de multe mituri și de mulți autori antici. "Migrația hiperboreană, spune Lovinescu, nu are nimic dintr-o emigrație, nu se găsește în ea nimic improvizat, întâmplător, gratuit, precipitat. Trebuie să ne smulgem prejudecăților moderne pentru a ne reprezenta corect această migrație sacră, cu ai săi sacerdoți-regi, purtând din etapă în etapă, fără nici o improvizare, și după o știință geografică precisă, "penații" săi, altarele sale, suporturile sale spirituale". O astfel de etapă a fost cea dacică. În cetatea naturală a Carpaților, s-au "precipitat", ca într-o imensă cupă cosmică, popoarele geto-dace și nu au mai părăsit-o nici până astăzi. Toate celelalte migrații au trecut pe lângă ea fără să o clintească, atât cele hiperboreene din mileniul al doilea a.H., cât și cele estice germano-mongolo-slave din mileniul întâi p.H. Ce a determinat oprirea geto-dacilor în arcul carpatic, în afară de unele cauze economice care nu reprezentau în acea vreme fapte hotărâtoare? Explicația ne poate fi dată de geografia sacră a acestor ținuturi. Dacă pământul nu este decât o oglindă a cerului, după această geografie, să observăm că lanțul Carpaților are forma Constelației Dragonului, cu capul în Platoul Boemiei, corpul (inima) în Carpații noștri și coada în Balcani. Polul cerului (centrul Cercului de precesie și nu Steaua Polară) care se găsește în spira principală a corpului Dragonului, proiectat pe pământ apare în platoul

transilvan, determinând aici un important Centru spiritual. Iată deci, din perspectiva mitică, motivul opririi daco-geților în acest platou sacru. Vasile Lovinescu nu pomeneste de acest aspect capital în studiul din 1936, dar ni l-a comunicat ulterior, motiv pentru care îl consemnăm aici. Pe de altă parte, interpretând în textul lucrării, în convorbiri și într-o scrisoare, figurația de pe paftaua lui Negru Vodă (vezi coperta și postfața), el o vede ca pe o lebedă cu gât de balaur și cu cap uman, ceea ce nu e departe de imaginea celestă unde Constelația Lebedei e imediat vecină Constelației Dragonului. Încă un simbol hiperborean, în tradiția dacică.

Centralitatea Daciei în lumea veche, menționată de antici, este convingător argumentată pe diferite planuri de Lovinescu în scrierea sa. Unii autori profani vor zâmbi poate la aceste argumente, dar iată că nu demult, un celebru etnograf și istoric contemporan, Marija Gimbutas, pornind de la o bază științifică, scria următoarele în prefața uneia din cărțile sale: "România este vatra a ceea ce am numit Vechea Europă, o entitate culturală cuprinsă între 6500 - 3500 î.e.n. (...). A devenit de asemenea evident că această străveche civilizație europeană precede cu câteva milenii pe cea sumeriană (...). A fost o perioadă de reală armonie în deplin acord cu energiile creatoare ale naturii (...). Trebuie ca de acum încolo să recunoaștem importanța spiritualității Vechii Europe ca o parte a istoriei noastre". Iată o confirmare istorică a unei realități mitice, de care mitul nu avea nevoie, desigur, și nici Vasile Lovinescu pentru care mitul era o realitate supratemporală, deci arhetipală, din care toate celelalte curg în mod firesc.

Nu vom intra în detaliile acestui studiu, care vorbește singur sub pana subtilă și inspirată a lui Vasile Lovinescu, mergând de la originile atemporale ale Daciei Hiperboreene, trecând prin etapa geto-dacă, pentru a ajunge până la întemeierea primelor state medievale românești. Și dacă a început în mit, autorul își va încheia studiul tot în mit, cu o viziune simbolică a basmului lui Ion Creangă, Harap-Alb, un uimitor blazon al trecutului nostru mitic. Vom reaminti însă, în această scurtă prezentare, încă două studii ale scriitorului (publicate recent) care amplifică și întrgesc istoria sacră a acestor ținuturi. E vorba în primul rând de Ciubăr Vodă, scris ca o continuare a studiului despre basmele lui I.

Creangă, în care această figură de istorie și legendă poartă mesajul Tradiției perene până dincolo de Intemeierea Principatelor, până în secolul trecut. Acest personaj, răspândit în folclor și în opere literare, acoperă cu masca sa de bufon și nebun realitatea unei funcțiuni regale păstrătoare a depozitului tradiției, închipuind pe regele unui alt Graal ascuns pe aceste meleaguri. În acest studiu se include și o cercetare simbolică a Teatrului istorico-legendar al lui Mihail Eminescu - Incantația Sângelui⁷ care de la Traian la Mușatini întregește o viziune coerentă a istoriei noastre mitice. Creangă și Eminescu sunt, de altfel, pentru Lovinescu, cei doi Dioscuri nu numai ai literaturii, ci și ai spiritualității noastre. În sfârșit, un al treilea studiu din aceeași categorie este Columna Traiană (purtând subtitlul Glose asupra Melancoliei) care, plecând din mit și istorie, deschide o perspectivă nebănuită asupra trecerii de la civilizația geto-dacă la civilizația creștină, nu numai pe pământul Daciei Felix, ci și în întregul Imperiu roman.

Aceste studii de istorie mitică, împreună cu alte eseuri din același gen¹⁰, proiectează o lumină fabuloasă dar veridică asupra întregii noastre istorii, limpezind multe pete întunecate ale trecutului, și explicând poate și multe evenimente contemporane. Căci din perspectiva istoriei sacre, centrele spirituale se ocultează odată cu mersul descendent al ciclului, deschizându-se în locul lor guri de infern. Așa stând lucrurile, descoperirea, păstrarea și transmiterea mărturiilor Tradiției spirituale este singurul gest sacru care mai poate ține vii speranțele unui cer nou și ale unui pământ nou.

NOTE:

- ¹ Geticus - La Dacie Hyperboréenne. Études Traditionnelles, nr. 196, 198, 206, 207, 209, 214. 1936 - 1937
- ² Geticus - Dacia iperborea. Edizioni all'insegna del Veltro. Parma, 1984.

- ³ Geticus - La Dacie Hyperboréenne. Ed. Pardès, Paris, 1987.
- ⁴ Date publicate și de V. Căndea: Viziuni ale Daciei arhaice. Viața Românească, nr. 2 - 3, 1990.
- ⁵ Scrisori R. Guénon către V. Lovinescu din mai 1935, 9 nov. 1935 și 11 nov. 1935.
- ⁶ Într-o anumită ipoteză, munții Balcani, ca și munții Vâlcan, includ un radical (*bale*), a cărui semnificație este de *balaur* sau de *lup*. Ambele animale simbolice se regăsesc în stindardul dac, *balaur* cu cap de *lup*. De altfel, balaurul joacă un rol de prim ordin în mitologia noastră, de la Iovan Iorgovan la Dragoș-Vodă. A se vedea și Mircea Eliade, De la Zalmoxis la Gêngis-Han...
- ⁷ Marija Gimbutas - Civilizație și Cultură. Edit. Meridiane, București, 1989.
- ⁸ Cf. V. Lovinescu - Monarhul Ascuns. Edit. Institutul European, Iași, 1992.
- ⁹ Cf. V. Lovinescu - Incantația Sângelui. Edit. Institutul European, Iași, 1993.
- ¹⁰ Cf. V. Lovinescu - Steaua fără Nume. Edit. Rosmarin, București, 1994.

CAPITOLUL I

MIGRAȚIA HIPERBOREANĂ IN DACIA

Unul din cele mai interesante aspecte ale manifestării ciclice îl constituie marea migrație hiperboreană. Aceasta e o "coborâre" din indistincția polară primordială în multiplele manifestări secundare ale ciclului. Totuși, nu din punctul de vedere al istoriei profane ne interesează această manifestare, ci din cel al simbolismului istoric, "semnătură" a unor realități incomparabil mai profunde.

Simbolismul acestei migrații se leagă în genere de manifestarea lui *Prakriti*: indistincția polară originară, ruptura de echilibru a celor trei *gunas*, impusă de necesitățile manifestării posibilităților totale ale ciclului; coborâre "*tamasică*" întreruptă uneori de etape și de proiecții "*rajasice*", la dreapta și la stânga, pe diverse planuri ale posibilității universale; simbolism crucial evident și, să o spunem, fatal.

Se poate concepe, după aceasta, că migrația hiperboreană nu are nimic dintr-o emigrație; că nu se găsește nimic în ea improvizat, întâmplător, gratuit, precipitat. Trebuie să ne smulgem din toate aceste prejudecăți moderne pentru a ne reprezenta corect această migrație sacră, cu ai săi sacerdoți - regi, purtând din etapă în etapă, fără nici o improvizare și după o știință geografică precisă, "penații" săi, altarele sale, suporturile sale spirituale. Trebuie să insistăm asupra unui punct capital pe care se întemeiază tot studiul nostru: aceste etape (care durau milenii) trebuie să fi avut "virtuți" speciale, virtuți "analogice" cu cele ale etapelor

precedente ale Ținutului primordial. Acesta este un adevăr fundamental care nu trebuie niciodată pierdut din vedere. Cu alte cuvinte, munții, apele, locurile geografice, numele lor, centrele și suporturile spirituale ale unei etape aveau virtuți anologice cu acelea ale etapelor precedente. Dacă, de exemplu, existau noi *Tula*, noi *Insule albe*, aceasta nu era deloc în felul unor New-Orleans sau unor New-York! Dar geografia sacră este, din toate științele tradiționale, cea mai uitată în Occident.

Se întâmplă să cunoaștem cele două extreme ale coborârii "*tamasice*" a emigrației hiperboreene: Polul Nord și Grecia pelagică; itinerariul migrației este verticala Nord-Sud care leagă aceste două puncte. Așa cum am spus-o, au fost mai multe etape ale centrului suprem hiperborean și ale proiecțiilor "*rajasice*" la dreapta și la stânga, și acest centru trebuie să se găsească în mod necesar în punctul chintesențial al acestei configurații cruciale care a avut tot atâtea ramuri orizontale câte etape ale centrului suprem pe diferitele planuri ale existenței ciclice.

Dacă privim pe o hartă¹, constatăm că datele istorice confirmă acest raționament. Astfel, de exemplu, Camille Jullian admite existența unui stat pe malurile Mării Baltice, constituit din cei care au fost mai târziu Celții. Or, Marea Baltică se găsește pe verticala semnalată de noi. Constatăm de asemenea că această verticală trece și prin Dacia (România actuală). Informațiile sunt mult mai numeroase asupra acestui ținut.

O cecetare cât de cât atentă a scriitorilor antici ne arată existența, în nordul Greciei, pe țărmurile Dunării și Mării Negre, a unei mari rase unitare ca limbă, moravuri și tradiții, deși divizată politic. Este rasa geto-tracă.

Herodot (V, 3) afirmă că Tracii erau cel mai numeros popor după Indieni: acest lucru ar fi de neînțeles dacă înțelegem prin Traci numai pe vechii locuitori ai Bulgariei de astăzi; în realitate, Herodot îngloba sub acest nume pe toate celelalte popoare de aceeași rasă, adică pe Tracii propriu-zisi, pe Dalmați, Panonieni, Ilyri, Geți, Agathyrsi, Sarmati, Sciți², Arimaspi etc., etc. (cu totul vreo cincizeci de nume). Toate aceste popoare aparțineau mării rase geto-trace. Strabon scrie că Geții (locuind la nord de Dunărea Inferioară și actuala Ucraină) aveau aceeași limbă ca și

Fig.1. Harta Daciei

Tracii³. Și Pliniu spune că Dacii și Tracii sunt același popor. De altfel, scriitorii antici folosesc fără deosebire nume ca acelea pe care le-am citat atunci când vorbesc de popoarele din nordul Greciei. Toate aceste popoare locuiau teritoriul ocupat astăzi de Bulgaria, Yugoslavia, Albania, Ungaria, România, Ucraina și Rusia meridională până la Volga. Afirmatia lui Herodot devine astfel de înțeles.

Dar s-a petrecut un fapt foarte curios: în toate aceste ținuturi, vechiul element getic nu a fost nimic de invaziile barbare; cuceritorii n-au fost absorbiți precum Germanii în Galia. Sunt astăzi Bulgari, Yugoslavi, Unguri și Ruși care nu au nici o legătură cu vechea rasă autohtonă și n-au moștenit nimic de la aceasta; *singură România*, cea mai târzie cucerire a Romei (Traian, 106) a păstrat o limbă 70% latină, cu predominanța rasială dacică, deși puternic impregnată, în câmpie, cu elemente slave. Cea mai bună dovadă este aceea că sunt încă în Epir, în Macedonia și în Dalmația câteva resturi ale triburilor trace, și care vorbesc românește.

Cum n-a existat niciodată colonizare românească în aceste locuri, faptul nu poate fi explicat decât într-un singur fel: aceste triburi și Românii sunt ultimii reprezentanți ai rasei autohtone a Geto-Tracilor, identitatea de limbă explicându-se prin comunitatea rasială.

Or, totii anticii sunt unanimi în a afirma că Geții erau un popor hiperborean.

Pindar, care e poetul cel mai erudit al Greciei, ne arată pe Apollo, după ce ridicase cu Neptun și Eac zidurile Troiei, întorcându-se în patria sa de pe Istru (Dunărea Inferioară), la *Hiperboreeni* (Xanthon epeigen (...) es Istron elauon - *Olymp. VIII, 47*).

Strabon este categoric: "Primii care au descris diferitele părți ale lumii spun că Hiperboreenii locuiau deasupra Pontului-Euxin (Marea Neagră) și a Istrului (*Geografia, XI, 6, 2*).

Clement din Alexandria este de asemenea precis: el numește pe profetul Dacilor, Zalmoxis, Hiperboreanul (*Stromata, IV, 213*).

Una din principalele cetăți ale Daciei, după geograful Ptolomeu (*Geog. III, 10*), era situată pe Hierasus (astăzi Siret, râu în Moldova) și se numea *Piribori-dava* (dava însemnând cetate, loc) nume care arată o cetate hiperboreană.

Macrobiu este de asemenea foarte precis: *Regiones quas praeterfuluunt Tanais et Ister, omnesque super Scythie locum quorum indigenas vetustas Hyperboreos vocavit* (Comm. in *Somnium Scipionis, II, 7*). "Regiunile udate de Don și Dunăre...pe care antichitatea le numea hiperboreene". E limpede, nu?

Apollonius din Rhodos, în *Argonautice* (II, 5, 675) spune că Hiperboreeni sunt Pelasgi locuind în nordul Traciei⁴.

Numeroși autori vorbesc de Munții Rifei din ținuturile hiperboreene. Or, Carpații erau numiți în antichitate *Montes Rhiphaei: Scythia autem...includitor ab uno latere Ponto* (Marea Neagră), *ab altero montibus Riphacis* (Justin, *Histor Philip, II, C2*).

Pliniu cel Bătrân vorbește de poporul *Arimphaei*-lor care locuia aproape de munții Rifei, *haud disimilem Hiperboreis gentem* (Hist. nat. VI, 7).

Se știe că cei vechi înțelegeau prin *axis boreus, cardines mundi, Kion Ouranou*, Polul spiritual al lumii.

Ovidiu, care a fost exilat de August la Tomis (astăzi Constanța, port al României), se plânge de a fi constrâns să-și petreacă viața sub axul boreal, *la stânga Pontului Euxin* (Marea Neagră).

Vita procul patria, peragenda sub axe boreo.

Qua maris Euxini, terra sinistra jacet (Tristia, IV, 41-42)

Și, într-o altă scrisoare, adresată amicului său Macro la Roma, el spune că se găsește chiar sub *Cardines Mundi*, și că vorbește în imaginație cu amicul său, *sub axul boreal în țara Geților* ("gelido... sub axe, inque Getas". Pont., II, 19, 40-45).

Și Marțial, într-una din cele mai frumoase epigrame ale sale, adresate soldatului Marcellin care pleca în expediție în Dacia, numeste Polul, "*Geticus Polus*".

Miles, Hyperboreos modo, Marcelline, Triones Et Getici tuleris sidera pigra poli (Epigr., IX, 45)

"Soldat Marcelin, tu pleci acum ca să iei pe umerii tăi *Cerul hiperborean* și astrele Polului getic".

A spune *Geticus Polus* nu înseamnă a arăta foarte limpede că la un moment dat "Polul" a fost la Geți? Și *Geticus* nu este o figură poetică pentru a arăta depărtarea, căci Romanii cunoșteau bine existența, la nordul Geților, a altor popoare mai depărtate încă: Venedi, Aestii, Ganti, Suconi, locuind Polonia și Scandinavia.

Același Marțial numește triumful lui Domițian asupra Dacilor *Hiperboreus triumphus* și în altă parte *Gigantes triumphus* (Ep. VIII, 78), și în sfârșit:

"De trei ori a trecut prin coarnele perfide ale Istrului sarmatic: de trei ori și-a scădat calul în zăpada Geților; mereu modest, el a refuzat triumful pe care-l merita și n-a adus cu sine decât renumele de a fi învins lumea Hiperboreenilor" (Ep. VIII, 50).

Și Claudian (*Bell. geticum*, V, 268) numește polul *geticus plaustrus*.

Terminăm aceste citate cu două pasaje din Virgiliu care, ca un adevărat inițiat (ca și Ovidiu, de altfel), știa despre ce este vorba (*Georgica*, IV, V, 517): (Orpheus) *Solus hyperboreas glacies, Tanaimque nivalem Arvaque Rhipaei nunquam viduata pruinis Lustrabat, raptam Eurydicen, etc.*

"Singuratec, cutreera ghețurile hiperboreene și Donul acoperit de ghețuri, și câmpiile niciodată fără zăpadă, în jurul munților Riphei (Carpații), până ce femeile trace, mâniate de disprețul său, îl sfâșiară...".

Dacă Virgiliu ar fi scris: Orfeu cutreera ghețurile hiperboreene, zăpezile Senei și câmpiile din jurul Munților Averni, până ce femeile galeze mâniate de disprețul său ....

ar fi fost destule șanse pentru ca Hiperboreeni să fi locuit în Galia.

Și indicația mai precisă a Polului reprezentat printr-un Omphalos:

Mundus ut et Scythian Rhiphaesque arduus arcea, Consurgit.

Hic vertex nobis semper sublimis (Georg. I, V, 240-241).

Or, vom vedea că acest "vertex", acest *Polus geticus*, această "reprezentare" a Polului există în România în Carpați (Munții Riphei), pe Muntele "Omul", care este încă numit de popor "Osia Lumii", "Buricul Pământului". Trebuie s-o spunem încă odată: nu e vorba de Hiperborea primitivă care a fost strict polară, ci de una din principalele sale etape. Cu alte cuvinte, Dacia a fost timp de câteva milenii "centrul suprem" al Hiperboreii (și în consecință al lumii) în migrare către Sud, și înainte de mutarea centrului spre Orient. Ne rămâne acum să arătăm cu mai multă precizie "analogiile" Hiperboreii dacice cu Hiperborea originară. Căci analogia nu este coincidență, ci identitate de "virtuți" și aceasta este tot ce are importanță.

Deoarece vom avea de luat în considerare așa-numitul "Folk-lore", trebuie mai înainte să limpezim importanța și semnificația sa. Cităm aceste rânduri deosebit de semnificative ale lui R. Guénon asupra Sfântului Graal ⁵:

"Conceptia însăși a *folk-lor*-ului, așa cum se înțelege în mod obișnuit, se bazează pe o idee radical falsă, ideea că există "creații populare", produse spontane ale masei populului; și se vede imediat raportul strâns al acestui mod de a vedea cu prejudecățile democratice". Așa cum s-a spus foarte corect, "interesul profund al tuturor tradițiilor așa zis populare, constă mai ales în faptul că ele nu sunt populare ca origină"; și vom adăuga că dacă e vorba, cum este aproape totdeauna cazul, de elemente tradiționale, în adevăratul înțeles al acestui cuvânt, oricât de deformat, împuținat sau fragmentate ar putea fi uneori, și de lucruri având o valoare simbolică reală, toate acestea, departe de a fi de origină populară, *nu sunt nici măcar de origină umană*. Ceea ce poate fi popular, este numai faptul "supraviețuirii", când aceste elemente aparțin unor forme tradiționale dispărute... Poporul păstrează astfel, fără să le înțeleagă, resturi ale unor tradiții străvechi, urcând uneori chiar într-un trecut atât de

îndepărtat încât ar fi imposibil de stabilit, și pe care, din acest motiv, se mulțumește să-l atribuie domeniului obscur al "preistoriei"; el împlinește prin aceasta funcțiunea unui fel de memorie colectivă mai mult sau mai puțin "subconștientă", al cărei conținut este, în mod vădit, venit din altă parte⁶. Ceea ce poate să pară cel mai uimitor este că atunci când se merge în adâncul lucrurilor, se constată că ceea ce s-a păstrat astfel conține mai ales, sub o formă mai mult sau mai puțin învăluită, o sumă considerabilă de date de ordin esoteric, adică exact tot ceea ce este mai puțin popular prin esență; și acest fapt sugerează prin el însuși o explicație pe care ne vom mărgini să o arătăm în câteva cuvinte. Atunci când o formă tradițională este pe punctul de a se stinge, ultimii săi reprezentanți pot foarte bine să încredințeze, în mod voit, acestei memorii colective de care am vorbit, ceea ce altfel s-ar pierde fără întoarcere; este în fond singurul mijloc de a salva ceea ce mai poate fi salvat într-o oarecare măsură; și, în același timp, neînțelegerea naturală a masei este o garanție suficientă că ceea ce avea un caracter esoteric nu va fi astfel despuiat de el, ci va rămâne numai ca un fel de mărturie a trecutului, pentru acei care, în alte timpuri, vor fi capabili să o înțeleagă."

Aceste observații capitale trebuie să fie ca un filigran în restul studiului nostru, căci ele domină toată problema și îi constituie cheia.

Ceea ce se știe asupra Hiperboreii originare poate fi conținut în puține fraze. Sursa principală de informație se găsește în Hecateu din Abdera, citat de Diodor din Sicilia (II, 47): "În fața ținutului Celților, în părțile Oceanului, este o insulă numită *Leuky*, adică *Albă*. *Latona*, mama lui *Apollo*, s-a născut aici, și din cauza aceasta, *Apollo* este venerat mai mult decât ceilalți zei (*Apollo* se numea de asemenea *Apollon Leukos*, *Leukios*, *Leukaios*). Pentru că Hiperboreenii din Insula Albă slăvesc pe acest Zeu în fiecare zi și îi aduc cele mai mari mulțumiri, se spune că acești oameni sunt preoții lui *Apollo*... Există în această insulă un templu al lui *Apollo*. Locuitorii sunt în mare parte cântăreți din liră. Din această insulă se poate vedea *Luna* (*Selene*), la mică depărtare. Suveranii sunt Boreazii, descendenți ai lui Boreu. Această insulă era numită de asemenea și *Helixea* (*Felicia*) sau *nesos makaron* (Insula Prea fericitilor). Nu departe de

acolo erau *Muntii Riphei*". *Homer* (*Iliada*, VIII, 13) vorbește de "porțile de fier" (sidericele polai) care se găsesc aproape de *Okeanos potamos*.

Înainte de a merge mai departe, trebuie spuse câteva cuvinte despre geografia Daciei. Această geografie este dominată de o realitate centrală: podișul Transilvaniei, încercuit de lanțul Carpaților și de Munții Apuseni, cei mai sălbatici și mai nepătrunși din Europa. În jurul acestei formidabile cetăți naturale, sunt întinsele câmpii ale Nistrului, ale Tisei și ale Dunării. Aceste fluvii sunt în același timp frontierele naturale ale Daciei, dându-i o formă aproape rotundă. Dunărea pătrunde în România prin "porțile de fier" ale Carpaților... De la Rin și Alpi până la marea zid chinezesc, indefinitul domnește în stăpân: pământuri nemărginite, ținuturi care încep nu se știe unde și sfârșesc nu se știe unde. În acest ocean de posibilități, Dacia este singura țară caracteristică, definită, formând o unitate geografică. Am văzut deja două analogii: *Ripheii polari* și *Ripheii carpațici*, "porțile de fier" polare și porțile de fier danubiene⁷. Acest fluviu se varsă în Marea Neagră printr-o Deltă cu trei brațe. *Strabon* desemnează Marea Neagră ca un "nou Ocean" (*Geogr.* I, 2, 10); altă analogie: brațul central al Deltei se chema "Boreostomion". Iar în *Apollonius* din Rodos (*Argon*, IV, 182) Istrul este "*Keras Okeanoio*" (golful Oceanului). Iată de altfel o hartă a vărsării Dunării (vezi fig. 2); numele antice sunt indicate în paranteze.

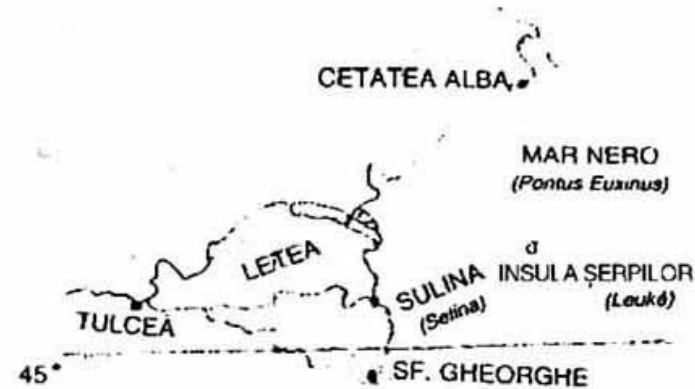

Fig. 2. Harta Deltei Dunării

Hecateu din Abdera vorbea de o Insulă Albă în care era un templu al lui Apollo. Or, chiar în fața Deltei dunărene este o mică "Insulă a Șerpilor": în antichitate ea se numea *Leuky, Alba...* Pe această insulă Albă se găsesc ruinele unui mare templu al lui Apollo. În 1823, o expediție rusească a ridicat tot ce mai rămăsese din templu. Iată o parte din memoriul lui Köhler la Academia din Sf. Petersburg: "Zidurile au încă o înălțime de 1,66 m. Construcția e pătrată, având latura de 29,76 m. Templul a fost construit din blocuri foarte mari dintr-o piatră de calcar obișnuit de culoare albă, tăiate rudimentar și așezate una peste alta fără mortar. Templul lui Apollo din Insula Leuke și construcțiile de care am vorbit sunt de o vechime foarte îndepărtată și de un gen cuprins sub denumirea de arhitectură ciclopeană. Suntem izbiți de mărimea acestui edificiu. În antichitate el era bogat împodobit cu marmură albă... Această insulă purta în antichitate numele de *Leuké* sau Insula Albă, nu din cauza albului coastelor sale povârnite, ci din cauza albului edificiilor sale. După ritul antic, cum spune Pausanias, toate templele lui Apollo erau construite din piatră albă".

De altfel, toate localitățile din jurul insulei Alba poartă nume asemănătoare, Olbiopolis, insula Apolonia, moderna "Cetatea Albă" aproape de Nistru, Bolgrad (orașul alb). Se știe de asemenea că marea care înconjură insula *Tula* se numea *Marea Cronium*; or, Marea "Neagră" care cuprindea insula Alba, germene de aur, este de asemenea o mare saturniană prin excelență.

Hecateu din Abdera mai scrie că "din Insula Alba" a Hiperboreenilor, se vede Luna (*Selene*), care e puțin depărtată... În fața insulei Alba din Marea Neagră, pe brațul central al Deltei dunărene (Boreostoma), este portul *Sulina*... care s-a numit de când lumea *Selina*, cum îl pronunță încă poporul, cum se găsește desemnat în *De administratione Imperii*, de Constantin Porphirogenetul și în *Periplul Catalan* din 1375.

Mama lui Apollo și a Dianei (*Selene*) este *Leto*, în dialect popular pelasg *Lete*. Laguna dintre brațul superior și central al Deltei se numește *Letea* (acest *ea* este o deformare obișnuită în limba română: de exemplu *Manu* a devenit *Manea*; *Iovis, Iovea*; *Corbus, Corbea*; *Vulcanus, Vâlcea*).

Puțin mai înainte de punctul în care Dunărea se desparte

în trei brațe, pe mânerul Tridentului, este portul Tulcea. În legătură cu acest nume, avem de observat aceasta: *e*-ul intercalat înainte de *a* este același fenomen lingvistic de care am vorbit câteva rânduri mai sus; cât despre *c* este o formă adjectivală obișnuită în româna vulgară (de exemplu o Rusoaică se spune în românește *Ruscă*, în româna vulgară, *Ruscă*, la fel *Evree, Evreică; Franceză, Franțuzoaică*). Să eliminăm deci, ca supraadăugate *e*-ul și *c*-ul, și rămâne pe deplin *TULA*⁸.

Să luăm acum problema mai îndeaproape și să căutăm izvoarele cele mai prețioase, din punctul nostru de vedere, în așa numitul *Folklor* român.

Există în România un gen de incantații, *Colindele*⁹. Acest cuvânt nu este altul decât *Calendae*. La Crăciun, la Anul Nou, la Sfântul Ion, copiii se adună în grupuri și merg din casă în casă pentru a vesti Vestea cea Bună. Acest lucru se făcea la Romani la calendele lui Ianuarie, în timpul *Saturnaliilor* și al sărbătorilor lui Ianus. Subiectul este un episod sacru care nu are creștin decât numele personajelor; uneori se mimează o dramă sacră în care se găsesc, de exemplu, printre alții, cei trei judecători din Infern. Aceste Colinde nu sunt, bineînțeles, latine, ci urcă la obârșia comună proto-pelasgică, într-o antichitate abisală; ele sunt tot ce e mai misterios în poezia populară română.

Or, toate Colindele încep cu evocarea unei "Mari Mânăstiri Albe" care se găsește într-o insulă: "Marea Mânăstire Albă cu nouă altare", "Marea și Sfânta Mânăstire Albă care se găsește într-o insulă a Mării Negre". Locul e deci arătat cu toată precizia dorită.

Intr-al Mării Negre prund / La dalbele mânăstiri,
*Ler, Doamne. Ler*¹⁰ / Slujescu-mi nouă preoți
Și cu nouă logofeți...¹¹

Iacă Doamne-n prundul mării / *Hoi Leronda*
Lerului Doamne,

La Mânăstirea cu nouă altare / Mi-ard nouă lumânări,
Sus îmi ard și jos îmi pică / Picătura ce pică
Lac de mir, pârâu de vin / Se scaldă Bun
Dumnezeu¹²...

Colo-n sus și tot mai sus / *Oi, Lerondai, Leroi Doamne!*
Unde sfinții toți s-au dus, / E o dalbă mânăstire...
Cu pereții de tămâie, / Ușile de alămâie,

Pe la praguri tot de marmuri / Și-n lăuntru-i plin
de prapuri.
Dar în ea oare cine sunt? / La altar e *Ion cel Sfânt*.
Cu vreo nouă popi bătrâni: / Ruga o fac de săptămâni...
Dar ruga cine-o ascultă? / Măicuța lui Dumnezeu
Pe brațe cu fiul său. / Fiul țâpă-un măr în lună
Face luna tocmai plină... / Altu-l țâpă sus pe soare,
Sus pe soare când răsare / Și când e la prânzul mare....
De sus de la Tatăl / *Ler, Doamne, Ler!*
S-a ridicat în sus / Un nor mare,¹³
Din norul mare / S-a făcut un Om mare
Cu o Secure mare... / Și din Omul mare
S-a făcut o Pădure mare / Și din Pădure mare¹⁴
S-a tăiat un Copac mare / Și s-a făcut o
Mănăstire Albă Mare
Cu nouă Altare / Și nouă Tronuri de Aur
Cu slove de Aur / In Altarul Mare
E Sânta Maria Mare. / In Altarul Mic
E Sânta Maria Mică. / In Altarul din Mijloc
Maica Domnului ședea / Și din o carte citea
Lacrimile îi curgea / In slove de aur se făcea:
Privește Maica Domnului peste umărul stâng.
Și nu vede pe nimenea, / Privește peste umărul drept
Și vede pe Ion Sânt Ion...
Mănăstirea Albă e ca un Soare. Lângă Mănăstire e un
lac de ulei sfânt și un râu de vin în care se scaldă și se sfințesc
Bunul Dumnezeu și Bătrânul Crăciun. Cărarea care merge
de la malul râului la Mănăstire este Calea Sacră.
"După Slujbă" care e foarte lungă, sosesc pe Mare, "într-o
Arcă", Sfântul Dumnezeu și ceilalți Sfinți; ei se așează în
jețuri de aur. Uneori Templul e numit "Mănăstirea
Domnilor".
In Ostrovu Mării Negre / *Ia! Voileranda Lerului
Doamne.*
După Dealu cela mare / Răsărit-a mândru Soare.
Da nu-i Soare răsărit / Că-i o Dalbă Mănăstire.
Mănăstirea Domnilor. / Nouă preoți preuțesc
Nouă diaconi citesc / In locaș Dumnezeiesc:
Iar când Popa cel mai mare / Zări ieșind Sfântul Soare.
Se bucură foarte tare / Și la el că se uita
Și din gură așa grăia...

In Dalba Mănăstire Mare / *Aho! Ler Doamne Ler!*
Mănăstirea cu Nouă Altare / Și cu Jețuri aurite.
Da în Jețuri cine sade? / E Ilion. (Helios)
Lângă el e Maica Precista / Lângă Maica Precista
Șade Bătrânul Crăciun / Lângă Bătrânul Crăciun
Șade Ion Sânt Ion... / Și Siva Vasilea...
Să dăm acestor personaje adevăratul lor nume:
Bunul Dumnezeu, Ilion, Alion, este Apollo.
Bătrânul Crăciun, *Saturnus Senex*¹⁵:
Crăciun vine de la *creatione*, deci Bătrânul Crăciun este
și Ciclul.
Sfânta Mamă, *Latona*.
Sfânta Maria Mare, *Gaia*.
Sfânta Maria Mică, *Iana, Diana, Luna*.
Ion-Sânt-Ion, *Ianus*. Sunt admirabil indicate cele două
aspecte ale lui Ianus. Chiar și al treilea aspect, ocult și sintetic
este foarte limpede arătat prin "Sânt" pus între cei doi "Ion".
Siva Vasilea, Ops Consiva, divinitate a recoltelor.
Apollo e uneori numit "Bunul Dumnezeu Fiul". Este
același cu *Bonus Deus Puer*, sau *Bonus puer phosphorus*,
epitete ale lui Apollo în nenumăratele inscripții consacrate
acestui Zeu și găsite în Dacia, mai ales în orașul *Apulum*
(Alba Iulia), capitală a provinciei cu același nume (Dacia
Apulensis), numită așa după Zeu.
In câteva *Colinde* Bunul Dumnezeu apare ca Păstor, cu
fluier și păr de aur.
Pe Muntele Mare / Mândră turmă de oi paște,
Dar la turmă cine umblă? / Umblă, umblă Sfântul
Soare
Cu păr galben / Cu soru-sa cea mai mare,
Cu fluieru-nverigat / Cu toporu-ncoțurat.
Se știe că Apollo păzea turmele Regelui Admet.
Sus pe Munte Mare / *Ia! Ler Doamne Ler!*
E-o turmă mândră de oi. / Dar la turmă cine umblă?
Este Domnul Dumnezeu / Cu părul de aur
Cu Soarele pe piept, / Cu luna pe frunte
Sprijinit pe-o lance / Cu-un fluier înverigat.
Aho, Ion! / Ion-Sânt-Ion!
Zărește pe Mare / La dreapta Sfântului Soare
O masă rotundă / De Ingeri înconjurată...
Latona a fost persecutată de Junona care a pus toate

țările să se jure că nu-i vor da azil iubitei lui Jupiter.

Coborât-a coborât / Maica Sfântă pe pământ.

I-a venit vremea să nască / Și umbla din casă-n casă

Nime-n lume n-o lăsa. / Trecu nouă mări.

Și n-o primiră. / Trecu nouă țări

Și n-o primiră. / Trecu nouă munți

Și n-o primiră... / Până fu joi de cu seară¹⁷

Se-așeză pe-un Deal¹⁸ / Și-așternu fân uscat

Și născu mândru-mpărat.

Este destul de limpede acum că e vorba de cu totul altceva decât de Mituri creștine?

Iată și o altă legendă care se referă la Soare și la Insula Albă: puternicul Soare voia să se însoare; el căuta în Cer și pe Pământ, în Lume și printre Stele, timp de nouă ani, mergând pe nouă cai, dar nu găsi o zână cum își dorea; era una, dar era sora lui, Iana Cosânzeana¹⁹. O ceru de soție, Iana locuia aproape de Marea Neagră, unde e portul *Sulina*, vechiul *Selene*... Ea țesea pe un război de argint.

Măndre Soare, când s-a mai văzut un Frate însurat cu o Soră? Și ca să mai treacă timpul ea îi cere:

Și te-ai bizui / De mi-i isprăvi

Un pod de ceară / Peste Marea Neagră.

Iar la cap de pod / Dalbă Mănăstire,

De ceară curată / Cu popii de ceară.²⁰

Noi ne-om cununa. / Soarele pleca.

Cu gândul gândea / Pe loc se făcea

Ce luna poțtea. / Apoi se-ntorecea

A se cununa / La mănăstirea Alba...²¹

Dar sub căldura de-amiază, Podul de ceară se topește: Soarele și Iana cad în Mare și se "îneacă"... Mai este nevoie să comentăm acest simbolism atât de limpede? Marea Neagră se chema în vechime *Pontus*...

Să recitim aceste legende; să privim din nou harta, cu această Mare Neagră (*Pontus*) saturniană, ascunzând la sânul său Insula Alba, așezată vis-a-vis de *Selina*, având la nord solara *Cetatea Albă* și puțin mai la sud lunara *Selina*, numite curent în România "cheile Mării Negre" (cheile de aur și de argint ale Puterii sacerdotale și regale, ale Marilor și Micilor Mistere, cheile lui Ianus și ale lui Ion-Sânt-Ion); să privim laguna *Letea*, Tridentul Dunării, având pe mâner, în

"indistințione". *Tula*: să facem această observație capitală, înlăturând ultimele ezitări, că toate acestea sunt așezate exact pe paralela 45°, adică în mod riguros la jumătatea distanței între Pol și Ecuator, și vom putea spune parafrazându-l pe Sf. Pavel "că sunt multe lucruri de spus, și grele de explicat pentru că noi înțelegem greu..." Cu toate acestea, pare bine stabilit că Dacia a fost sediul Centrului Suprem într-o vreme foarte îndepărtată.

NOTE

¹ Rugăm cititorul să se slujească de o hartă pe tot parcursul studiului nostru, nu numai pentru că e vorba de locuri puțin cunoscute, ci și din cauza simbolismului geografic care va izbi privirile atente. (vezi fig.1)

² Printr-un fenomen natural, Bizantinii au dat numele de Sciți năvălitorilor slavi din ținuturile locuite în vechime de Sciți; dar sunt în realitate două popoare absolut diferite, după părerea tuturor istoricilor.

³ Foarte exact, Strabon scrie: "Dacii au aceeași limbă ca Geții". (Geografie, VII, 3, 13).

⁴ Ca mai toți romanticii, Saint-Yves d'Alveydre avea mania să rezolve dificultățile prin jocuri de cuvinte; el spunea că Pelasgii erau de rasă neagră, vom vedea după care interpretare. Or, în afară de citatul din Apollonius din Rhodos, găsim și alte afirmații, la fel de precise, că Pelasgii erau un popor hiperborean. La Dodona, sanctuar hiperborean, Zeus era adorat sub numele de Zeus *anax pelagikos*. Astfel e invocat de Ahile (Iliada, XVI, 232). Scoliastul lui Pindar (Ol. III, 28, Fragm. ist. ov. II, 387) spune că Hiperboreus era fiul lui Pelasgos. Deci, pentru a arăta rasa primordială, Pelasg ar fi un termen chiar mai corect decât Hiperborean. Este adevărat că poetul Asius spune că Pelasgo s-a născut din "Pământ Negru" (*gaia mclaina*), dar, în afara evidentului simbolism hermetic al acestui cuvânt, termenul desemnează mai ales indistinția primordială. Pentru noi, deci, Pelasgos este numele, în tradiția hiperboreană, al Omului Universal, al lui Adam Qadmon din tradițiile islamică și ebraică. A interpreta "Pământ Negru" prin "Pământ al Negrilor" este

fetișism.

- ⁵ Voile d'Isis. Fêv. - Mars. 1934.
- ⁶ "Aceasta este o funcțiune esențial "lunară", și e de remarcat că, după astrologie, masa populară corespunde efectiv Lunii, ceea ce, în același timp, arată caracterul său pur pasiv, incapabilă de inițiativă sau de spontaneitate" (Notă de R. Guénon).
- ⁷ Am fost izbiți de asemenea de analogia între marea "interioară" Neagră și marea interioară Baltică. Danemarca se numea în antichitate Chersonesul cimbric. Or, asemănarea sa cu Crimeia (Chersonesul tauric) este izbitoare: sunt numai dispuse în sens invers în virtutea "legii reflexiei".
- ⁸ Nu mai vorbim de numeroasele localități din jurul Deltei Dunării cu numele de Tuzla.
- ⁹ Reamintim cititorului cu această ocazie, odată pentru totdeauna, că româna este o limbă fonetică, și se citește așa cum se scrie.
- ¹⁰ Cuvinte, la prima vedere, la fel de neînțelese în limba română ca și în cea franceză, cu excepția lui Doamne (Domine). Vom vedea ce se poate gândi despre această misterioasă invocatie.
- ¹¹ "Insula Albă a Hiperboreenilor era locuită de cântăreți din liră..." (Hecateu din Abdera).
- ¹² Această Colindă se numește și "Marea Numărătoare" și se crede că are o mare putere magică.
- ¹³ Nor Mare - posibilitate universală; Om Mare - Om Universal; Pădure Mare - Manifestare integrală.
- ¹⁴ Copac Mare - Polul; e deci Centrul Suprem această Mânăstire Albă Mare făcută din lemnul Polului.
- ¹⁵ Această asimilare se impune: el e bătrân, e rece, dar, ca și Saturn, cuprinde în el pe Christos, Germene de aur și Bucurie a Lumii.
- ¹⁶ *Io, Iaho, Aho, Iasunt* variante ale Marelui Nume inefabil *Evohe, Iao, Io, Iove, IHVH*.
- ¹⁷ Ziua lui Jupiter.
- ¹⁸ Delos
- ¹⁹ Numită de asemenea și *Ileana Cosânzeana*, principalul personaj feminin din Mitologia română. *Iana* este femininul de la *Ianus* și de asemenea *Diana* (a se vedea Varron).
- ²⁰ Adică, vei face un "Pod" între Cetatea lunară (Selina) și Cetatea Solară (*Leuky, Alba*). Dianeii îi erau consacrate albinele. Simbolul Dianeii din Efes era o albină. Intr-o inscripție din orașul Apulum, Diana este numită *mellifica*. Herodot spune că la Nord de Istru erau albine. Apollo din Delfi a trimis un templu de ceară Hiperboreenilor.
- ²¹ Toate versurile din acest capitol și cele care vor mai urma sunt luate din diferite culegeri de folclor. Pentru a nu încărca studiul

cu nume, autorul nu dă indicații bibliografice, așa cum nu-l citează nici pe N. Densușianu din a cărui lucrare, *Dacia Preistorică*, este luată o mare parte a materialului brut, și nici alți autori care au avut funcție de culegători. Poate din același motiv, Lovinescu n-a semnat prima apariție a acestui studiu cu numele său, ci cu pseudonimul *Geticus*, ceea ce este o altă formă a anonimatului tradițional. (Nota edit.)

CAPITOLUL II

MONUMENTE, MITURI, TRADIȚII POPULARE

Folosind simbolismul geografic al Deltei Dunării, am arătat că Dacia a fost, într-o epocă foarte îndepărtată, sediul Centrului spiritual suprem. Trebuie să mai vorbim însă și de o altă analogie foarte grăitoare privind această problemă. Este vorba de Caucas. Se știe că a existat mai întâi un Caucas polar, deoarece se spune că Prometheu a fost legat de axa Polului. Există apoi Caucasul modern. Totuși, punem în fața cititorului câteva extrase de meditat:

Julius Florus (III,5) spune că proconsulul Traciei, Pison, i-a pedepsit pe barbari urmărindu-i în munții Rhodopi; el a trecut apoi în munții Caucas. Or, munții Rhodopi sunt în Tracia...

Geograful roman Julius Honorius, în *Cosmografia* sa vorbește de două lanțuri de munți numite Caucas. *unul în Europa aproape de Munții Haemus*, și altul la Est de Marea Neagră, în Asia.

Iată o inscripție găsită în Țara Românească (Valahia) aproape de râul Olt, în antichitate Alutum:

*Matronis / Aufani (bus) / C (aius) / Jul (ius) Mansue / tus
M (iles) / I (egiones) / I M (inervae) / p (iac) / I (idelis) v (otum)
s (olvit) / I (ibens) m (erito) fu (it) / ad Alutum flumen secus /
mont (em) / Caucasi (Corpus 5929)...* pe fluviul Alutum (Olt) aproape de Muntele Caucas.

Și în cea mai veche cronică rusească, aceea a lui Nestor (secolul XI): "În partea nordică a Pontului Euxin este

Dunărea, Nistrul și *Munții Caucas*".

În sfârșit, să cităm în întregime epigrama lui Marțial către soldatul Marcellin, plecând în expediție în Dacia: "Soldat Marcellin, tu pleci acum ca să ieși pe umerii tăi cerul Hiperboreenilor și astrele leneșe ale Polului getic. *Iată stâncile lui Prometheu*. Iată acest Munte faimos din povești. În curând, vei vedea toate acestea cu ochii tăi. Când vei privi aceste stânci în care răsună imensele dureri ale Bătrânului, tu vei spune: Da, el a fost încă și mai tare decât aceste pietre tari, și vei putea adăuga că acela care a fost în stare să sufere asemenea chinuri, a putut într-adevăr să și formeze genul omenesc". (Epigr. lib., X.46).

La Romani, în cele mai vechi inscripții și în Cântările Saliene, Cerul apare sub numele de *Caelus Manus*, *Kerus Manus* sau *Duonus Cerus*. Or, în România se găsesc nume aproape identice *Căli-man*, *Carai-man*, *Domnul Cer*, date unor Munți sacri ca și unor Ființe. Există în România trei Munți Caraiman și patru Căliman și toți sunt munți sacri. Cel mai important dintre Călimani este denumit și "Tronul lui Dumnezeu"¹. În poezia populară Cerul este adorat ca divinitate. Este "Cerul Sfânt", "Domnul Cer" (*Duonus Cerus*), "Cerul Înalt", "Bunul Tată". Caraiman-ul (*Cerus Manus*) ne apare ca "Domnul tunetului și al fulgerului", ca "Marele și puternicul Judecător al lumii". Așadar, în tradițiile românești Călimanul desemnează în același timp o Ființă și un Munte. Or, să observăm că numele lui Orpheu are aceeași rădăcină ca și Riphei, Munții hiperboreeni și dacici. Se poate deci ca Orpheus să fie o contracție din *o Ripheus*, Rifeanul, nume care ar desemna în același timp o Ființă și un Munte, ceea ce este exact cazul Călimanului. Toate acestea sunt extrem de importante pentru că arată că Orpheu și Căliman au fost denumiri ale Regelui Lumii. Să notăm de asemenea că Regele Cerului (*Roy du Ciel*) care joacă un rol atât de important în "Gesta" Ioanei d'Arc, și care, după unii, ar desemna pe șeful suprem al Centrului Spiritual care a misionat pe Fecioară², Regele Cerului deci este traducerea literală a lui Căliman și Carai-man, una din denumirile Regelui Lumii (sau a uneia din cele mai înalte "hipostase"), în Tradițiile românești în care sunt mai multe denumiri după cum vom vedea în continuare. Se vor vedea de asemenea faptele și argumentele care ne fac să credem în existența unui

foarte mare Centru Spiritual în Dacia, până dincoace de Evul Mediu.

Am văzut că "Bătrânul Crăciun" din tradiția românească este identic cu *Saturnus Senex*; *Saturnus a satu dicitur*, scrie Macrobius, și este o etimologie admisă unanim (*saturatio*, *Satya-Yuga*). În românește se spune *Crăciun sătului*.

Un alt aspect al lui Saturn în România este eroul popular *Novac* (cel nou). În franceză "No(v)el". În greacă, Kronos e numit "neoteros" (Hesiod. Theog. V.132), iar în unele tradiții italiene *Noachus* este identic cu *Noach* din Biblie.

Lucru semnificativ, *Novac*, deși nou, este numit "bătrânul *Novac*". Or, aceste contraste sunt cu totul caracteristice lui Saturn: Tânăr - Bătrân, Nou - Vechi, Negru - Alb, Plumb - Aur. Ceea ce este încă și mai remarcabil este faptul că *Novac* e numit uneori *Manea*, *Minea* sau *Mihnea*, nume care derivă din *Manu*³.

Bătrânul Crăciun a domnit aici peste *Uriași*, înaintea venirii Romanilor ... "El era Regele Păstorilor ... " *Novacera* Regele *Uriașilor* ..." *Manea-Novac* locuia într-un mare Palat Alb pe un Munte Înalt. "*Manea-Novac* a întemeiat cetatea *Seligrad* ..." Fiul mai mare al lui *Novac* se numea *Iovea* (*Iovis*) și aceasta face să se risipească ultimele incertitudini. *Iovea* reprezintă aspectul benefic al lui *Novac*; el are și un fiu, *Gruia*, care e numit *Grozavul* și care reprezintă latura de rigoare. Aici, intervine o variantă foarte curioasă a mitului cunoscut: *Novac* și *Iovea* sunt rivali dar numai în isprăvi și fapte de vitejie. *Novac* are și un fiu nelegitim, numit de asemenea *Iovea*, care îl ucide prin surprindere. *Iovea* cel legitim îl omoară pe ucigaș și îi urmează lui *Novac* în Palatul Alb din Muntele Înalt.

Tatăl lui *Novac* este *Iancu* ceea ce reprezintă o răsturnare curioasă a adevăratei ierarhii. *Iancu* este numele arhaic al lui *Janus* după cum se vede în Cântările saliene. *Iancus*, *Iane*, *Duonus Cerus*⁴.

La unele triburi pelasge din Cappadocia, Saturn era adorat ca *Zeus Dakie*; Pliniu îl numește *Dokius filius Coeli*, cu alte cuvinte, el este zeul dac prin excelență și în fapt toată Dacia este pusă sub hierogliful lui Saturn. Există de asemenea și o divinitate colectivă dacică, numită *Dacia felix* asimilată cu *Gaia*. Această asimilare a divinității colective locale cu marele Principiu feminin era cu totul obișnuită în antichitate.

În legendele românești, *Dacia* e numită *Dochia*, *Deciana*, *Baba Gaia*.

Cu aceasta ajungem să vorbim despre altarele care îi sunt consacrate pe muntele sacru, *Caraiman*. Se spune că aceste pietre reprezintă pe *Dochia* și oile sale, împietrite de Bunul Dumnezeu, pe care ea îl înfruntase; ceea ce este o variantă evidentă a mitului lui *Niobe* și a *Niobidelor*; sunt numite și *Babele*.

Aceste altare se găsesc la 2145 m, pe un imens podiș care, încununează Muntele *Caraiman*. Nimic mai impresionant decât acest peisaj abstract. Crestele munților înconjurători formează acestui vast podiș marginile unei cupe. Chiar în mijlocul platoului, care poate avea trei sau patru kilometri diametru, se găsesc două grupuri de stânci, alcătuite fiecare din câte trei stânci. Înălțimea lor variază între trei și patru metri. Seamănă cu niște ovare în centrul unei naturi uriașe, așteptând sămânța celestă. Totul este de o teribilă, de o admirabilă goliciune. Peisaj "metafizic" prin excelență, cu iarba sa arsă de vântul aspru al creștelor, fără culori, fără pitoresc, nud...

E o mare neagră piatră / *Ler, Doamne, Ler!*

Și Maica îngenuchiată / - Ca o piatră pe o piatră -

Ca să nască Fiul de piatră...

Și născu Fiul din piatră...

Misterul Misterelor...

În afara acestor două grupuri de câte trei stânci care sunt în centrul podișului, există și multe alte grupuri pe circumferință, dar prea degradate de timp pentru a ne putea da seama de forma lor. Acest platou cu stâncile sale pare să fi fost un imens templu stelar⁵ asemănător celui de la *Glastonbury*. Cele șase stânci centrale grupate în două figuri triunghiulare par să fi fost consacrate celor doisprezece zei principali, și celor douăsprezece constelații zodiacale. Grupurile de pe circumferința platoului simbolizează de asemenea constelații fără să se poată preciza care anume.

La trei ore distanță de aici, formând un același masiv ca și *Călimanul*, se găsește cel mai sfânt din munții sacri al României, Muntele *Om*. Să scoatem în evidență mai întâi "coincidența" între acest nume și monosilabul sacru al Hindușilor. La *Thessalieni*, Saturn este adorat sub numele de *Omoloios*, ceea ce este identic cu forma articulată

românească *Om*-ul, mai ales dacă se șterge sufixul *oscare* e grecesc. Omul Universal, Saturn, *Papaïos*, Bătrânul. Simulacrul său a dat numele Muntelui. Într-adevăr, aproape de vârful *Om*-ului, este o stâncă enormă, de vreo treizeci de metri înălțime, care are o asemănare izbitoare cu un cap omenesc. Bineînțeles, riști să fii taxat de lipsă de seriozitate de toți "specialiștii" dacă îndrăznești să spui că această stâncă a fost sculptată. O simplă coincidență, spun toți acești domni, căci nu pot contesta asemănarea izbitoare. Are spinare tare "coincidența"!... Să constatăm că face bine lucrurile, că împinge grija de adevăr până la limitarea tiarei pontificale dacice; să subliniem de asemenea că țărani denumesc în mod curent această stâncă Omul și că a dat numele celui mai Sfânt Munte al României.

Chiar pe vârful Omului (la 2550 m), este un *omphalos* uriaș de zece metri înălțime și douăzeci lățime. Este *Geticus Polus*, numit de popor "Osia Lumii" și "Buricul Pământului".

În plus, Muntele Om este traversat de o grotă imensă care e una din cele mai mari din lume, în sensul că nu i s-a dat încă de capăt. A fost explorată pe vreo douăzeci de kilometri și atât.

Se spune că Zeul suprem al Dacilor era Zalmoxis. Trebuie să ne înțelegem. "Zeul suprem dacic este fără nume, fără calificare" (Strabon). Este *Brahma Nirguna*, cum trebuie să fie de altfel într-o Tradiție care a fost primordială. Este Cerul senin; tulburarea în natură vine de la demonii furtunii, de la nori, de la grindină. Pentru a-L putea contempla, Dacul trage săgeți în nori. Simplu obicei care, bine transpus, spune multe asupra modalităților de realizare în Tradiția primordială... Zeul este adorat în Munții înalți, în singurătățile în care numai acvilele pot urca. Pură tradiție, uraniană, riguros "monotheistă", pe care nici o orgie dionisiacă n-o tulbură. Cum spune poetul:

"Și decât toată lumea de două ori mai mare"

"În propria lui umbră Zamolxe redispere".

(Eminescu: *Gemenii*).

Acestui Zeu nemărginit, i se dă numai numele reprezentantului său, *Zalmoxis*. Or, *Zalmoxis* este o funcțiune, ca și *Zoroastru*. Cât despre legenda care face din Zalmoxis un sclav și un discipol al lui Pythagora, trebuie atribuită incredibilei semeții a Grecilor. Chiar și un istoric

profan ca Pârvan o califică în *Getica* sa de "naivitate raționalistă grecească", adăugând: "evhemerismul exista în Grecia mult timp înainte de nașterea lui Evhemer". În realitate, tocmai contrariul este adevărat, căci aici este cazul s-o spunem că "Lumina venea de la Nord". Ceea ce trebuie reținut din această legendă este că până și Grecii fuseseră izbiți de asemănările între învățăturile pitagoriciene și doctrinele daco-trace. De altfel, un Grec, Hermippus Callimachus spune textual că Pythagora era "*Thrakôn doxas mimoiēmenos*", discipol al Înțelepciunii trace".

Zalmoxis era o funcțiune saturniană. El este "Omul" al cărui simulacru se găsește pe Muntele *Om*. Istoricul Mnaseas din Patre ne spune că Geții îl adoră pe Saturn pe care-l numesc *Zalmoxis*. (Fragm. hist. gr. III, 153). Și Diogen Laerțiu (I.VIII): "Geții îl numesc pe Saturn *Zalmoxis*". Și Hesychius: *Zalmoxis ho Kronos*. Dacă se elimină din *Zalmoxis* sufixul grec *is*, rămâne *Zal-mox - Zeul-Mos*, adică Zeul - Bătrân, care nu e altul decât Saturnus Senex. Dacii îl numeau pe Zalmoxis "Zeul nostru și Regele nostru" (Platon, Charmides, 5).

Marele-Preot dac locuia în muntele sacru într-o peșteră; el era Zeu (Strabon). Nimeni n-avea dreptul să-l viziteze afară de Rege. El nu cobora decât cu foarte rare prilejuri, când avea să dea porunci. Unul din aceste prilejuri a fost foarte semnificativ: sub regele Burebista (contemporan cu August) s-a interzis categoric cultura viței de vie. Marele-Preot, Deceneus, a coborât el însuși din muntele său pentru a întări această poruncă. Or, pentru ca Marele-Preot-Zeu să se deranjeze el însuși, trebuia să fie vorba de altceva decât de un puritanism "prohibiționist". După părerea noastră era vorba să salveze puritatea doctrinei uranice și apolinice dacice de influențele dionisiace ale Traciei, care le primise ea însăși din Orient".

Odată la patru ani, națiunea făcea Dumnezeului suprem cel mai înalt sacrificiu: un om care avea marea misiune să ducă acolo sus dorințele națiunii. Și acest sacrificiu era atât de sfânt încât dacă acela care era aruncat în vârful săgeților nu murea aceasta însemna nu că Zeul îl cruța, ci că îl socotea nedemn să se înfățișeze înaintea lui. Asceza cea mai riguroasă ducea la El. Acel care pornea pe Cale trebuia să renunțe la femeii, la vin, la carne, și să-și concentreze gândul spre Cel

Veșnic (Strabon).

Mai este și un alt fapt deosebit în legătură cu casta supremă dacică. Iată ce spune Jordanès, istoricul Dacilor: "Primii dintre ei erau *Sarabi terei*, dintre care se consacrau regi și preoți". Există deci o singură castă pentru funcțiunile sacerdotală și regală: *sarabii* cumulau ambele funcțiuni. Și într-adevăr au fost Mari-Preoți care erau în același timp Regi: Dion Chrysostom vorbește de Comosicus care i-a urmat simultan lui Burebista, Regele, și lui Deceneus, Marele Preot, cumulând aceste două funcțiuni, ca acest rege Anius de care vorbește Virgil în *Eneida*:

Rex hominum, Phoebique sacerdos.

Fratele ultimului rege al Dacilor, Decebal, era Mare-Preot. Ce înseamnă aceste lucruri? Că *sarabii* erau deasupra castelor, că erau *hamsa*. Or, faptul că există încă în plin *Kali-Yuga* o supra-castă *hamsa*, ereditară, vizibilă și accesibilă, constituie un caz extraordinar de supraviețuire, care demonstrează în același timp sublimitatea și importanța Tradiției dacice. Încă o dovadă, printre atâtea altele, că era Tradiția primordială însăși, căci numai *hamsa* pot păstra o Tradiție primordială; subliniem de asemenea că nu se poate vorbi de "esoterism dacic", exoterism și esoterism fiind în "indistincțiune" în această Tradiție.

Reprezentantul Zeului suprem nu poate fi decât Regele Lumii sau unul din aspectele sale; acesta a fost șeful suprem al marelui Centru Spiritual care a subzistat în Dacia după deplasarea Centrului Suprem spre Orient. *Zalmoxis*, funcțiune saturniană, desemnează deci pe Regele Lumii⁷. Ceea ce ne face să gândim astfel sunt numele numeroase și variate cu care este denumită această funcțiune în Tradiția română populară și *încă vie*. El este "Bătrânul Crăciun" care a fost "regele Românilor", "regele Păstorilor". El este de asemeni "Bătrânul Novac" care domnea "într-un Mare Palat Alb pe un Munte înalt". El este "regele României", Janus (Ion-Sfânt-Ion). În *Colinde* el are locul de onoare lângă "Bunul Dumnezeu" (Apollo). El judecă împreună cu Bunul Dumnezeu pe Adam (funcțiunea de justiție). "El mijlocește pe lângă Dumnezeu pentru iertarea oamenilor" (funcțiune de mediator); "el este de mare ajutor lui Dumnezeu", "el este mare Arcaș"; "el potolește valurile și vânturile" (funcțiune de pace). El este Ordonator și Judecător.

Dumnezeu că m-a trimis / Pământul să i-l măsoar
Pământul cu umbletul / Și ceriul cu cugetul.

El împlinește unul din cele mai mari mistere din câte există, misterul *Pietrei*:

Sus la *cheia raiului* / Bună ceată mi-e adunată
Tot de sfinți de aceea sfinți / Și-mi citeau, prooroceau,
Și-mi citeau de Dumnezeu / Și pe Dumnezeu nu-l știu.
Iar Ion-Sfânt-Ion... / Din gură așa grăia:

- Voi citiți, proorociți, / Și-mi citiți de Dumnezeu
Și pe Dumnezeu nu-l știți, / Iar eu vin și bine-l știu
Jos la *cheia raiului* ^{8/} În stâlp piatră mi-e ncheiat,
- D-unde Sfinții c-auzea, / Ei săltară și zburară,
Sus mai sus se ridicară, / Cu norii s-amestecară,
Jos mai jos că se lăsară / Pe stâlp de piatră cădea ^{9/}
Când acolo c-ajungea / Cărți pe brațe că-și lua,
Și citea, proorocea, / De trei zile și trei nopți,
Stâlp de piatră în patru crapă / Iată Dumnezeu că scapă.
Ion-Sfânt-Ion este cel care a ridicat Mănăstirea Alba:
Jos la țară a coborât / Și-o Mănăstire Albă a zidit,
Către Răsărit de Soare / Cu nouă uși, cu nouă altare...
Și aceste versuri care sunt decisive:

Jos la țară duce-m-oi / *Chei* în mână prinde-voi
Mănăstiri deschide-voi / *Slujbe sante* face-voi.

El este Ordonator prin excelență:

Când s-a pogorât / Domnul pe pământ
Sate a răsădit / Hotare a împărțit.

Să notăm că la Greci *Janus* se numea *Ion, Ianon*, ceea ce e identic cu Ion. Invocația *Io!* cu care încep *colindele* i se adresează: Sfântul Ion din Ianuarie a rămas încă cea mai mare sărbătoare din România. Tot poporul participă la ea. Chiar și astăzi regele, guvernul, corpul diplomatic merg cu mare pompă pe malul Dâmboviței. Acolo, Patriarhul aruncă o cruce de aur în Apă. După ea se aruncă cine dorește și este răsplătit cel care găsește crucea. Să notăm de asemenea interesanta observație a lui Roscher că templul lui Janus este situat în partea de NE a Forum-ului. S-a văzut misterioasă invocație din *Colinde*:

Iaho! Ler Doamne Ler: Io! Leroi. Voleranda

Se vorbește în legende românești de un misterios "Ler-Împărat". El este cel mai mare Împărat al Lumii... El îi conduce pe toți... Numai Dumnezeu este mai mare ca el... El

locuiește într-un Palat aflat într-o peșteră... El locuiește pe un Munte mare... Nimeni nu poate găsi acest Munte în afară de cel care place lui *Ler-Împărat*... Mulți Români au găsit Palatul lui *Ler-Împărat* dar nu s-au mai întors de acolo... Toți curtenii lui *Ler-Împărat* sunt călugări... Mai este nevoie să spunem cine este acest Rege al Regilor? Dar iată ceva și mai decisiv:

Se vorbește în legende românești de o populație misterioasă, *Blajinii, Rohmanii, Rahmanii, Rucmanii*... "Sunt Blajini, sunt Sfinți. Locuiesc la capătul Lumii, aproape de *Apa Sâmbetii*"¹⁰; toți sunt sihaștri; toți sunt preoți; țara lor se numește *Măcările (Macaron Nesoi)* Insulele Preafericirilor). Porțile Raiului sunt aproape... la Rohmani se găsește *Apa Vie și Apa Moartă*... Cei mai buni sihaștri merg acolo și nu se mai întorc. La Rohmani soarele nu apune niciodată (Arctica)". Poporul sărbătorește și astăzi "Paștele Blajinilor", "Paștele Rohmanilor", care sunt la o săptămână după Paștele creștin. Femeile aruncă pe râu coji de ouă cu care au pregătit cozonacul de Paști, pentru ca ele să ajungă la Rohmani, pe Tărâmul Celălalt. Căci Rohmanii nu au nevoie de oul întreg, ca noi păcătoșii; lor le ajunge punga de aer.

"Un Moldovean a plecat cu o barcă pe Marea Neagră. După câteva zile de navigație, el văzu un munte înalt care atrăgea barca sa ca "fierul otrăvit" (magnetul). În această insulă locuiau *Rohmanii* sfinți. El începu să viziteze locurile. Ceea ce minună mai mult pe omul nostru fu *Apa Rohmanilor*, care ardea singură când se pune în ea un fitil. Un *Rohman* îl întâlnește: - Vrei să fii servitorul meu? - Da, dar cu condiția ca tu să mă-nveți să fac această *Apă de Foc - Ne-am înțeles*. Și Moldoveanul sluji șapte ani și învață să pregătească *Apa de Foc*..." Fără comentarii...

"*Rohmanii* locuiesc sub pământ... Odinioară locuiau pe pământ... La sfârșitul Lumii, Dumnezeu îi va readuce pe pământ..."¹¹

Și încă și aceasta: "Regele Rohmanilor e Ion-Sfânt-Ion".

Și aceasta: "Șeful Rohmanilor e *Ler-Împărat*."

Ler, Aleroi, Leru, Leor este Numele. *Mantram-ul Regelui Lumii*. Pe El îl invocă copiii când merg cu *Colindele* lor, să vestească de Crăciun, din casă în casă. Vestea cea Bună.

Am găsit *zece* nume desemnând în Tradiția geto-română

funcțiunea de Rege al Lumii: 1) Bătrânul Crăciun. 2) Ion-Sânt-Ion. 3) Bătrânul Novac. 4) Iovea, fiul și urmașul său. 5) Manea. 6) Orpheu. 7) Zalmoxis. 8) *Ler-Împărat*. 9) Căli-man. 10) Caraiman.

În legătură cu *Rohmanii*, trebuie să spunem că cea mai puternică și cea mai războinică din populațiile pelasge din Nordul Dunării a fost aceea a *Arimii*-lor. Cea mai veche mențiune o face Homer: uriașul groaznic *Typhoeu* care i-a înfruntat pe Zei era din țara acestor *Arimoi*. El îi numește în *Odisea* *Erembi, Arambes, b* reprezentând sunetul nazal *n*. Dionysos Periegetul îi numește *Oresmoi* (munteni). El spune că sunt din neamul Titanilor. Ei sunt numiți de asemenea *Arimphei, Arimani, Ramni*. Ptolemeu numește una din cetățile Daciei *Rami-dava*.

Nu trebuie să se creadă că numele de Român este nou. În popor, român e echivalent cu țaran autohton. Când a reorganizat Imperiul, Dioclețian a numit România toate ținuturile supuse locuite de Geto-Traci; dacă acest nume venea de la Roma, el s-ar fi potrivit mai bine Italiei. Adevărul e că Roma, Romania, România sunt vechi nume pelasge. Resturile unor vechi triburi trace din peninsula balcanică se numesc Aromâni și vorbesc Româna.

Noi credem că toate aceste nume se trag din acei *Arimoi* homerici, și aceștia au o legătură cu *Ram*. În mitologia română se vorbește de un *Ram-Împărat*. În plus sunt o mulțime de localități în legătură evidentă cu al șaselea *Avatâră: Rama* (două localități), Ramna, Râm-nic (2 județe), Râmnești, Rima, Rigmani, Roman, Romlia, Rams, Rum, Armeneasca, Armenis, Ormeni, Ramsca, Ramscani etc.

Există în România un curios monument arheologic. Este "brazda lui *Novac*". Are o lungime enormă, ruinită în mare parte, dar nu destul pentru a nu-ți putea da seama de continuitatea ei evidentă. Începe dinspre Budapesta, coboară între Tisa și Dunăre, traversează Banatul românesc, pătrunde în Valahia prin "porțile de fier" al Dunării, brăzdează acest ținut în toată lungimea lui, paralel cu Carpații, traversează Moldova sudică, trece Nistrul și continuă până la Don. Înălțimea sa variază între 1 și 3 m; prințul Cantemir, voievodul Moldovei, care a descris-o în secolul XVII, indică același traseu, dar o arată mai înaltă, ceea ce e firesc. El o numește, nu se știe de ce, *fossa Trajani imperatoris*.

Există ceva mai la nord decât această brazdă și paralele cu ea "o serie de bolovani și lespezi traversând Basarabia și trecând în Rusia"¹². Și Cantemir descrie această *seris maximorum lapidorum*.

Quintus Curzius în a sa viață a lui Alexandru (VIII. 7) ne povestește că eroul macedonean, după ce i-a cucerit pe Perși și pe Bactrieni, a făcut o expediție contra Sciților din Europa. El a ajuns la fluviul Don care-i separă pe Bactrieni de Sciți (detaliu important, căci precizează bine situația sciților). El trece Donul, îi învinge pe Sciți și-i urmărește întreaga zi până *dincolo de hotarele lui Liber Pater*. Aceste hotare ale lui Liber Pater constau din mari lespezi și bolovani, așezate la distanțe mici unele de altele.

Să observăm că *Ler* poate fi o contracție din Liber¹³, ceea ce nu înseamnă că este de origine latină, ci că cele două nume puerced din izvorul primordial proto-pelasgic.

În sfârșit, Herodot ne vorbește de *hieroi odoi*, "căi sacre", ale Sciților. Ce semnifică această brazdă uriașă și aceste căi sacre? Trebuie exclus natural orice caracter utilitar sau comemorativ. O explicație trebuie găsită din partea geografiei sacre. Să vedem legendele care dau totdeauna luminile ultime.

S-a văzut că *Novac* este identic cu Saturn. "Această brazdă a fost trasă de *Novac* de la Apus la Răsărit", pentru a învăța pe Români agricultura. El însuși a mers cu plugul. Plugul lui *Novac* a fost tras de 12 boi. *Novac* a arat în lungime și în lățime. Doi boi, unul negru și altul alb au tras plugul lui *Novac*. Această brazdă este brăul pământului (nu s-ar putea spune mai bine căci coincide cu paralela 45°, jumătatea distanței dintre Pol și Ecuator). *Novac* a vrut să tragă o brazdă peste Buricul Pământului. În timp ce ara, *Novac* a pus să-i cânte muzică niște *cobzari* (citharezi)¹⁴. Și în sfârșit această frază care este una din vocile cele mai pure ale Trecutului, un adevărat diamant tradițional care luminează unul din punctele cele mai importante ale istoriei sacre:

"*Brazda a fost trasă de Ler-Împărat, înainte de a pleca în Orient*".

S-a văzut cine era *Ler-Împărat*. Această brazdă pe care a tras-o "de la Apus la Răsărit" arată, între altele, itinerariul migrației hiperboreene și a Centrului Suprem. Această

migrație venind din Nord a întâlnit Dunărea, acolo unde face un unghi de 90°. Ea a urmărit cursul său inferior și a intrat în Dacia prin "Porțile de Fier". După o etapă de o durată care ne e necunoscută în acest ținut, și-a urmat drumul către Răsărit, condusă de *Ler-Împărat*. Este de notat că această brazdă are în Rusia o ușoară îndoire către Sud. Dacă se prelungește linia brazdei către Asia, ea întâlnește Caucazul... (a se reaminti cele trei Caucasuri, polar, dacic și asiatic). Așadar, migrația hiperboreană a fost verticală până în punctul în care a întâlnit paralela 45°, la jumătatea distanței dintre Pol și Ecuator. Acolo, ea s-a împărțit în ramuri orizontale. O parte a migrației a urmat verticala până în Grecia. Cât despre ramura occidentală, celtică, a Hiperboreii, itinerariul său ne este arătat de simbolismul geografic, de bunul simț de asemenea: cursul superior al Dunării¹⁵. Și crucea a fost astfel desăvârșită¹⁶. Celții s-au amestecat cu elemente străine, mai ales atlanteene. Tradiția celtică este deci mult mai puțin pură decât Tradiția dacică¹⁷.

Mai există și un mit admirabil care se referă în mod vizibil la această brazdă: Era odată un șarpe uriaș care păzea "porțile de fier" ale Dunării; el îi ucidea pe toți cei care voiau să tracă. El pustia tot ținutul... Dar bătrânul *Novac* îl atacă în peștera lui, îl răni și-l sili să iasă afară... Șarpele o luă la fugă urmărit de *Novac*... La Craiova el îi tăie cu o săgeată o bucată din coadă, la Olt o alta, și la fel la Pitești, la Ploiești, la Brăila. Era gata să-i taie capul când acesta se aruncă în Mare acolo unde este insula Șerpilor (Alba) și o otrăvi toată... De atunci se numește Marea Neagră... Șapte localități cu totul... Din punct de vedere microcosmic, operațiunea pare un aspect mai curând malefic al trezirii lui *Kundalini*. Dar faptul se petrece evident în Lumea Mare. Se poate vedea ce era geografia sacră "operativă". Numai pe hărțile noastre un kilometru pătrat este asemenea cu un alt kilometru pătrat. Pământul e un organism spiritual, subtil și corporal. El are linii de forță, noduri de putere care trebuiau dezlegate, canalizate, sublimate, resorbite (și nu distruse desigur), operațiuni supreme între toate rezervate Zeilor sau reprezentanților lor, *Novac*, *Ler*.

NOTE

- ¹ Să notăm de asemenea că *Cerus Manus* este identic cu *mégas Ouranós* al lui Hesiod.
- ² A se vedea articolul lui Jean Reyor - " Secretul Ioanei d'Arc ", în *Voile d'Isis*, ian. 1935.
- ³ Minoș, Menes, Numa.
- ⁴ Să notăm că în românește Ion este numit și Iancu.
- ⁵ A se vedea R. Guénon: *La Terre du Soleil, Études Traditionnelles*, janvier 1936.
- ⁶ Orpheu sfâșiat de Bacchante spune multe despre aceasta...
- ⁷ Zalmoxis e numit de asemenea " Zeul cu dublă Secure ". El este deci în strânsă legătură cu manifestarea lui *Parashu-Rama*.
- ⁸ Două chei : una sus și una jos.
- ⁹ Ascendit a Terra in Coelum iterumque descendit in Terram : recipit vim superiorum et inferiorum. Sic habebit gloriam totius mundi.
- ¹⁰ Este *Okeanos*-ul român: încă o denumire saturniană.
- ¹¹ " *Agartha* n-a fost totdeauna subterană și nu va rămâne totdeauna " (R.Guénon, *Le Roi du Monde*, p. 91). " Popoarele din *Agartha* vor ieși din peșterile lor și vor apare pe suprafața pământului " (Profetie a Regelui Lumii în 1890, relatată de F. Ossendovski - *Bêtes, Hommes et Dieux*, p. 262). Se vede ceea ce este Tradiția perpetuă și unanimă.
- ¹² Raportul căpitanului Zaskuk în Statul Major.
- ¹³ *Solem et Liberum Patrem ejusdem numinis habendum*. (Macrobius).
- ¹⁴ După cum se vede, *Novac* implinea un ritual.
- ¹⁵ Anticii spuneau că Celții și Geții se învecinau. Am văzut că Baltica a fost o altă " etapă " a Hiperboreii, anterioară Daciei. Acolo a fost poate o altă proiecție " *rajasică* " : ea a constituit pe celtii din Anglia și din Irlanda.
- ¹⁶ Henri Martin: " După Triade, *Hua* a adus pe Kimri din " ținutul verii " numit *Dellraboni* " (în partea unde e astăzi Constantinople, adaugă un comentator antic).

- ¹⁷ Dacă se prelungeste verticala Pol-Baltica-Dacia, ea traversează Tracia, Arhipelagul Egiptul, Etiopia, țara lui Kush... se vede că dacă ar mai fi încă o geografie sacră tradițională, acesta ar fi primul Meridian.

CAPITOLUL III

MONEDE, INSCRIPTII, LEGENDE. ÎNTEMEIEREA ȚĂRII ROMÂNEȘTI

Unul din cele mai interesante aspecte ale tradiției dacice este numismatica. Este o problemă deosebită care, studiată dintr-un anumit unghi, ar deschide multe porți. Monedele dacice se împart în trei categorii:

A. Monede cu legenda *ARMIS* sau *SARMIS* *BASIL(ens)*

Cele mai numeroase sunt de tipul reprodus în fig. 3. Pe avers, dublul cap de Ianus, pe revers, inscripția *Sarmis Basil* (regele Sarmis) și caduceul pus pe carapacea broaștei țestoase a lui Mercur.

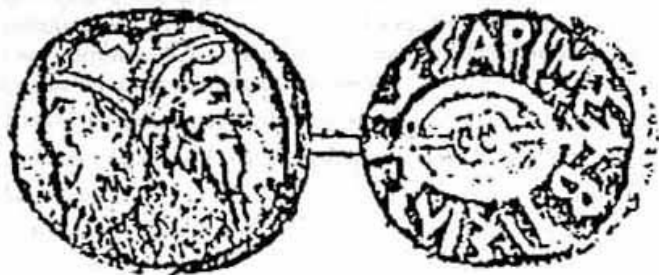

Fig.3

Există de asemenea alte monede care, în locul capului de Ianus, au un mîștr, cu o săgeată în gură, simbol strict

primordial.

Un alt tip are pe avers un cap simplu cu inscripția *ARMIS BASIL*. Pe revers, o citadelă cu un cap de taur pe zidul din dreapta și *swastika* în fața porții.

Să încercăm să explicăm aceste embleme.

Armis și *Sarmis* par să fie identice cu *Hermes*. S este o simplă aspirație dialectală, așa cum în greacă a devenit un *H* aspirat.

Valerius Flaccus, unul din preoții însărcinați cu păstrarea cărților sibiline, vorbește în *Argonauticele* sale de un rege Scit *Armes*, adorat ca Zeu, care devenise celebru prin iscusința sa de a fura cirezile de boi și turmele de oi ale vecinilor săi ... anecdotă similară cu mitul lui *Hermes* furând boii lui Phoebus. Capitala Daciei era *Sarmisgetuza*. După emblemele care o însoțesc (caduceul), acest nume *Sarmis* ni se pare a indica deci pe *Hermes*, sau mai degrabă pe reprezentantul acestui Zeu, sau o funcțiune sacerdotală și regală reprezentând pe *Hermes*.

Cât despre fortăreață, ea este "Cetatea Soarelui",

"Mănăstirea Albă", *Tula*, Centrul Suprem. Dovada indiscutabilă este *swastika* pusă în fața porții, care indică de asemenea pe cât de precis posibil, situarea "polară" a acestui Centru. Să notăm în trecere că țăranii sârbătoresc încă în mod solemn pe *Hermes* la Întâi Mai (luna zeiței *Maia*) ; această sărbătoare se cheamă *Arminden*.

B. Monede cu legenda *A(rmi)S IO(n)*

Aceste monede au o formă foarte concavă, ceea ce poate reprezenta carapacea broaștei țestoase și de asemenea Cerul, ceea ce este, de altfel, același lucru.

Pe partea concavă, ele au un cal cu labe de pasăre. Călărețul e indicat de caduceu. Punctele par să indice constelații; pe mai multe monede se observă hierogliful zodiacal al Balanței.

Capul de om are gura deschisă; pe o latură litera A cu globule, pe cealaltă litera S.

IO(n) sau *Ianus* apar sub diferite forme: *IO* sau pe altele literele *IOI*. Este forma contractată a lui *Ion = vox, verbu*. După cum se vede este asimilat *Armis* cu *Ianus*.

C. Monedele tip *Maia*

Una are pe avers capul *Maia*-ei și pe revers calul, călărețul său și inscripția *IANUM ARM*; cealaltă are același

cap și legenda echivalentă Maia-ei. Reversul e asemănător celeilalte.

Fig.4

O carte n-ar fi de ajuns pentru a adânci admirabilul simbolism al acestor monede. Să lăsăm de-o parte ceea ce s-ar putea referi la "geometria constelațiilor" și să notăm un fapt capital: *asimilarea lui Hermes cu Zeul suprem*. Monedele poartă toate inscripțiile și atributele lui *Hermes*, dar însoțite de simboluri supreme, polare: capul și numele lui *Ianus*, Cetatea "polară", Calul solar, inscripția IO(n). Capetele au gura deschisă, semn al Verbului sau Logos, pentru a arăta că *Hermes* este asimilat cu Verbul suprem. Pe mai multe monede este semnul Balanței care este hierogliful *Tulei*, Centrul suprem. Caduceul hermetic crește ca o tulpină și își împinge rădăcinile în Calul solar. Din punctul de vedere al alchimiei umane, explicația e destul de limpede. Calul este prima *Shakti*, nediferențiată; Caduceul este *Shakti* polarizată. Dar aici e vorba de lucruri și mai importante. De ce așadar această asimilație?

Să spunem mai întâi că acest fapt se observă și în celelalte tradiții. În tradiția ebraică, Îngerul solar, *Mikael*, domnește uneori în Cerul lui *Rafael*, Îngerul lui *Mercur*. Christos se naște în tribul regal al lui *Iuda*, în loc de tribul sacerdotal al lui *Levi*. În tradiția islamică, *Seyidna Aissa*, rămânând *Stăpânul* prin excelență al științelor spirituale, pe care le va restabili la sfârșitul ciclului, domnește în Cerul lui *Mercur* asupra științelor intermediare, hermetice.

Problema e foarte obscură și complexă. În substanță, se pot spune acestea: un ciclu de manifestare realizează în primul rând posibilitățile cele mai înalte și cele mai pur spirituale; numai către sfârșitul său vine rândul celorlalte posibilități; din acest motiv Christos, Punct central și Cheie

de boltă a ciclului, "binevoiește" să troneze în Cerul lui *Mercur*, rămânând *Stăpânul* metafizic prin excelență, pentru a permite posibilităților intermediare și chiar grosiere să se manifeste la rândul lor pentru ca să formeze ciclul.

Reproducem în continuare câteva semne de pe o inscripție dacică; după cum se vede e vorba de ideograme.

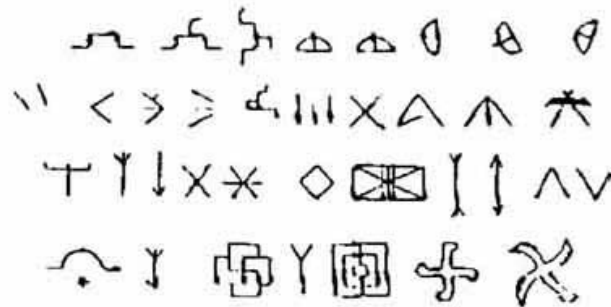

Fig. 5

Toate semnele sunt foarte semnificative. Atragem atenția asupra următoarelor: al 5-lea din ultima linie, identic cu tripla incintă druidică; al 4-lea, cu hierogliful lui *Ianus* al celor două puteri, al celor două chei, al celor două Căi; în sfârșit al 3-lea care este o curioasă formă de swastika.

Swastika în România ar cere ea singură un studiu special. Nu credem să existe o țară în care să fi fost folosită atâta, în mod tradițional, bineînțeles. Se găsește peste tot: în cimitire, în biserici, pe broderii naționale, pe pergamente voevodale. Ea îmbracă o indefinitate de forme care, trebuie s-o spunem, nu datoresc nimic fanteziei. Iată câteva exemplare:

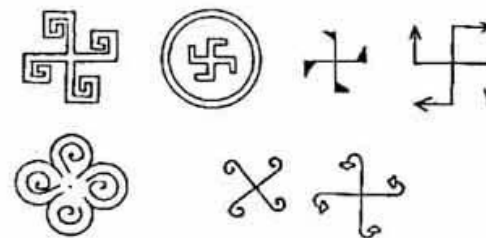

Fig. 6

Nu se poate găsi în mitologia unui popor o doctrină metafizică : n-ar putea să fie așa pentru că ar fi o contradicție în termeni, mulțimea fiind lunară, iar adevărurile metafizice depășind sfera Lunii. Totuși, în legendarul românesc se pot găsi fragmente dintr-o înțelepciune cosmologică pură. Dăm la întâmplare câteva exemple dintr-un material care e imens:

Asupra creației primului Adam, a Omului Universal: "La începutul începuturilor, nu era nimic decât întunericul și apele. Duhul Domnului mergea ca un porumbel pe deasupra Apelor. Un vârtej de spumă se ridică din care se născu Dumnezeu - Cine ești tu? îl întrebă Domnul. - Eu sunt Dumnezeu. - Din mijlocul Mării se ridică un vârtej de spumă. Din el ieși un vierme care se prefăcu în fluture. Fluturile deveni Dumnezeu iar ce rămase din vierme deveni Diavolul... Soarele e Tatăl. Pământul e Sfânta Maică. Pământul este o insulă de argint cu osie de aur. Focul este Împărat. Apa este Împărăteasă. Pământul e înconjurat de ape. Deasupra sunt Ape, dedesubt sunt Ape. Sfântul Soare este Fața lui Christos, Ochiul lui Dumnezeu. *Steaua polară este Împăratul nostru*. Este veghetoarea Cerului. Ea e Stejarul Câmpului. Focul vine de la Dumnezeu. Dumnezeu stă în el: el e Dumnezeu. Pământul se sprijină pe patru piloni și o osie. Osia se reazimă pe un Balaur care se încolăcește în jurul ei. Pământul se sprijină pe un urs; pe doi pești. Pământul e vegheat la cele patru colțuri de patru Serafimi. Dacă noi nu ținem cele patru posturi, el se va prăbuși. În centru, e un Munte pe care stă Dumnezeu. În centru este o fântână. Cerul este susținut de șapte piloni, păziți de 7 îngeri. *Cei 7 îngeri veghează asupra lungimii, lățimii, adâncimii, înălțimii și centrului Cerului*. Pământul este înconjurat de Apa Sâmbetei. Apa Sâmbetei este matca tuturor apelor. Ea fierbe (apa *Rohmanilor*). Acolo, e Cetatea lui Dumnezeu și Mărul roșu. Toate Apele lumii ies din Mărul roșu, se răspândesc în lume și se întorc la Mărul roșu. (*solve-coagula*, respir și aspir al manifestării). Marea în care e Mărul roșu se cheamă Marea Neagră. Mărul roșu este Osia Pământului. El se găsește acolo unde e Buricul pământului ..."

În sfârșit, am găsit lucruri și mai bune într-o colecție de ghicitori:

- Unde este Buricul Pământului?

- În mine însumi ; sau:

- Acolo unde sunt eu.

Pe Buricul Pământului e un Munte Sfânt. Pe Munte e o Mănăstire de Maici. Dumnezeu trimite prin ele mesaje în lume. Acolo se găsește Sfânta Miercuri, Sfânta Vineri, Sfânta Duminică.

- Fiul meu cel dulce, când se va sfârși lumea?

- Peste 2000 de ani, Maică

Mai e un fapt foarte sugestiv. De fiecare dată când legendele vor să exprime forța, măreția, frumusețea, luminozitatea, ele folosesc cuvântul *sur*: Calul *sur*; Vulturul *sur*; munții *sur*... Or, în limba română modernă *sur* înseamnă "cenușiu", ceea ce nu corespunde deloc sensului citat de noi; chiar și filologii profani au fost izbiți de acest fapt. Noi socotim că în realitate acest *sureste* "Soarele" din limba primordială¹. Afirmăm chiar că "întunecarea" cuvântului ne convinge, căci ea corespunde "întunecării" inerente legii de desfășurare a ciclului.

Ajungem acum la un moment capital al tradiției dacice: acela în care suferă o readaptare impusă de desfășurarea ciclului. Dar ceea ce ne interesează cu adevărat este modul acestei readaptări. A existat o altă tradiție, occidentală, ieșită de asemenea din Tradiția primordială, deși mai puțin direct decât cea dacică: e vorba de *tradiția celtică*. Aceasta a suferit o adaptare creștină ; vom vedea dacă se poate spune același lucru despre tradiția dacică.

Ceea ce izbește mai întâi este vitalitatea celtismului în ciuda condițiilor extrem de defavorabile în care s-a găsit. În adevăr, Galia a fost timp de 500 ani romană. Cultul druidic a fost interzis sub Claudiu: Creștinismul s-a dezvoltat rapid; regii franci au fost campionii înfocați ai ortodoxiei catolice, cucerind pentru țara lor titlul de "fiică mai mare a Bisericii", ceea ce nu este un titlu zadarnic cum o cred modernii, ci o consacrară. Franța a fost baza de operațiuni a conversiunii Occidentului; în cele mai rele vremuri, ea a fost o țară organizată, iar viața citadină a fost viguroasă, această viață citadină atât de puțin tradițională... Ei bine, cu toate acestea, e foarte probabil că centre druidice au mai persistat până în secolele XI și XII. Numai în epoca aceasta elementele druidice au fost absorbite de Creștinism, mai ales în legenda Sf. Graal².

Ce contrast cu Dacia! Aceasta a fost centrul suprem al

unei tradiții mult mai puternice și mai pure decât Tradiția celtică. Ocupația romană a durat numai de la 110 la 275 după Christos, în total 185 ani. Și mai puțin de o treime din Dacia a fost ocupată: Transilvania și Oltenia actuală. În tot restul țării, dacismul a subzistat fără să fie tulburat. Când Aurelian a ordonat evacuarea părții romane în 273, toți cetățenii orașelor au plecat, iar cetățile au fost distruse; n-au mai rămas decât colonii și țăranii, deci clasa cea mai refractară la Creștinism (de unde numele de păgâni). De altfel, Creștinismul nici n-a avut timpul să se implanteze. Numai către sec VIII și IX câțiva misionari au îndrăznit să pătrundă dincolo de frontiere și câmpii. Apoi, Ortodoxia n-a avut niciodată gustul proselitismului. Centrele spirituale ale Dacilor se găseau în masivele centrale ale munților, cei mai sălbatici și cei mai de nepătruns din Europa. După părăsirea de către Romani, avalanșa invaziilor barbare, care a durat mai mult de o mie de ani, s-a precipitat peste Dacia, făcând astfel imposibilă nu numai viața citadină, ci chiar viața agricolă. O imensă pădure a acoperit Dacia și viața pastorală s-a generalizat din nou, mai ales în munții centrali inaccesibili... În jur, barbarii Goți, Ostrogoți, Vandali, Gepizi, Slavi, Cumani, Pecenegi, Unguri, Mongoli au făcut vid⁵. Să lăsăm pe istorici să se lamenteze și să constatăm că acest fapt a ocrotit tot ce trebuia să rămână neviolat... Tradiția dacică a continuat să subziste netulburată, în afara istoriei care se făcea în jurul ei. Astfel, când în sec. XIII și XIV au fost întemeiate principatele Moldovei, Valahiei și Transilvaniei, a căror reunire avea să formeze România modernă, *Dacia era neatinsă de istoric*; ea se găsea, în sensul cel mai riguros și literal al cuvântului, *în aceeași stare ca pe timpul în care domnea peste ea Ler-Împărat*. Și să nu se creadă că întemeierea principatelor române a însemnat punctul de plecare al unei vieți politice pentru Dacia. Aceasta a fost aici totdeauna în stare embrionară. Invaziile continue ale Tătarilor, Turcilor și Rușilor, au făcut viața citadină imposibilă. S-a rămas în stare pastorală grație desigur și inteligenței dominații turcești. Când, în 1829, tratatul de la Adrianopole a permis comerțul exterior în Țările române, nouă zecimi din teritoriu era acoperit de păduri. Și vom vedea că voievozii români au avut un cu totul alt rol decât acela politic.

Așadar, *întemeierea celor trei principate românești* semnifică o readaptare a tradiției dacice la Creștinism? That is the question... Se va vedea de ce credem că se poate răspunde: nu.

Am văzut că Creștinismul n-a pătruns decât foarte târziu în Dacia. Toată spiritualitatea creștină românească provine din afară, din Bizanț, de la Muntele Athos, din Bulgaria. Liturghia s-a oficiat totdeauna într-o limbă străină, în slavonă mai întâi, apoi în greacă. Numai către secolul XIX limba română a înlocuit limba greacă și n-a fost ceva tradițional⁶.

Principii întemeietori ai Statelor românești sunt legendari afară de unul. Sunt cunoscute miturile lor, nu se cunoaște istoria lor. Aceste mituri merită osteneala să fie povestite.

Mai întâi, ei au "descălecat" toți din Transilvania, din toate timpurile centru al Daciei. Ei sosesc dintr-un ținut "negru" sau sunt ei înșiși "negri". Nici nu mai trebuie să insistăm asupra simbolismului evident al acestei culori.

Valahia a fost întemeiată de Negru-Vodă Basarab⁷ care a "descălecat" din țara transilvană a Făgărașului, prin "cheile" Munților Carpați. El și-a stabilit capitala pe Argeș și a ridicat mănăstirea Curtea de Argeș, unul din cele mai frumoase monumente ale României. De această Mănăstire se leagă o legendă remarcabilă: "Legenda Meșterului Manole".

"Negru-Vodă" s-a adresat unui arhitect, "Meșterul Manole" și celor șase "companioni" ai săi (una din variantele legendei). Ei s-au apucat de lucru, dar, iată că în timpul nopții tot lucrul de peste zi se prăbușea. Tulburarea zidarilor și mânia Printului. Într-o noapte, Meșterul Manole văzu în vis un înger care îi spuse că, dacă voia să-și desăvârșească Opera, trebuia în dimineața următoare să zidească în zidurile bisericii pe prima ființă omenească pe care o va întâlni... A doua zi dimineața, Meșterul Manole povestește visul companionilor săi și pleacă la lucru. Dar prima ființă omenească pe care o va întâlni este... tânăra sa soție prea-iubită, Florica... În zadar încearcă Manole s-o scape; tovarășii săi îl silesc să-și țină jurământul. El începe atunci s-o zidească pe Florica în zidurile bisericii; femeia nu-și dă prea bine seama ce vrea să facă bărbatul său cu ea, dar, când începe să simtă strânsoarea cărămizilor, ea se plânge: "Manole! Manole! Meștere Manole! Zidul rău mă strânge, Trupușoru-mi frânge,

Copilașu-mi plânge”. Dar, neînduplecat, Manole o zidește toată și, chiar așa, ea își continuă ruga și plânsul. Biserica a putut fi astfel terminată. Dar “Negru-Vodă” nu vroia cu nici un preț ca un alt prinț să aibă o biserică asemenea; el a ridicat schelele, lăsând pe Manole și cei șase meșteri pe acoperișul bisericii. Ei și-au făcut atunci aripi de lemn, ca Dedal, dar acestea nu i-au putut susține; s-au zdrobit rând pe rând de pământ, ultimul fiind Manole...

În locul în care au căzut a țâșnit câte un izvor, șapte cu totul...

Să remarcăm mai întâi că Mitologia română este plină de biserici care se prăbușesc și care nu pot fi terminate decât dacă este zidită “Fata Împăratului” sau dacă este adusă în clopotniță “Pasărea Măiastră”; de aici, o questă...

Artistul trebuie să pună în Opera sa tot ce e mai bun în ființa lui; dar aceasta e o interpretare literară și destul de profană. Să căutăm altele. Florica, soția prea iubită a lui Manole, este *Shakti*-a sa, pe care el trebuie s-o zidească în Fundația Edificiului. Ea este de asemenea “nodul vital” al bisericii, fără care nici o realizare arhitecturală tradițională nu poate să existe, acest nod vital pe care e suficient să-l lovești pentru ca totul să se prăbușească... Ce perspectivă asupra vechii “arte regale” a Masonilor operativi! *Shaktia* trebuie să facă să urce și să resoarbă cele șase centre: acestea sunt reprezentate de cei șase meșteri; Meșterul lor este “lotusul” capului, *Sahasrâra*. Scările simbolizează coloana verticală. Ei își fac aripi... știința suflului; mor succesiv, Manole ultimul; ei sunt resorbiți deci de către *Shakti*, explicație cu atât mai evidentă din cauza transformării lor în “izvoare”, în element fluid. Acesta este aspectul microcosmic al legendei. “Negru-Vodă”, ca inițiat superior și ca misionar a realizat aici un suport spiritual, o manifestare pantaculară a misterelor din nou instituite de el, care au fost în definitiv o readaptare a tradiției dacice. Symbolismul masonic al legendei nu trebuie să ne facă să credem într-o influență occidentală. Știința sacră a construcției este comună tuturor tradițiilor: de altfel, *Ianus* nu prezida oare *collegia fabrorum*?

NOTE

¹ A se vedea R. Guénon: *Hermès*, în *Voile d'Isis*, apr. 1932

² Spunem aceasta pentru că nu ținem seama de utilizarea care se face în scopuri politice. Dar iată o nostimă anecdotă: un adversar al național-socialiștilor români voia să convingă pe un țaran bătrân că este un semn străin, importat. - Ba nu, răspunde omul nostru, e de pe aici, *il avem de pe vremea uriașilor*.

³ În mitologia hindusă, calul Soarelui are numele sanscrit *Sûrya*

⁴ A se vedea articolele lui R. Guénon asupra Sf. Graal, deja citate.

⁵ S-a constatat că toate invaziile barbare au trecut mai întâi prin Dacia.

⁶ Mai târziu, Vasile Lovinescu și-a amendat această primă părere și a argumentat existența creștinismului străvechi pur, pe aceste meleaguri, prin numeroase studii - vezi mai ales eseurile asupra colindelor și basmelor lui Ispirescu, publicate în revista *Manuscriptum*: 1991 (2-4), 1992 (1-4), 1993 (1-4) - în îndelungi convorbiri, corespondență și chiar în însemnări de Jurnal, din care redăm un text referitor la legenda Sf. Andrei:

“16 august 1965.

Legenda Sf. Andrei. Găsit într-o albiuță. Ca toți copiii legendari, are același simbolism ca și piatra unghiului, zvârlită din drum, al cărui rost ziditorii nu-l pricepeau. Îl dau de-a-dreptul apei mari primordiale; deci, fiu adoptiv al Fecioarei, implicit frate adoptiv al lui Hristos. Albiuța e o arcă; Andrei transmite o înțelepciune a unui alt ciclu. Arca e și un *barzach*, loc de moarte și de înviere, de recuperare a primordialității, deoarece se identifică cu *luz*-ul. Albia la rândul ei e cert făcută din lemnul Arborelui Vieții, complementar cu simbolismul Apelor, plasându-se în centrul lor ca un Ax vertical. Ucide mai mulți oameni, dar, probabil, mai mult ca un *jihad* inconștient. Pus ca penitență, de un popă, într-o fântână părăsită, a cărei cheie popa o aruncă într-un rămnic. Fântâna părăsită e aceea a Vieții, a adevărului, ignorată de umanitatea decadentă; Andrei e pus acolo cu o misiune de paznic, de gardian al unui lucru ascuns, dar care trebuie să se perpetueze. Niște pescari (inițiați de mare rang) găsesc cheia într-un pește (Christos), al cărui dicipol Andrei a și devenit. Fântâna subterană se identifică de asemenea cu lumea subpământeană, Tărâmul Celălalt, Agartha. I se dă să păzească cinci oi albe și cinci oi negre; se desăvârșește când transformă oile negre în albe și cele albe în negre, adică operează deplasarea luminilor... Zece e și numărul *Sefiroturilor*. Inițiatul face un transfer: transformă *sefiroturile* inferioare în *Sefiroturi* superioare și *Sefiroturile* superioare în *Sefiroturi* inferioare, acelaș lucru deci. Este aci de altminteri un fapt indicat foarte bine de Crucea Sfântului Andrei în care brațele inferioare din dreapta și stânga devin în planul superior, respectiv, brațele din stânga și din dreapta; e crucea lui Moise și crucea lui Iacov”.

⁷ Să se rețină acest nume.

CAPITOLUL IV

ÎNTEMEIEREA TRANSILVANIEI ȘI A MOLDOVEI

Am văzut mai înainte simbolismul legendei privitoare la "intemeierea" Valahiei. Să trecem la Transilvania. Acest principat a fost fondat de celebrul căpitan Ion Corvin de Huniade. Acesta era fiul unui simplu boier de țară, Voicu, zis *Corvinul*. Iată originea acestui supranume, după legendă: Voicu, soția sa și micul Ioan, erau plecați în "călătorie". Obosiți, ei se odihneau "sub un arbore", unde nu întârziară "să adoarmă". Singur micul Ioan rămăse "treaz". El plecă din brațele "mamei" sale, scoase "inelul de aur" din degetul tatălui și începu să se joace cu el. Trecu un "corb" care "fură inelul" din mâinile copilului și zbură cu el. Copilul începu să plângă, "trezindu-l" pe taică-său; acesta "ucise" pasărea cu o "săgeată"; corbul "lăsă să cadă inelul".

În amintirea acestui fapt, Huniazii luară ca blazon "un corb ținând un inel de aur în cioc" și supranumele *Corvinul*. Mit alchimic, evident, căruia orice cititor avertizat îi va descifra cu ușurință simbolurile: "Călătoria"; "veghea" sub "Arbore" a lui Ioan căruia îi este destinat "inelul de aur"; "corbul", negru saturnian care pune stăpânire pe inel; captivitatea Soarelui în Saturn; "trezirea" tatălui; "săgeata" care omorând corbul "liberează" inelul: oțelul filozofilor care tăindu-l pe Saturn pune în libertate Soarele.

Din toți întemeietorii de principate, Huniade a avut rolul politic cel mai evident. De altfel, ceilalți sunt legendari, în timp ce el este istoric. El pare să fi fost nu numai un

rosicrucian, ci un Rosa-Cruce². Că el a atins și chiar a depășit starea de om primordial este foarte probabil, dar nu credem că acest nume rezervat inițierii creștine se potrivește unui misionar al unui Centru daco-hiperborean. El a fost unul din marii căpitani ai secolului XV; a oprit înaintarea Turcilor și, împreună cu contemporanii săi, Vlad Țepeș, voevod al Valahiei, și Ștefan cel Mare din Moldova, el a organizat rezistența pentru o sută de ani și a îndepărtat de Europa invazia turcească, lăsându-i timp să-și organizeze apărarea. Totuși, poate dimensiunea rolului său politic ne face să credem că el a fost un inițiat mai puțin important decât fondatorii celorlalte principate.

Fondatorul Moldovei a fost un legendar Dragoș, voevod al Maramureșului (țara Mureșului negru). El a "descălecat" în Moldova prin "cheia" Prislopului (Carpații nordici). Un sihastru, Ioan, i-a "arătat drumul". Pe malul unui "râu" el a întâlnit un "bour" (*bos urus*).

Dragoș a pornit să-l vâneze cu "căteaua" sa, *Molda*. După mai multe zile de urmărire, bourul a intrat în râu, cu căteaua *Molda* pe urmele sale. Amândoi s-au înecat. În amintirea cătelei sale, Dragoș a "numit" Moldova râul și noul Principat. El a ridicat, pe locul unde s-au întâmplat lucrurile, cetatea Baia, prima capitală a Moldovei. Cât despre bour, el a intrat în stema țării.

Să lăsăm de-o parte, deocamdată, pe sihastrul Ioan, personaj capital, totuși. *Dragoș* este *Drago*, *Uroboros*-ul, *Miniera*. Inițiat suprem, el ține în el în indistinție toate posibilitățile pe care le are ca misiune să le manifeste ritual și într-un mod particular, pentru întemeierea, în Ordine și Legitimitate, a noului Principat, după intenția Celui care l-a misionat. Mitul nu este decât o proiecție în exterior a lui Dragoș Dragonul.

Bourul este Sulfur solar; căteaua *Molda*, Mercurul (lunară); vânătoarea simbolizează "liberarea", "coabitarea" lor. Este "lupta Vulturilor și a Leului" până la extrema lor "debilitate". Reamintim simbolul identic al lui *Mithra*, vânând Taurul, până la epuizarea lui, aducându-l înapoi și răpunându-l. Este "disoluția", "lupta celor două naturi", operația cea mai importantă din alchimie. "Înecarea" Bourului și a Cătelei este înecarea Soarelui și a Lunii, realizarea Materiei prime polarizate, a acestei Ape de Foc,

a acestei Ape Arzătoare, de unde va ieși Piatra (această Apă care este apa naturală a "Regatului" *Rohmanilor*); și, în adevăr, Dragoș a întemeiat Cetatea-Capitală Baia. Cetatea de Piatră ieșind din Apele mercuriale. Și Baia înseamnă de asemenea zăcăminte de aur, atât e de adevărat că o realitate transcendentă trebuie să aibă reflexe pe toate planurile de existență. Țăranii povestesc că în "subterane" se găsesc comori păzite de spiriduși; că mulți s-au dus să le caute, dar nu s-au mai întors; că pentru a reuși trebuie să fii condus de un înger³.

Cât despre Bour (*Urus* - care este de asemenea Taurul primordial; de observat că *Urus* inversat dă *Suru...*), el joacă un rol capital în legendarul român. Există în Moldova legenda

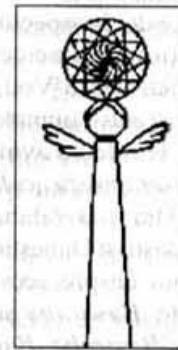

Fig. 7. Dala funerară a lui Negru-Vodă

Bourului Alb; el e, se spune, Tatăl, Strămoșul Moldovenilor. El rătăcește prin Muntele Sfânt al Ceahlăului (*Caelus*) și nu se arată decât celor aleși... Se vorbește de unii voveozi care au văzut Bourul Alb. Avem impresia că în Moldova a existat o organizație inițiativă cu acest nume. Altădată, Bourul umplea munții și pădurile Moldovei. Puțin câte puțin el a fost însă exterminat. Dar poporul susține că se mai află încă în "Țara de dincolo de negură ..." care e tocmai Călimanul, al doilea Munte Sacru al României. Pentru a-i păstra, Dumnezeu a rânduit aici, de la începutul Lumii, neamul *Hușanilor*, al cărui șef se numește *Ile* (*Ilion*, *Helios*, a se vedea *Colindele*). Altădată, *Hușanii* se întindeau pe toți munții. Acum, din cauza răutății oamenilor, ei s-au retras pe Muntele Căliman... Or, țăranii moldoveni dau taurilor numele de Căliman și există chiar o seminție a *Hușanilor*. Inutil să

insistăm asupra asemănării legendei *Hușanilor* cu aceea a *Rohmanilor*.

Să revenim la legendele celor trei principate; ne putem da seama de ceea ce era Arta regală a întemeierii Statelor. Datorăm începutului de secol XIX teoria invaziilor fără țel, a statelor întemeiate la întâmplare. **Dimpotrivă, nimic mai socotit, mai puțin spontan, mai pregătit ca aceste "descălecări"**. Un stat tradițional nu se făcea ca o republică americană; întemeierea sa constituia Marea Operă.

Dacă simbolismul legendelor de întemeiere este numai hermetic, aceasta nu înseamnă deloc că nu a fost și altceva mai important. Să subliniem că miturile se referă în mod expres la fundarea Statelor, care e în fond o funcțiune a războinicilor; simbolismul hermetic se impunea.

Vrem să arătăm că această întemeiere nu e decât aspectul cel mai exterior al unei reînnoiri tradiționale dacice. Reamintim că întemeietorul Valahiei se numea Negru-Vodă "*Basarab*". Mult timp s-a crezut că *Basarab(a)* a fost numele dinastiei domnitoare. Marele istoric român Hașdeu a avut, primul, meritul să arate că acest nume de *Basaraba era acela al unei caste și nu al unei singure familii*. Dinastia valahă propri-zisă s-a împărțit în două ramuri, Drăculeștii și Dăneștii, care au domnit pe rând (ar fi multe de spus despre acest Dracul și această polarizare). Numele de *Basaraba* se descompune în *Ban-Saraba*, prin contracție *Basaraba*. *Ban* este cea mai înaltă treaptă de noblețe valahă. Și *Saraba*? Să ne reamintim de citatul din Jordanes privind supra-casta sacerdotal - regală dacică: *primum Sarabos tereos, qui inter eos generosi existebant: ex quibus eis reges et sacerdotes ordinantur*. "Primii dintre ei erau acei *Sarabos tereos* dintre care se consacrau regii și sacerdoșii". Rădăcina cuvântului este *Sar*, adică "Șef", "Cap", ca și *cara, cira, sire, ser, sri*. Cât despre *tereos*, acesta înseamnă "țiară". **Deci *Sarabos* purtând țiară**. Iar *Ban saraba* erau aceeași castă supremă, perpetuată timp de o mie de ani în munții de nepătruns ai Transilvaniei. *Identitate de castă, deci identitate de tradiție*, în speță de tradiție daco-hiperboreană. Ocultate și inaccesibile timp de mai mult de o mie de ani, această tradiție și *Sarabii* care o păstrau s-au manifestat în această epocă de reînnoire tradițională care a fost Evul Mediu, atât inițiativ cât și politic, pe toate planurile de existență⁴.

Nimic mai obscur, mai greu de descoperit decât începuturile Principatelor române. Este absolut imposibil să se reconstituie filiația exactă a voievozilor. Puține documente, puține evenimente, nimic altceva decât legende.

Istoricii au renunțat să mai vadă un personaj istoric în "Negru-Vodă"; și, într-adevăr, există mai mulți, în epoci foarte diferite: în 1128, în 1260, în 1350. Iată ce spune un istoric profan: "Tradiția atribuie lui "Negru-Vodă" toate faptele și chiar monumentele ... *Este personificarea poetică a originilor*, nu este numele unui personaj real ... Este personificarea întemeierii Statului ... " Și mai departe: "*Este un nume mistic*"⁴.

Să spunem așadar că "Negru-Vodă" sau "Radu Negru" cum mai e numit uneori este un nume colectiv. Este o funcție, și o funcțiune inițiativă-sacerdotal-regală.

Înainte de a vorbi mai pe larg, să remarcăm mai întâi că Negrul este o culoare care, în toate timpurile, a fost în raporturi strânse cu Dacia. Este un simbol hiperborean pentru că este culoarea lui Saturn.

Dacii, ca popor hiperborean, coborau din Pelasgos, născut din "Pământul Negru". Marea dacică este "Neagră". Valahii au fost denumiți de toate popoarele "Valahi Negri", iar țara "Valahia Neagră". *Kara, Ulaghi, Kara-Ifak*, de către turci; *Kara-Ulak* de Sârbi și Bulgari. Funcțiunea tradițională supremă la Valahi este "Negru-Vodă". Mai există un fapt demn de remarcat: istoricul Hașdeu, pe care l-am mai citat, a demonstrat că Împăratul Filip Arabul a fost Dac. Nu există nici un document, nici un fapt care să arate că acest Cezar a fost Arab. În schimb, în timpul domniei sale, el s-a ocupat atâta de Dacia încât a ridicat proteste. Dacii începuseră să numere anii după o nouă eră, anul 247, dată înscăunării lui. Cel mai celebru din toți Cezarii pe care Dacia i-a dat Romei a fost Licinius, cumnat al lui Constantin cel Mare. El era, fără îndoială, Dac⁶.

Or, titlul principal pe care l-a invocat Licinius la tronul imperial, era al *descendenței din Filip Arabul*, ceea ce e o probă decisivă că acesta era Dac. Atunci de ce acest nume de "Arab"? *Este o simplă asimilație fonetică*. Ar trebui să se spună Filip Sarabul⁷. Aceste moduri de asimilație sunt foarte obișnuite și nu au nimic de-a face cu jocurile de cuvinte,

ci țin de procedee învecinate cu *Nirukta hindusă*. Nu cităm decât două exemple: Apollo din Insula Albă, *ApollonLeukaios*, *Leukos* este numit prin asimilare verbală *Apollon Lukos* "Apollo Lupul". Dionisos emanat din *Meru* în mitul grecesc iese din coapsa (*meros*) lui Zeus. Exact în același fel *Sarabus* devine *Arabus*.

Ptolomeu numește râul românesc Jiu, *Arabon potamos*. Etimologul Bezsonov a remarcat că, în poeziile populare ale vecinilor României, Sârbi, Bulgari, Ucrainieni, Românii sunt numiți "Arabi" și ținutul, "Țara Arabilor". Toate acestea sunt în legătură cu simbolismul saturnian al culorii negre și persistența denumirii până în timpurile moderne arată supraviețuirea unei tradiții saturniene.

Aceiași asociație de idei, același "totemism" se regăsesc în "stemele" Principatelor. Pe acelea ale Valahiei se văd *trei capete de Negri*; acelea ale Moldovei sunt și mai remarcabile: *două chei încrucișate*, având fiecare, la extremitatea superioară, două capete de Negri.

După aceste precizări, să revenim la "funcțiunea" Negru-Vodă. S-au găsit, la Curtea de Argeș, morminte voevodale, printre care și unul al unui Radu Negru. Scheletul, îmbrăcăminte, podoabele erau în admirabilă stare de conservare. Giulgiul era acoperit de *swastici*. O coloană sculptată împărțea în două dala funerară. Din extremitatea sa ies două ramuri; deasupra este un heptagon; peste el, o stea cu 12 colțuri într-un cerc închizând cele 24 raze ale unei roți "dinamice" ale "vortexului cosmic", emanate dintr-un punct central (fig.7).

Ne găsim, incontestabil, în fața unui pantaclu, al unei reprezentări a unui Centru Spiritual. Coloana simbolizează Polul sau, ceea ce înseamnă același lucru, pe Șeful Suprem al acestui Centru, a cărui funcțiune, "Negru-Vodă", era un aspect sau un reprezentant. Bipolarizarea celor două ramuri arată că acest centru are prelungiri și în lumea manifestată. Heptagonul și steaua cu 12 colțuri închisă într-un cerc constituie vârful coloanei, imposibil de arătat altfel decât prin această licență sculpturală. Nu insistăm asupra legăturilor dintre 7 și 12 în toate tradițiile.

În cazul de față, ele simbolizează constituirea economiei

însăși a Centrului Spiritual, ca de altfel toate simbolurile zodiacale și planetare¹⁰. Cât despre cerc, este Centrul Spiritual însuși. Printre podoabele mormântului, să notăm închizătoarea de aur a centurii mortului: un castel cu 4 turnuri. În centru, sub poarta de intrare, *e o lebădă cu cap de femeie*, simbol hiperborean, apolinic și primordial, ca și *hamsa* care erau *saraba*. Castelul de Aur simbolizează, natural, același Centru.

Acum, *ce Pol reprezenta funcțiunea "Negru-Vodă"*? Am fi tentați să credem că este cel mai mare dintre toate, și cu aceasta ajungem la punctul cel mai misterios, în inima, în cheia de boltă, în nodul vital al tradiției daco-române.

Se știe că numele fondatorului este legat uneori de toată dinastia și desemnează chiar funcțiunea. Așa a fost, de exemplu, cazul numelui lui Cezar, care s-a legat de acela al tuturor împăraților, chiar aceia care nu aparțineau de *gens Iulia*, chiar împărații germanici.

Ceva asemănător s-a petrecut în România. Toți principii români, valahi, moldoveni, sau aparținând dinastiei române, care au domnit peste Imperiul bulgaro-român, toți au purtat înaintea numelui și titlului lor o silabă misterioasă: *IO*. *Io* Dragoș Voevod; aici odihnește *Io* Ștefan Voevod; această biserică a fost făcută de *Io Radu Voievod*, *Io* Mihai Voievod, *Io* Căliman Voievod, de la fondatorii antici până în secolul XIX.

Traducerea acestei silabe prin "Eu" n-a fost niciodată luată în considerare. Astăzi toți istoricii, oricât de profani ar fi, sunt *unanimi* în a admite că acest *IO*, este *Ion*... Dar dificultățile nu fac decât să înceapă căci dacă au existat voievozi români cu numele Ion, ei au domnit târziu, și au fost personaje destul de ne semnificative. Iată acum istoricii care dau din colț în colț pentru ca să găsească de care Ion se leagă voievozii români, acești voievozi care țineau atât de mult la această legătură încât puneau silaba *Io* chiar înaintea numelui lor de bottez.

Cititorii acestui studiu vor fi ghicit desigur adevărul. Acest Ion nu e nici un om, nici un personaj istoric: *este o funcțiune*. Acest *Io* este Regele Dacilor: "*Tatăl nostru Ion-Sânt-Ion*", desemnare în Tradiția română a lui Ianus; este deci Regele Lumii sau aspectul său de Rege al Cerului (Căli-

man), din care se trag imediat Negru-Vodă, Dragoș și urmașii lor. Este Polul Inițiaților întemeietori, al Misionaților. Este motorul imobil al funcțiunii de acoperire "Negru-Vodă", coloana care se găsește pe piatra funerară a unuia dintre ei. Este *Io din Colinde*. Ei își puneau acest nume înaintea numelui lor, pentru a arăta că El este adevăratul Suveran al țării, și ei doar simpli mandatar. *Io* Dragoș Voevod înseamnă Dragoș, Voevod *secundum ordinem Iani*¹. Se știe că titularul unei funcțiuni nu trebuie să posede în mod necesar toată realitatea ei. Alte persoane, necunoscute, pot să fie adevărații posesori. Și lucrul acesta a durat până în secolul XIX când "pașoptiștii", podoabe ale cursurilor lui Edgar Quinet și Michelet, formați pentru a governa în cabinetele particulare de la Café Anglais, au devenit stăpâni pe destinele României, preferând investitura "prin Voința națională" aceleia a Regelui Lumii.

Se va observa că în Europa ceilalți suverani au fost "mediați", în timp ce principii români au fost "imediați". Or, este un lucru izbitor: dacă principii români au jucat un rol politic considerabil, în orice caz el este disproporționat cu această formidabilă investitură. S-a descoperit sigiliul unui "Negru-Voevod" care aduce o lumină hotărâtoare asupra acestei probleme. Pe circumferință se citește, pe o panglică: *Io Radu Nig(r)u, pris(+)ns 1128. Io Radu Negru, anul 1128*. Figura centrală seamănă cu aceea... a lui Jupiter Olimpianul! Un androgin gol, în afara mijlocului, bărbos, așezat pe un tron, arătând, cu mâna care ține sceptrul, Cerul, iar cu cealaltă, Pământul. Vom fi de acord că aceasta nu este o figurație creștină. Suntem în prezența Omului primordial, a Omului gol care reunește în el puterile Cerului și ale Pământului, așezat pe Tronul Regelui Lumii. Căci de el este vorba; și faptul de a se figura pe un sigiliu funcțiunea "Negru Voevod" înlătură și ultima îndoială și arată, cu toată limpezimea dorită, de la cine emana această funcțiune (ca și voevozii români).

Toate acestea demonstrează că funcțiunea sacră a voevozilor români a fost de o cu totul altă natură decât politică și că manifestarea acestei funcțiuni semnifică înainte de orice o reînnoire mistică, o readaptare a tradiției dacice, impusă nu de Creștinism, ci de legile ciclice, ceea ce i-a permis

să rămână dacică. De aici o mulțime de indicații pe care nu ne putem gândi să le dezvoltăm: "climatul" hiperborean actual al poporului - ceea ce sociologii numesc "păgânismul" său; marile sărbători hiperboreene păstrate încă și astăzi cu religiozitate: Sfântul Ion, Paștele Blajinilor, *Arminden* (Sărbătoarea lui Hermes), sărbătoarea lui *Ilion* (Helios), Sfânta Maria Mare și Sfânta Maria Mică, nenumăratele și încă vii ritualuri și obiceiuri "păgâne", folosirea *swasticeii*, confreriile de "masoni" până în secolul XVII, starea de "barbarie" supraistorică a principatelor, toate acestea și încă multe alte lucruri ne fac să ne gândim că dispariția acestui Centru de tradiție daco-hiperboreană este cu totul recentă. Avem un document *care ne dă chiar data acestei dispariții*, cum se va vedea într-un alt studiu. Observațiile care se pot face asupra tuturor acestor lucruri sunt nenumărate și imposibil de enumerat. Să cităm una ca exemplu. Se știe că în ciclul arthurian, Josif din Arimateia, plecând pe o corabie cu Sfântul Graal, spre Marea Britanie, s-a oprit îndelung în cetatea *Saras*, al cărui Rege era *Evalac*, care a devenit *Mordrain*. Regele rănit. La sfârșitul Questei Graalului, "din cauza păcatelor Bretonilor", Galaad, Perceval și Bohor s-au îmbarcat cu Sfântul Potir în aceeași corabie, care îi duce până la Cetatea *Saras* al cărei Rege devine Galaad: acesta "a închis" Graal-ul în "Templul Spiritual" al acestei Cetăți¹². Din *Saras* sau ieșit Sarazinii, spune povestea ... *Saras, Sarabii, Evalac, Valahii; Sarab* transformat în Arab, denumire populară a Negrului, la fel ca *Sarrasin* (și Maur) în Evul Mediu occidental. Resorbția Graal-ului în "Templul Spiritual" din *Saras*¹², tot atâtea lucruri formidabile, greu de precizat, nu atât din cauza lipsei de fapte, ci pentru că sunt inefabile ...

NOTE

¹ Reamintim că reproducem cu grijă terminologia legendei și că punem între ghilimele toți termenii semnificativi.

² Teosofiștii au făcut din el contele lor de Saint-Germain, ceea ce

este supărător. Dar nu s-ar putea ca, auzind anumite lucruri, ei să le fi interpretat în maniera lor fantezistă? Adevărul e că cele trei personaje, Huniade, Rakoci și Saint-Germain, au fost poate trimiși ai aceluiași Centru.

- ³ Ca un adevărat misionar, *Dragoș* a dispărut cum a venit: nu se știe ce a devenit. Primul voevod istoric al Moldovei a fost *Bogdan* (Darul lui Dumnezeu), și țara s-a chemat multă vreme *Bogdania*, țara dată de Dumnezeu.
- ⁴ În 1444 un cronicar grec îl numește pe voevodul Vlad Țepeș, Vlad Saraba.
- ⁵ Onciul D.: *Origina principatelor române*, p. 32.
- ⁶ Europius: *Licinius imperator est factus, Daciae oriundus*.
- ⁷ Reamintim că Sarabii erau casta sacerdotal-regală dacică.
- ⁸ În popor, "Negru" și "Arab" (Harap) sunt echivalente.
- ⁹ A se vedea articolele lui Argos: *Des Sept, des Douze et de quelques uns de leurs mystères. Voile d'Isis, 1931*.
- ¹⁰ Cf. R. Guénon. *Le Roi du Monde*, p.47.
- ¹¹ Că n-a fost o simplă adaptare la Creștinism, o arată chiar transformarea numelui de Ianus în Ion-Sânt-Ion. Tripla natură a lui Ianus este ușor de văzut aici. Nu trebuie să fii mare învățat ca să vezi despre ce e vorba. Aceasta înseamnă că "acoperirea" nu era prea groasă, că era chiar transparentă. Elita spirituală a rămas deci hiperboreană. A-l desemna pe Ianus prin Sfântul Ioan de Iarnă și Sfântul Ioan de Vară, ca în Occident, înseamnă într-adevăr o adaptare creștină; a-l desemna prin Ion-Sânt-Ion nu este atât o precauție, cât o insinuare, o incitare.
- ¹² Ulterior, autorul a remarcat că în Maramureș există localitatea *Sarasău*, ca și muntele *Pop Ivan*, care nu înseamnă altceva decât Preotul Ioan. Ținutul respectiv este deci Țara Preotului Ioan, o altă specificație a locului de retragere a Sf. Graal (Nota edit.)

CAPITOLUL V

BASMELE ȘI SIMBOLISMUL LOR

Am ajuns acum la așa-zisul *folk-lor* român al cărui studiu trebuie făcut în lumina observațiilor lui René Guénon pe care l-am citat la începutul lucrării noastre.

Basmele române oferă cercetătorului o arie de studii de o importanță și de o vechime puțin obișnuite. Această arie este atât de vastă că ar trebui multe volume pentru a rezuma și a interpreta basmele și legendele existente. Trebuie să ne resemnăm să rezumăm pe scurt câteva teme și să le dăm o interpretare sumară. În general, simbolismul este în ele atât de vizibil că orice cititor cât de cât informat va descoperi ușor sensul esoteric.

În general, tema basmului românesc este o "căutare". Eroul căutat este *Făt-Frumos*, un fel de prinț fermecat dar al cărui nume înseamnă în mod exact Fecior-Frumos. El este totdeauna Predestinatul, Așteptatul, Eliberatorul; după cuvântul Psalmului, "el e ales din pântecul maicei sale". Câteodată, se naște cu o carte în mână. Cea pe care el o eliberează este *Iana* sau *Ileana Cosânzeana*, Frumoasa cu costița de aur, care îi este destinată. După mii de lupte și obstacole, sfârșesc prin a se însoți. Aceasta e pe scurt, dar sunt nenumărate variante, și numeroase mituri și simboluri care se altoiesc pe această temă.

Făt-Frumos este fiul unui împărat care se numește *Împăratul Verde* sau *Împăratul Roșu, Alb, Galben* sau *Albastru*. *Făt-Frumos* este singurul fiu sau cel mai mic din cei trei fii. Totul e la el excepțional: "El creștea într-un an

cât alții în zece”. *Iana*¹ sau *Ileana* este, sau zână, sau fată de împărat. *Făt-Frumos* merge s-o caute, fie pentru că e atras irezistibil de ea, fie pentru că i-a fost răpită. Furii sunt de obicei *Zmeii*, cuvânt intraductibil, semănând oarecum cu uriașii. Pentru a defini caracterul lor, s-ar putea spune că sunt ființe de esență “nemrodiană”, crude, sălbatice, implacabile dar de o bravură și un curaj supraomnesc. În ciuda acestora, ei sunt o rasă pe cale de dispariție, o rasă dintr-o altă epocă, și *Făt-Frumos* este acel care scapă lumea de ei.

Să vedem forțele bune și cele rele care ajută și care se opun eroului în căutarea sa. Începem cu primele:

În primul rând e *Calul năzdrăvan*, s-ar putea spune că joacă un rol mai important chiar decât eroul. El are șase sau douăsprezece aripi; fără el, *Făt-Frumos* n-ar putea reuși. Este prietenul, sfetnicul, forța vie a stăpânului său care fără el nu poate nimic; simbol solar și poate chiar “avataric”, deoarece calul este unul din simbolurile lui *Vishnu*. Oricum, *Calul năzdrăvan* este adevăratul erou, cheia de boltă a poveștilor populare.

Printre celelalte personaje care simbolizează forțele benefice, cităm pe Sfânta Luni, Sfânta Miercuri, Sfânta Duminică, aspecte feminine de arhangheli planetari; în sfârșit diverse animale: pajura, leul, ursul, lupul, câinele.

Principalele forțe vrășmașe sunt mai întâi *Zmeii* de care am vorbit mai sus, diverse făpturi numite *Sfarmă- Piatră*, *Strâmbă-Lemne*, și mai ales *Muma pădurii*. În fine, *Balaurul cu șapte capete* care păzește pe *Ileana Cosânzeana* și podurile.

Să arătăm acum câteva teme care revin mai des: Era o dată un Împărat și o Împărăteasă care n-aveau nici un copil. Ei se roagă mult la Dumnezeu (sau chiar se duc la un vrăjitor) și Împărăteasa rămâne grea. Puțin înainte de naștere, copilul începe să țipe în pântecul mamei sale și nimic nu-l poate face să tacă. În sfârșit, Împăratul îi promite să-i dea de soție pe *Ileana Cosânzeana*, *Frumoasa cu coșita de aur*, și copilul se potolește. În altă variantă, împăratul spune: “taci copilul meu, căci îți voi da *“Tinerețe fără Bătrânețe și Viață fără de Moarte”*, ceea ce este același lucru². La șasesprezece ani, copilul pornește s-o caute cu *Calul Năzdrăvan*.

În unele variante, *Ileana* este logodită cu *Făt-Frumos*. Ei

merg să se cunune când *Zmeii* o răpesc, sau, chiar *Ileana* pleacă singură când eroul face o greșală: “Nu mă vei regăsi decât pe *Tărâmul celălalt*”, îi spune ea. Acest Alt Tărâm nu este Infernul creștin, ci Tartarul, lumea subterană.

Alteori, Împăratul, tatăl voinicului, are în grădina sa un măr care face *mere de aur*. Un necunoscut fură fructele și nimeni nu-l poate prinde. *Făt-Frumos* îl rănește noaptea, fără să-l vadă, dar, luându-se după urmele de sânge, ajunge până la *Tărâmul Celălalt* și descoperă că hoțul e *Ileana* care îi cere astfel ajutor. Voinicul trebuie să învingă mii de greutăți: se luptă cu *Zmeii trei zile și trei nopți*; trebuie să omoare *balaurii cu șapte capete care păzesc podurile de aramă, de argint, de aur* sau pădurile de aramă, de argint, de aur. Se găsească deci simbolizate nu numai cele șapte trepte inițiatice sau cele șapte “centre”, ci și repetarea operației.

În alte basme, balaurul cu șapte capete păzește fata împăratului sau împăratul construiește o biserică a cărei turlă se năruie în fiecare noapte. Un vrăjitor îl asigură că nu se va mai dărâma dacă se aduce în ea *Pasărea-Măiastră*. *Făt-Frumos* pleacă s-o caute și găsește că *Pasărea-Măiastră* nu e alta decât *Ileana*. Cei doi eroi ai noștri se cunună și turla e terminată (cununia *Soarelui* și *Lunei* alchimice și împlinirea Marii Opere). Eroul *eliberează* pe iubita sa de pe Tărâmul Celălalt și revine în lumea umană pe o *pajură*. Alte dăți trebuie să-și desfășoare căutarea într-un timp foarte scurt... Întâlnește într-o pădure întunecată pe *Murgilă* și-l leagă de un copac: face același lucru cu *Miazănoapte* și cu *Zorilă*. Într-un cuvânt, *suspendă Timpul*.

După ce învinsese *Zmeii*, *Făt-Frumos* exclamă: “Ce păcat că nu putem duce aceste palate în lumea oamenilor!”. “Ia acest bici, și pleznește cu el de trei ori peste palate” îi spune *Ileana*. Palatele se prefac într-un “măr de aur” pe care voinicul îl bagă în sân și-l aduce în lumea omenească ... Potrivit exemplului de resorbție în indistințiuine, cu ajutorul Biciului.

Uneori, *Ileana* este fata unui împărat. *Făt-Frumos* se angajează slujitor la trei zâne; primește poruncă să nu se îmbăieze niciodată în *baia* lor la *începutul primăverii* (intrarea *Soarelui* în semnul Berbecului). El se grăbește să calce această interdicție și părul său devine de aur. Fuge luând cu sine trei costume, unul de aramă, unul de argint și altul de

aur, cu *Soarele pe piept și Luna pe umeri*. Apoi se tocmește ca grădinar la împărat, tatăl Ilenei. Își ascunde sub o bășică de porc frumosul său păr de aur și se îmbracă cu haine proaste; nimeni nu-i ghicește identitatea... afară de *Ileana* care are o presimțire... Într-o duminică în timp ce împăratul și curtea sa merg la biserică, Făt-Frumos își pune hainele de aramă, încalecă pe calul năzdrăvan și ... răscolește toată grădina. Ileana care rămăsese la palat îl vede de la fereastra sa. După această ispravă, Făt-Frumos se duce la biserică. Toată lumea îl admiră pe frumosul necunoscut și îmbrăcămintea sa. La întoarcere, poruncește calului să repare toate stricăciunile și grădina devine și mai frumoasă decât era înainte. Scena se repetă alte două duminici la rând cu diferența că Făt-Frumos îmbracă costumul de argint și apoi costumul de aur. Nimeni nu ghicește în grădinarul murdar și amărât pe cavalerul care strălucește în biserică ...

Împăratul vrea să-și mărite fata; el poruncește pețitorilor să treacă pe rând pe sub un foișor: *Ileana* își va arăta alegerea aruncând un *măr de aur* în capul alesului ... Cum ea nu vrea să lovească nici un pețitor, împăratul poruncește la toți oamenii din curte să treacă și ei și, spre mirarea tuturor, Ileana aruncă cu mărul de aur în grădinar. Împăratul e obligat să-i cunune, dar îi gonește din casă. Ei merg să locuiască într-o colibă murdară și respingătoare pe dinafară, dar strălucind de aur pe dinăuntru, și *pe unde se pătrunde într-un palat subpământean* ...

Un vecin al împăratului îi declară război. Făt Frumos se duce pe furiș, în hainele sale de aramă, pe câmpul de bătaie și, la momentul critic, se aruncă de *deasupra unui munte* asupra vrăjmașului și-l pune pe fugă. Lucrul se repetă de trei ori, deoarece dușmanul atacă de trei ori pe împărat, iar Făt-Frumos își pune pe rând hainele de argint și de aur. La sfârșit, se descoperă identitatea eroului și împăratul îi cedează ginerelui tronul ³.

În această poveste sunt tot atâtea simboluri câte fraze. *Făt-Frumos* care își ascunde părul de aur și se acoperă cu haine mizere este prețioasa "materie" care are aspectul cel mai fără valoare, este aurul filozofal în negrul saturnian. Distrugerea grădinii de către cal este eliberarea forței "șerpuitoare", condiționată de distrugerea omului vechi, este

"putrefacția alchimiștilor", reducția la haosul primordial. După fiecare distrugere, Făt Frumos se duce la biserică; trebuie remarcată aici alternanța acțiunii și contemplației, de lucrare și de rugăciune, după terminologia lui Kunrath ... Operația se repetă de trei ori: aramă, argint, aur. Din acest moment simbolismul basmului devine cu totul remarcabil. Ce a făcut calul? A distrus și apoi a reconstruit *grădina*, adică *a operat în planul orizontal*, ca urmare, eroul se însoțește cu Ileana; aceasta înseamnă că s-a realizat în sensul *amplorii*, că a realizat perfecțiunea stării umane; coliba sărmană care ascunde un palat desemnează *punctul central* al acestei stări, al acestui plan. Celelalte trei isprăvi (calul care coboară ca un fulger din vârful unui munte asupra armatei vrăjmașe) corespund la trei operațiuni în sensul exaltării, în sensul Razei Cerești verticale, urmând axa polului în mod limpede simbolizată de munte. Mai există ceva: bătălia simbolizează acel haos indispensabil și prealabil coborârii Razei cerești care-l va organiza dându-i *vibrația* inițială necesară⁴. "Coborârea calului" este deci un simbol al *Fiat-Lux*-ului. Într-adevăr, povestea spune că "el mergea ca un *vârtej* prin oștirea dușmană în care făcea mare măcel". Aceasta este moartea germenilor, "tăierea pruncilor" de către Irod de care atât de mult vorbesc textele hermetice... Nu credem că, în tot *folklorul* cunoscut, să existe o poveste de un simbolism atât de transparent și care să vădească o cunoaștere inițiativă atât de profundă.

Dar mai este încă ceva: în povestea precedentă, operațiunile se succed în mod lent, etapele se parcurg una câte una. Știm că există și o altă cale, cunoscută în special în hermetismul occidental și în anumite școli tantrice, "Calea directă" care arde etapele, care e extrem de primejdioasă, chiar mortală, dar foarte rapidă. Or, am găsit o poveste care arată cu toată claritatea posibilă această cale: ea se intitulează *Fata Împăratului Roșu*.

A fost odată un împărat care se chema *Împăratul roșu*. El avea o singură fată, cea mai frumoasă care se văzuse vreodată. Nenumărați regi, prinți, boieri și viteji o ceruseră de soție, dar împăratul îi alunga pe toți. În sfârșit, el s-a hotărât să supună pretendenții la următoarea încercare: a pus să se construiască un turn înalt și a așezat fata în vârful

lui; a înfipt în zid, la aceeași înălțime, o suliță în vârful căreia a atârnat o coroană de aur... Apoi Împăratul a vestit pretutindeni prin vestitori că-și va da fata aceleia care va sări cu calul său atât de sus ca să ia coroana... Nenumărați cavaleri și-au găsit moartea, căci împăratul nu ierta înfrângerea și dădea morții pe cei care nu reușeau. La sfârșit, *Făt-Frumos*, pe *Calul năzdrăvan*, a sărit până la *coroană* și a luat-o astfel odată cu fata.

Ni se pare că aceasta înseamnă să fie lucrurile spuse pe nume: Deșteptarea violentă a lui *Shakti* n-ar fi putut fi arătată în mod mai limpede. Turnul simbolizează coloana vertebrală; *fata împăratului și coroana* se referă la un aspect superior al lui *Shakti*, fără îndoială la "centrul" *Sahasrāra*. Calul este *Kundalinī* deșteptată în mod violent care nu întârzie la centrul intermediari, ci sare până la țelul Suprem. În sfârșit, mulțimea de pretendenți care n-au reușit și care au fost uciși de "Împăratul care nu iartă", reamintește primejdia extremă a acestei căi.

Am putea multiplica în mod indefinit exemplele, dar acesta de mai sus ni se pare destul de edificator și destul de semnificativ pentru a nu mai insista.

NOTE

- ¹ Diana, femininul lui *Ianus*.
- ² Cf. Basmul *Tinerete fără Bătrânețe și Viață fără de Moarte* (colecția Ispirescu).
- ³ *Făt-Frumos cu părul de aur* (colecția Ispirescu)
- ⁴ Acțiunea Razei Cerești nu este efectivă decât dacă produce, prin reflexia sa pe unul din aceste planuri (sau stări de ființă), o vibrație care propagându-se și amplificându-se în totalitatea ființei, iluminează haosul ei cosmic sau uman" (R. Guénon: *Le Symbolisme de la Croix*, p. 175).

CAPITOLUL VI

OMUL UNIVERSAL

În articolul, deja citat, asupra Sfântului Graal, René Guénon ia în considerare posibilitatea ca un om să fie ales de o organizație inițiativă, datorită talentului său literar, pentru a expune anumite mituri inițiatice; și aceasta, fără să fie necesar ca să-și dea exact seama de semnificația reală a operei sale. Așa ar putea fi cazul scriitorului Ion Creangă, redactorul basmului *Harap-Alb* pe care-l va expune studiul prezent.

Pentru cititorul nefamiliarizat cu literatura Europei de răsărit, vom spune că Ion Creangă este unul din cei mai mari scriitori români și că el a ridicat un gen de proză la un grad de perfecțiune, nemaiatins niciodată apoi, nici chiar de departe. Un om ciudat acest popă răsopit, de o vigoare rablesiană, nevinovat și profund, fals necioplit, naiv și perspicace, țaran rafinat, enorm și delicat ca un elefant. Măinile sale aspre și blânde au creat o proză densă, aerată, bogată, reunind toate sevele pământului și nuanțele cerului, sălbatică și voluptuoasă. La aceasta se adaugă un perfect dar de credibilitate.

Adevăratul său nume este Ștefănescu; Creangă este un pseudonim sau, mai exact, numele de familie al mamei sale. Or, Creangă în românește înseamnă "ramură" și are echivalent numele *Ram*... Acesta era autorul lui *Harap-Alb*, lucrare clasică ce se găsește la îndemâna oricui; orice Român de patrusprezece ani l-a citit și totuși nimeni încă n-a bănuț că e un profund simbol inițiativ, de vână hiperboreană, ceea

ce arată, între altele, că nu e mijloc mai bun pentru a ascunde sensul profund al unui mit decât să se facă din el o operă de geniu.

Acest mit are o multiplicitate de sensuri pe planuri foarte diferite. Le vom studia pe cele două principale: primul care se referă la o realizare inițiatică deplină (călătoria infernală: Micile și Marile Mistere) și al doilea care se referă la un simbolism "avatâric", în speță la acel al lui *Parashu-Râma*.

Numele eroului, *Harap-Alb* înseamnă Arab-Alb, Harap fiind o deformare populară a lui Arab, or, în popor, termenul Harap nu se aplică deloc poporului Arab; este pur și simplu, echivalentul lui "Negru" ("Este negru ca un *Harap*"; "acest boier avea *Harap* în slujba lui").

Harap-Alb, deci, este *Negru-Alb*. *Yin-Yang*-ul, Negrul având aici o importanță ce depășește de departe hermetismul și se referă la indistințiuinea lui *Prakriti*. Ca *Yin-Yang*, *Negru-Alb* este corelația Esență-Substanță, prima polarizare a Principiului, ea însăși încă nemanifestată. *Harap-Alb*, nume androginic, este o desemnare a Omului Universal, căruia eroul va trebui să-i realizeze în mod efectiv posibilitățile integrale când îl va primi într-un fel inițiatic, cum o vom vedea mai departe. Nu ne putem gândi să dezvoltăm aici multiplele sensuri ale acestui simbol; trimitem cititorul interesat la articolul lui Guénon asupra dublei spirale¹.

Să trecem acum la un alt ordin de idei. Am arătat mai înainte importanța culorii negre în istoria inițiatică a Daciei unde are, înainte de orice, un sens de primordialitate. Negrul este culoarea lui Saturn, a Bătrânului Crăciun, Zeul Dac prin excelență. Pelasgos, tatăl lui Hiperboreus s-a născut din "Pământul Negru"; mama dacică este o Mare Neagră (*Mare Cronium*). România este denumită de vecinii săi ca "Pământul Negru" sau "Pământul Negrilor" (acesta este sensul cuvântului Valah). Aceste date, la fel ca și toate celelalte expuse în cursul studiului nostru, ne fac să ne gândim că România a fost una din "Etiopii"², și că foarte importanta funcție sacerdotală "Negru-Vodă", reprezentând Șeful Suprem al Centrului dacic (*Cali-man*, Rege al Cerului), era aceea a unui Preot Ioan, cum o arată și silaba *IO* de investitură.

Am citat observația etnologului Bezsonov, că în poeziile populare ale Sârbilor, Bulgarilor, Ucrainenilor, România

este denumită ca "Țara Arabilor". Am arătat de asemenea asimilarea făcută între "*Sarab*", nume al castei supreme sacerdotale-regale a Dacilor, și "*Arab*", acest termen având exact același sens pe care-l are azi în popor și în *Harap-Alb*, adică acela de Negru; am citat cazul cel mai celebru, acela al împăratului Filip Arabul care era în realitate Filip Sarabul. Reamintim, în fine, că *Basarabii*, castă care a fondat inițiatic în evul mediu principatele române, erau identici *Sarabilor*.

Toate acestea arată că *Harap-Alb* (Arab-Alb) este mitul autentic hiperborean al unui *Sarab Alb*, ceea ce este de o excepțională importanță, mai ales dacă ținem seamă de redactarea sa aproape contemporană.

Înainte de a merge mai departe e necesar să deschidem o paranteză asupra semnificației rădăcinilor *rab* sau *rav* ale cuvântului *Sarab*; aceasta nu ne îndepărtează de subiectul nostru, ci dimpotrivă.

Aceeași rădăcină, dar inversată, *bar* și *var*, denumește Mistrețul, simbol strict hiperborean al prezentei Kalpa (*Shri-Shvêta-Varâha-Kalpa*), al Centrului Suprem (*Vârâhî*), al Tradiției Primordiale și al Păzitorilor săi. Rugăm cititorii să recitească articolul lui René Guénon "Mistruțul și Ursul"³; va sesiza atunci toată valoarea considerațiilor ce vor urma.

Această rădăcină este foarte răspândită în limba română. Mistrețul mascul se numește *vier*. Izvoarele de apă minerală sunt denumite cu termenul de *Borsec*, de *Borca* sau *Broșteni*; există stațiuni termale ca *Borsec*, *Borca* sau *Broșteni*. Una din regiunile sacre ale României este "*Vrancea*" (în vechime numită "*Varanha*"); o alta este "Țara Bârsei" care și-a dat numele unei faimoase specii de oi, "Bârsana", și, lucru curios, ciobanii români se folosesc, pentru a-și aduna oile, de cuvântul-cheie: *bârr*... ceea ce este interesant dacă ne amintim de simbolul lui *Ram* și dacă se știe că berbec se spune în românește la perechea oii. Reamintim și numele de Boristen, PiriBORidava, Brașov, Bran. Pădurea unde era păzită Lâna de Aur se numea *Sybaris* (Pădurea Mistruțului ca Brocelianda), termen identic cu cel al râului românesc Sabar. Cel mai ilustru din regii daci este *Burebista*; profetul hiperborean *Abaris* este și un Mistreț; apare, în *Argonautica* lui Valerius Flaccus sub numele de *Sacer vater Varus* avertizând Scitii de sosirea Argonauților. Poporul scit al Avarilor, care a locuit în Dacia timp de mai multe secole,

este poporul lui *Abaris*⁵.

Am arătat că *bar* și *var* apar uneori sub forma inversată de *rab* sau *rav*. Așa este cazul cuvântului *Sarab*, denumire pentru *Hamsa* dacică, ce sunt prin urmare, Mistreți, ceea ce este natural dacă ne gândim că Tradiția dacică este hiperboreană. *Basarabii*, nume sub care reapar în Evul Mediu, sunt și ei Mistreți. Vecinii României numesc această țară "Pământul Arabilor"; or, am menționat deja asimilarea dintre *Sarab* și *Arab*, ceea ce înseamnă că "Pământul Arabilor" vrea să spună "Pământul Mistreților", pentru că e "Pământul Sarabilor". Am văzut că *Sarab* se descompune în *Sar* și *rab*, primul termen, *sar*, însemnând Șef, Cap, Domn (alt indiciu de primordialitate) identic cu *Shri*, *sire*, *sir*, *ser*, al doilea, *rab*, Mistreț. *Sarab* (*sar-rab*) este Domnul Mistreț, identic cu *Shri Varâha*, ceea ce capătă o deosebită importanță dacă ne amintim că actualul *Kalpa* se numește *Shri-Shweta-Varâha-Kalpa*. Deci *Sarabii* sunt Păzitorii, prin definiție, ai Tradiției Primordiale. *Harap-Alb* (*Arabul Alb, Sarabul-Alb*) este prin urmare Mistrețul Alb, sau mai precis: *Harap-Alb este Arab-Alb, Sarab-Alb*, termen care se desparte, cum am văzut: *Sar-rab-Alb, Domnul Mistreț-Alb*, deci *Harap-Alb* este traducerea literală a lui *Shri-Shweta-Varâha* (*Sar = shri, rab = var, Alb = Shweta*).

Mai este un fapt foarte important. Am semnalat importanța *Urus*-ului în Tradiția românească. *Urus* se zice în română *bours* sau *zimbru* și regăsim iar aceeași rădăcină. Explicația este, după părerea noastră, în faptul că Europa, "Pământul Taurului" și în mod mai exact Dacia, devenind la un moment al ciclului sediul Centrului suprem, s-a identificat prin forța lucrurilor cu "Pământul Mistrețului" (*Vârâh*) și i-a luat rădăcina. Găsim foarte semnificativ că trei animale ciclice atât de importante ca Mistrețul, Berbecul și Taurul au în românește aceeași rădăcină (*Vier, Berbec, Bour*).

Deci *Harap-Alb* este Domnul Mistreț Alb. *Harap* este, am văzut-o, o deformare a lui *Arab* sau *Arav* (în româna populară). Dacă inversăm întregul cuvânt și nu numai silaba *rav*, obținem iar *Varah*.

Era odată un crai care avea trei feciori. Și acest crai avea un frate mai mare, care se numea Verde-Împărat și care locuia la celălalt capăt al lumii. Împăratul Verde nu avea feciori; el scrisse fratelui său, craiul, să-i trimită unul din ai lui

pentru ca să-i urmeze la tron. Se oferi feciorul cel mare al craiului; se pregăti, alege un cal bun și arme și porni. Dar craiul, pentru a-l încerca, se îmbracă într-o piele de urs și se așază la capătul unui pod, să-l întâlnească. Calul se sperie și feciorul craiului se întoarce rușinat la tatăl său... Aceeași pățanie i se întâmplă și următorului născut.

Acest cuplu frățesc al unui Împărat și unui Crai, domnind fiecare la un capăt de lume, este una din temele obișnuite ale legendelor române. Totdeauna superiorul este cel care n-are copii⁶, și inferiorul este cel care are și care îi trimite fratelui mai mare. Aceasta ni se pare să corespundă unei polarizări a Autorității supreme în Putere sacerdotală și în Putere regală. Prima nu produce, nu acționează în afară, ceea ce este simbolizat prin sterilitatea sa cu totul exterioară. Funcțiunea războinică este cea care trebuie s-o protejeze, s-o apere. Fratele mai mare este totdeauna Împăratul Verde; iar, culoarea verde⁷ este aceea a lui *Ganesh* a cărui apropiere cu *Ianus* este cunoscută; reamintim simbolismul hindus al lui *Skanda*, Domnul Războiului care protejează meditația lui *Ganesh*. Domnul Cunoașterii... *Skanda* și *Ganesh* sunt dealtminteri reprezentați ca frați, fiind și unul și altul fii ai lui *Shiva*⁸, principiu comun al celor două Puteri. Este exact același simbolism și aceeași funcție pe care o exprimă în Tradiția română perechea Împăratul Verde - Craiul, al doilea trimetându-și unul din copii (de obicei pe cel mai mic) primului pentru a-l apăra și a-i succeda. Această pereche îl constituie pe *Ianus* cu două capete⁹. Travestirea Craiului în Urs specifică foarte bine că e vorba de *Puterea* războinică. Și traseul eroului care, din fiu de Crai, de *Kshatriya*, devine Împărat Verde simbolizează reunirea celor două Puteri în Principiul lor comun și în aceeași persoană.

Acesta este primul sens al simbolului; în acest caz deosebit, nu e totul în ordine. Într-adevăr, Craiul își lasă fiii să plece în silă; el se travestește în urs; ceea ce le ia gustul de plecare. Vedem aici o aluzie la predominanța *Kshatriy*-lor, revoltați, căreia i-a pus capăt *Parashu-Râma*. De fapt, Craiul nu este chiar revoltat contra fratelui său, Împăratul Verde, ci, cum o spune textual basmul "mulți ani trecuse la mijloc decând acești frați nu mai avuse prilej a se întâlni amândoi, pentru că țara în care împărătea fratele mai mare era tocmai la o margine a pământului; și crăiia istuilalt la altă margine;

și apoi, pe vremile acele, mai toate țările erau bântuite de războaie grozave, și drumurile pe ape și pe uscat erau puțin cunoscute... " ceea ce arată cel puțin o slăbire a legăturii dintre cele două Puteri și o uitare a caracterului real al raporturilor lor. Craiul, Ursul acceptă să trimită pe unul din fiii săi, dar în același timp ar fi vrut să-l împiedice să plece. Această opoziție prefăcută va deveni revoltă deschisă, cum se va vedea mai departe.

Din punct de vedere microcosmic, Craiul ni se pare a corespunde Materiei Saturniene, asimilată Plumbului Filozofilor, minieră care conține toți germenii buni sau răi și care se lasă cu greutate "separată". Și de ce se înspăimântă Calul și o ia la fugă? Deoarece este un cal ca toți ceilalți și nu materia cerută... " Sulful nostru nu este sulful comun; Mercurul nostru nu este mercurul comun", acesta este refrenul obișnuit al Hermetiștilor ¹⁰.

Al treilea fiu al Craiului a fost foarte întristat de pățania fraților mai mari; iese afară în grădină și începe să plângă. În timp ce plângea și sta pe gânduri ce să facă pentru a scăpa de rușine, îi apare deodată înaintea o bătrână cerșetoare gârbovă de bătrânețe.

" - Da' ce stai așa pe gânduri, luminate crăișor? zise baba; alungă mâhnirea din inima ta, căci norocul îți râde din toate părțile și nu ai de ce să fi supărat. Ia, mai bine miluiește baba cu ceva.

- Ia lasă-mă-ncolo, mătușă, nu mă supăra, zise fiul Craiului, acum am altele la capul meu.

- Fecior de craiu, vede-te-aș împărat ! Spune babei ce te chinuiește; că de unde știi, poate să-ți ajute și ea ceva.

- Mătușă, știi ce? Una-i una, și două-s mai multe; lasă-mă-n pace, că nu-mi vād lumea înaintea ochilor de necaz.

- Luminate Crăișor, să nu bănuiești, dar nu te iuți așa de tare, că nu știi de unde-ți poate veni ajutor.

- Ce vorbești în dodii mătușă? Tocmai de la una ca d-ta ți-ai găsit să aștept eu ajutor?

- Poate ți-i a mirare de una ca aceasta? zise baba. Hei, luminate Crăișor ! Cel-de-sus varsă darul său și peste cei neputincioși; se vede că așa place sfinției-sale. Nu căuta că mă vezi gârbovă și zdrențuroasă, dar prin puterea ce-mi este dată, știu dinainte ceea ce are de gând să izvodească puternicii pământului și adeseori rād cu hohot de nepriceperea și

slăbiciunea lor. Așa-i că nu-ți vine a crede, dar să te ferească Dumnezeu de ispită ! Căci multe au mai văzut ochii mei de-atâta amar de veacuri câte port pe umerele acestea . Of ! Crăișorule ! cred-mă, că să aibi tu puterea mea, ai vântura țările și mările, pământul l-ai da de-a dura, lumea aceasta ai purta-o, uite așa, pe degete, și toate ar fi după gândul tău. Dar uite ce vorbește gârbova și neputincioasa ! Iartă-mă, Doamne, că nu știu ce mi-a ieșit din gură ! Luminate crăișor, miluiește baba cu ceva !

Fiul craiului, fărâncat de vorbele babei, scoate atunci un ban. Atunci baba îi dezvăluie că ea e sfânta Dumnică și că el va deveni peste puțin timp "un Împărat, care n-a mai stat altul pe fața pământului ! așa de iubit, de slăvit și de puternic..." Îi poruncește să-i ceară tatălui său calul, armele și hainele cu care a fost mire, și-i arată cu exactitate metoda prin care poate descoperi acest cal. Apoi, el "o vede învăluită într-un vâl alb, ridicându-se în văzduh" După ce învinge refuzurile repetate ale tatălui său, Crăișorul obține ceea ce îl sfătuisse Sfânta să ceară.

Sfânta Dumnică, această "Bătrână a Timpurilor", este Zeul Solar, Apollon hiperboreanul, Dea Syra, Zeița Solară. Ea este cea care alege eroul și îl anunță că va deveni "cel mai mare Împărat al Lumii, Împăratul Verde, *Ganesh-Janus*, cum n-a mai stat altul pe fața pământului de iubit, de slăvit și de puternic", deci cu atributele Carității cosmice, ale Gloriei și ale Forței, cu alte cuvinte Stăpânul celor Trei Lumi, Cauzală, Intermediară și Corporală. Ea îl investește, ceea ce este semnificativ, când se știe că Regele Lumii este o specificare a lui Mikael. Iar Vălul Alb în care dispare învăluită este marca Autorității Supreme. Eroul a avut o "revelație" în sensul strict al cuvântului.

Crăișorul porcede apoi la descoperirea "Calului", după ritul indicat de Sfânta Dumnică; duce o tavă plină cu jăratec în fața cailor din herghelie... Toți se retrag îngroziți, afară de unul și cel mai bătrân, cel mai răpciugos din toți; el se repede și apucă o gură de jăratec... Supărat, fiul Craiului îi trage cu frâul în cap... Calul nu se sinchisește și apucă iar o gură de jăratec. Fiul îl lovește iar în cap. Calul nu renunță și înghite și a treia oară jăratecul; crăișorul îl lovește din nou și-i pune frâul în gură... Atunci bătrâna gloabă se scutură de trei ori și se transformă într-un tretin cu douăsprezece aripi: "Sui pe

mine, Stăpâne, zice el fiului de Crai"; zboară apoi întâi până la nori și se lasă în jos; apoi zboară până la Lună, iar a treia oară până la Soare, câte odată pentru fiecare lovitură cu frâu și ca reacție concordantă; eroul ia în mod virtual în posesiune cele trei lumi, a căror cucerire efectivă va face subiectul întregului basm. Eroul a descoperit adevăratul Agent, el a eliberat pe *Shakti*, captiva unei materii vulgare și de disprețuit. Lovită la cap, formidabila putere a Șarpelui se trezește și zboară până la Nori, până la Lună, până la Soare. Și a fost deșteptată prin Știința și Regimul Focului. Eroul și-a construit vehiculul său de foc. În ce privește loviturile de frâu, sunt o aluzie foarte directă la puterea cheilor, lucru foarte rar; fiecare lovitură de frâu sau învârtire de Cheie deschide Poarta strâmtă a uneia din cele trei lumi.

Craiul vrea să-l încerce la pod la fel ca pe frații mai mari, dar și-a găsit omul: abea scapă neucis. Atunci îi liberează trecerea și-i dăruiește pielea de Urs; îl sfătuiește să ia seama la Spâni și la oamenii roșii...

Și în mod firesc, de trei ori, fiul Craiului întâlnește un Spân care îi oferă serviciile... pe care sfârșește prin a le accepta. Traversând o pădure întunecată (la selva oscura), eroul și Spânul găsesc o fântână adâncă, fără roată, fără cumpănă. Spânul se coboară să bea: - Ei, stăpâne, ce apă bună; vino să bei ! Crăișorul uitând orice grijă *coboară*; celălalt *urcă* și lasă să cadă capacul pe gura fântânei... Amenință pe fiul craiului că-l lasă să moară dacă nu-i spune cine e și unde merge. Celălalt trebuie să-și mărturisească identitatea și scopul călătoriei: - Bine. De-acum înainte, eu voi fi fiul craiului, iară tu vei fi sluga mea, și aceasta va dura *până când îi muri și iar îi învie*. De-acum înainte, te vei numi *Harap-Alb* (Negru-Alb).

Să cercetăm ce înseamnă acest misterios "Spân". Menționăm în trecere că, din toate timpurile, barba a fost considerată în Orient ca un semn de sfințenie. Preoții și călugării trebuie s-o poarte în mod obligatoriu și să n-o taie niciodată, la fel ca și tantricii. Insuficiența sistemului capilar e considerată ca un semn de sterpiciune, de goliciune și de uscăciune...

Dar mai există ceva care e sterp. gol, uscat... aceasta e Piatra sau Sarea, dublu aspect al aceluiași "Principiu de Sezisabilitate", după expresia lui Böhme, deși, exact vorbind,

Piatra este într-un mod mai sintetic și mai principial, ca...
Luz-ul de exemplu.

În stilul religios s-ar putea spune că eroul "moare", dar această interpretare ni se pare destul de superficială pentru un mit inițiativ. În realitate, el a procedat în deplină cunoștință de cauză după cum vom încerca să explicăm. Pentru a folosi un simbolism hiperborean, fiul Craiului s-a aflat, la un moment dat, în punctul de despărțire al literei Y în cele două brațe. El avea de ales între cele două căi, și, ca și Hercule, o ia pe cea mai grea.

Într-adevăr, eroul era deja inițiat virtual. Primise o investitură (o influență spirituală), devenise stăpânul Calului, care-l făcuse să parcurgă cele trei lumi; învinsese Ursul Kshatriyas, cu alte cuvinte domeniul subtil. Toate acestea erau destul de complete, dar destul de ușoare și în mod indiscutabil virtuale. Era deci în următoarea dilemă: ori să rămână și să se mulțumească cu această situație sau, dimpotrivă, să se întoarcă, să reia totul de la început și în amănunțime și să le realizeze în mod efectiv. Aceasta este ceea ce alege el.

Dar nu este realizare efectivă fără Sare și fără Piatră, aspecte ale Principiului de Sezisabilitate sau de Fixare; Fixarea este condiția *sine qua non* a efectivității. Volatilul și Mixtul nu pot da niciodată decât o realizare virtuală; numai atunci când intervine Fixul, consimțământul se corporifică, devine realitate pozitivă și permanentă. Dar pentru a "prepara" acești Fixativi, Sarea și Piatra, trebuie să se centreze pe ele: piatra se află în măruntaele pământului; trebuie căutată, readusă și scoasă din starea de "cădere", și pregătită; acesta este scopul principal al coborârii în infern. Eroul coboară, în mod conștient, lucid în fântâna cu trepte și prin aceasta face să urce Spânul-Piatra în mod automat, după cum coborârea tipsei balanței face să urce cealaltă. Se centrează pe Piatra-Spân în timpul acestei vizite în stările infraumane, pentru a o rectifica și *în mod necesar* și-l face *Stăpân* aspru și nemilos, *după însăși măsura* aspirației sale spre o realizare efectivă și totală. Numai prin moartea și învierea inițiativă va ieși victorios din această robie necesară și liber consimțită, și Piatra însăși, Nucleul său vital este aceea care îl înștiințează... Va fi a doua moarte inițiativă, întrucât prima s-a petrecut acum Deci aceasta nu este o "cădere" ci

o "coborâre", și cea mai bună probă că e așa este că tocmai în acest moment primește numele inițiat de *Harap-Alb* (*Negru-Alb*), cel mai înalt care poate exista deoarece este de asemenea al Omului Universal. În această operație primejdioasă (care este o moarte), el își pierde vechea individualitate, pierde tot, afară de un lucru: Calul. Rămâne stăpânul Agentului. N-a lăsat să-i cadă *dorje* din mâini. La toată această parte a mitului se aplică în mod foarte exact cuvântul evanghelic: "Căci acela care vrea să-și salveze viața o va pierde; dar acela care își va pierde viața pentru Mine o va câștiga".

În termeni mai generali, Spânul este aspectul "negru" (*Harap*) al eroului, pe care acesta îl eliberează în vederea lucrării inițiatice. Se produce o cataliză care "separă" *Harapul* (*Negru*) de *Alb*. Ei vor forma de-acum înainte o pereche frățescă negru-alb, simbolizând cele două emisfere ale lui *Brahmânda* sau ale lui *pinda* (dar în mod temporar "inversate"). Evoluția și Involuția, Solve și Coagula, etc., *Harap-Alb* fiind dintr-un punct de vedere *Yin-Yang*, se poate considera fântâna ca cilindrul universal în care *Yin-Yang*-ul își îndeplinește rotația sa helicoidală sub atracția "Voinței Cerului". Și "coborârea" *Yang*-ului și "urcarea" *Yin*-ului, concomitente, arată această mișcare în spirală.

În sfârșit, Spânul este și o altă manifestare a forței de retenție care vroise deja să-l împiedice pe erou să plece. Este un alt aspect al Ursului și din acest motiv credem posibilă o interpretare ciclică a mitului. Ursul care nu vroia să-l lase pe erou să plece, Negru care uzurpă locul Albului, care vrea să treacă drept adevăratul nepot, și moștenitor al Împăratului Verde, simbolizează ambii revolta *Kshatriy*-lor contra autorității supreme, dominația lor temporară și de asemenea, poate, dominația rasei negre asupra celei albe. Ceea ce era nesupunere și reavoință la Crai devine revoltă deschisă la Spân. Cel care pune capăt acestei stări de lucruri este *Parashu-Râma* și *Râma* în mitul nostru este Mistrețul Alb, *Shri Shwêta Varâta*, *Harap-Alb*, ales de Zeul Solar pentru a îndeplini această misiune și a deveni Suveran Pontif și Rege al Lumii. Se vor vedea mai departe indicațiile precise care susțin ipoteza noastră.

Deci, alături de sensul "interior" și microcosmic, mitul are încă unul, ciclic, care nu-l exclude pe primul. Nu trebuie

să repete orice Inițiat "Gestul" lui *Parashu-Râma*? mai întâi punând la respect pe *Kshatriyas* revoltați, adică să devină stăpânul subtilului și, dacă trece la Marile Mistere, să-i "extermine", să-i rezoarbă în Informal?

După numeroase peripeții și după ce a trecut 9 Mări și 9 Țări și 9 Ape Mari¹¹ perechea noastră de Dioscuri ajunge la curtea Împăratului Verde. Spânul se prezintă ca nepotul acestuia, iar *Harap-Alb* ca sluga sa.

Într-o zi se servesc la masa Împăratului niște salăți minunate. Împăratul îi mărturisește celui pe care îl credea nepotul său că aceste salăți erau din *Grădina Ursului* și că rar se încumetă cineva să se aventureze până acolo. - Nu-i decât atâta? zise Spânul; sluga mea *Harap-Alb* are să-mi aducă câte vreau.

Și iată-l pe *Harap-Alb* pe drumuri... Calul pornește la pas, până ce iese mai încolo, ca să nu-i vadă nimeni. Apoi își arată puterile, zicând: - Stăpâne, ține-te bine pe mine, că am să zbor lin ca vântul, să cutreierăm pământul.

Și odată zboară calul cu *Harap-Alb* până la nouri; apoi o ia de-a curmezișul pământului:

Pe deasupra codrilor

Peste vârful munților

Peste apa mărilor.

"Și după aceea, se lasă încet-încet într-un ostrov mândru din mijlocul unei mări, lângă o casuță singuratică, pe care era crescut niște mușchi pletos de o podină de gras, moale ca mătasea și verde ca buratecul".

Aici, *Harap-Alb* regăsește pe Sfânta Duminică și-i spune grijile lui... Sfânta iese afară, pornește desculță prin rouă, culege o poală de somnoroasă pe care o fierbe la un loc cu o vadră de lapte dulce și cu una de miere și o toarnă în fântâna Ursului care nu întârzie să adoarmă. La miezul nopții, îmbrăcat în pielea de urs, de la tatăl său, *Harap-Alb* ajunge la răscrucea drumurilor unde se află *Grădina* și culege salățile. Ursul se trezește, iar *Harap-Alb* scapă aruncând pielea cea de urs în capul animalului.

Acest Ostrov Verde, Reședință a Zeului Solar nu este altul decât Centrul Suprem. El este de asemenea *Grădina Ursului* (*Grădina Polară*), altă denumire a acestui Centru, în timpul dominației *Kshatriy*-lor. Subliniem că nu Zeul Solar propriu-zis este cel care locuiește Centrul, ci *aspectul său*

feminin, ceea ce identifică Ostrovul cu *Vârâhi*. "aspectul de Shakti a lui *Vishnu* (în mod mai deosebit în legătură cu al treilea Avatâra al său)"¹², *Mistrețul Harap-Alb* fură minunatele salăți din Grădina Ursului, pe care acesta le păzea aprig. Cu alte cuvinte, aceste salăți sunt chiar *esențele Grădinii*, esențe de natură vegetală, ceea ce identifică Grădina Ursului cu Paradisul pământesc.

Deci, Centrul Suprem are aici **cinci** denumiri, aparținând Tradiției primordiale: 1) Ostrovul Verde; 2) "Siria", Locuința Zeului Solar; 3) Grădina Ursului; 4) *Vârâhi*; 5) Paradis pământesc. La acestea, se poate adăuga și a șasea: Grădina Ursului se află la "încrucișarea drumurilor", deci în centrul crucii orizontale; și, într-adevăr, Centrul Suprem nu se poate găsi decât în punctul chintesențial al unei stări de fire. Se vede câte moșteniri formidabile s-au strâns în mitul lui *Harap-Alb*!

Pe de altă parte, această denumire a Centrului Suprem ca Grădina Ursului este cea mai exactă aluzie la revolta *Kshatriy*-lor, la dominația lor trecătoare, la uzurparea în timpul căreia Grădina Mistrețului devine Grădina Ursului... Faptul că *Harap-Alb*, *Mistrețul Alb*, *Shri-Shwêta-Varâha*, este cel care fură Ursului "esențele" acestei Grădini, împuternicit, apărât și misionat de *Vishnu*, este pentru noi cel mai categoric semn că *Harap-Alb este identic cu Parashu-Râma*, și că în *Harap-Alb* avem mitul celui de-al 6-lea Avatâra, mit redactat în secolul al XIX de un om al cărui așa-zis "pseudonim" e un echivalent al lui *Ram*!

La drept vorbind, *Harap-Alb* n-a alungat încă în mod definitiv Ursul din Grădina Mistrețului; n-o va face decât la sfârșitul basmului, când va nimici celălalt simbol al *Kshatriy*-lor revoltați care este Spânul, Negrul. Deocamdată, el trebuia să fugă cât putea de repede și să fure esențele, adică să salveze și să ascundă tradiția în timpul epocilor tulburi. Iar faptul că s-a îmbrăcat cu o piele de urs ar putea arăta că *Parashu-Râma* s-a slujit de *Kshatriyas* rămași disciplinați pentru a supune pe *Kshatriyas* revoltați. *Mistrețul Alb* îmbracă pielea de urs; ea îi este *cuvertură*; iar *cuvertura* este principala funcție a Luptătorilor rămași în legitimitate.

Câteva zile mai târziu, Împăratul arată Spânului niște pietre scumpe și-l întreabă: "- Nepoate, mai văzut-ai petre nestemate așa de mari și frumoase ca acestea de când ești?"

Se găsesc în Pădurea Cerbului. Și Cerbul acela este bătut tot cu petre scumpe, mult mai mari și mai frumoase decât aceste. Mai întâi, cică are una în frunte, de strălucește ca un soare... Dar nu se poate apropia nimeni de Cerb, căci este solomonit și nici un fel de armă nu-l prinde; însă cel pe care l-a zărit nu mai scapă cu viață... când se uită la cineva, fie om sau orice dihanie o fi, pe loc rămâne moartă... De-aceea fuge lumea de dânsul căci o mulțime de oameni și de sălbăticiuni zac fără suflare în pădurea lui... Dar cu toate aceste, trebuie să știi nepoate, că unii oameni is mai al dracului decât dracul, merg în pădure, și care dintre ei are îndrăzneală mare, și noroc și mai mare, umblând pe acolo, găsește din întâmplare câte o peatră de aceste, picată de pe Cerb, când se scutură el la șapte ani o dată..."

- "Doamne, moșule! zise atunci Spânul; să nu te superi, dar nu știu ce fel de oameni fricoși aveți pe aici. De asta nu vă dau urșii salăți și cerbii nestemate. Eu pun rămășag pe ce vreau că sluga mea are să-mi aducă pielea cerbului aceluia, cu cap cu tot, așa împodobit cum este!"

Harap-Alb merge să ceară iar ajutor la Sfânta Duminică. Ea îl ajută să sape o groapă adâncă lângă izvorul unde vine Cerbul să-și potolească setea.

Îi dă sabia și obrăzarul lui Statu-Palmă-Barbă-Cot, entitate infernală a Mitologiei române. Spre amiază, Cerbul vine și bea însetat apă. Apoi adoarme. *Harap-Alb* iese din groapa sa și dintr-o lovitură de sabie îi zboară capul, apoi se aruncă imediat în groapă. Capul Cerbului striga către *Harap-Alb* să i se arate ca să poată vedea de e vrednic de comoara ce i-o lăsa. Dar, *Harap-Alb* tăcea, aproape înecat în sângele Cerbului. După asfințitul Soarelui, animalul muri.

Ceea ce izbește în acest episod este extraordinara sa asemănare, mergând până la identitate, cu mitul lui Perseu și Meduza. Într-adevăr, Perseu are un cal năzdrăvan, Pegas, la fel ca *Harap-Alb*. El se apropie de Gorgona Meduza în timpul somnului și o omoară, la fel cum *Harap-Alb* ucide Cerbul pe când dormea. Privirea Meduzet ucide, ca și aceea a Cerbului. Dar nestemata frontală a acestuia, adică cel de-al treilea ochi al său nu ucide, este "normal". Perseu la fel, surprinde pe surorile Gorgonelor, Phorkyade, Enyo și Pephredo; ele nu aveau decât un ochi pe care și-l treceau alternativ; el li-l ia în momentul schimbului și le silește să-i

arate drumul; cu alte cuvinte, e vorba și acolo tot de un al treilea ochi "normal". *Harap-Alb* se folosește de sabia și de obrăzarul, masca lui Statu-Palmă-Barbă-Cot. La fel și Perseu se slujește de *Sabia (Harpè)* fermecată și de casca lui Hades, care-i asigură invizibilitatea, ca și obrăzarul. *Harap-Alb* este condus de Sfânta Duminică-Apolon, iar Perseu de Hermes și Atena. Toate acestea ne duc la identitatea celor două personaje.

După unii, securea lui Perseu era o armă de piatră, ceea ce o identifică cu securea lui *Parashu-Râma*. Și, ceea ce e remarcabil, este că numele lui Perseu e format din aceleași elemente ca și *Parashu*¹³ PRS. *Sh*-ul sanscrit devine în celelalte limbi *S*. Am văzut un exemplu în rădăcina *Shri*, devenită *sar, sir, ser*. Mai este unul în cuvântul *Paradesha* devenit *Pardes* și *Paradis*. Ceea ce e ciudat e că *Paradesha* s-a adaptat în același mod ca *Parashu*, înlăturând al doilea a: Pa R (a) De S Ha, Pardes; Pa R (a) Shu Perseu. *Harap-Alb* și Perseu sunt același personaj și același lucru e pentru Perseu și *Parashu-Râma*, reiese că *Harap-Alb* și *Parashu-Râma* sunt identici. Seceră sau sabie se spune în grecește *Harpè*, cuvânt format din aceleași elemente ca *Harap*; în cazul acesta, sabia ar fi colțul Mistrețului. Am văzut că *H*-ul de la *Harap* este un *S* aspirat, ceea ce dă elementele S R P, aceleași ca ale lui Perseu și *Parashu*, dar în ordine inversă, ca și la *Șarpe*.

Perseu, după isprava sa, zboară pe Pegas în "Etiopia". Ar trebui să se știe însă de care Etiopia e vorba... acolo el eliberează pe Andromeda care era "neagră"; dar, fără îndoială, ea era neagră la fel ca Sarabii... Acesta ni se pare că este sensul lui *Harap-Alb* în istoria tradițională a umanității.

Să abordăm acum interpretarea "interioară" și microcosmică a acestor episoade. *Harap-Alb* fură salatele, omoară Cerbul și aduce Pietrele, în alți termeni, el trece printr-o încercare vegetală, o încercare animală și o încercare minerală. Acestea sunt cele trei mari subîmpărțiri ale lumii infraumane¹⁴ și cele trei mari etape ale unui voiaj infernal.

Pe de altă parte, acest Cerb încărcat de diamante ne duce cu gândul la măgarul încărcat cu relieve, la *Christofor*. Suntem deci în pline mistere Shethiene. *Harap-Alb* trece prin încercarea Rădăcinii Tenebroase, asupra căreia nu insistăm... Să urmărim însă puțin simbolismul privirii Cerbului

și al diamantului său frontal. Am fi tentați mai întâi să-l asimilăm cu *Urna* și cu ochiul lui *Shiva*. Este o analogie dar "inversă". Într-adevăr, la *Shiva*, cei doi ochi, diada, polarizarea manifestată, sunt "normali"; aceluia care transformă este Ochiul al Treilea, cel Prinsipial. La Cerb, printr-o inversare cu adevărat infernală, diamantul este "normal", iar cei care sunt "otrăviți" sunt cei doi ochi, Dualitatea, Manifestarea. La *Shiva* vârful triunghiului este sus, la Cerb el este jos. *Harap-Alb*, ca să "găsească Piatra", a coborât în Centrul Pământului¹⁵. Să figurăm acest Centru al Pământului prin Piatră, între cei doi ochi înghețați ai Fiarei, punct extrem al triunghiului inversat, triunghi figurat și de cele două ramuri divergente ale Cerbului ale cărui coarne simbolizează stările multiple infraumane. Acestui episod i se aplică în mod exact formula: "*Visitando Inferiora Terrae, Rectificando, Invenies Occultum Lapidem*". "Rectificarea" este lovitura de sabie¹⁶ care taie "nodul vital" al Cerbului. Cât despre "Vitriol", este "Otrava" pe care o distilă ochii Cerbului. După aceasta, *Harap-Alb* "*inveniet Occultum Lapidem*"...

Lovitura de sabie ne reamintește pe aceea a lui Alexandru tăind Nodul Gordian. Este vorba de ceva care trebuie neapărat distrus definitiv, rectificat, răsturnat, ceva asemănător cu ceea ce face Dante când, pe spatele lui Lucifer, pune "picioarele în locul capului, și capul în locul picioarelor"

Și *Harap-Alb*, după ce a sărutat mâna Sfintei Duminici, încalcă pe cal și se întoarce la Împărăție. Și pe unde trecea, toată lumea se îngheșuia să vadă marea piatră de pe Capul Cerbului; părea că *Harap-Alb* purta soarele cu el. Și Regii și Împărații îi dăruiau din comorile lor, din Împărățiile lor împreună cu mâna fiicelor lor pentru piatră, dar el nu primea.

"Și într-una din seri, cum ședea Spânul împreună cu moșu-său și cu verelile sale sus într-un foișor, numai ce zărește în depărtare un sul de raze scânteietoare, care venea înspre dâșii; și de ce se apropia, de ce se lumina mai tare, de li fura vederile. Și deodată toată suflarea s-a pus în mișcare: lumea de pe lume, fiind în mare nedumerire, alerga să vadă ce minune poate să fie. Și când colo cine era? *Harap-Alb*, care venea în pasul calului, aducând cu sine pielea și capul cerbului pe care le-au și dat în mâna Spânului".

Aici ia sfârșit călătoria infernală a lui *Harap-Alb*. Se va remarca faptul că el e în același timp foarte complet, ceea ce

ține de înalta lui ținută intelectuală. Symbolismul este redus la minimum indispensabil. Într-adevăr, cu cât calificarea este intelectuală și înaltă, cu atât inițiatul ia contact direct cu diferitele stări de ființă, ceea ce cere o capacitate de contemplare¹⁷ excepțională, dar care îl cruță în schimb de multe încercări și primejdii. Cu cât calificarea scade, cu cât este a unui "Kshatriya", cu atât stările se individualizează, se populează cu simboluri, ceea ce cere o capacitate mai mică de contemplare, dar "încercări" mai dure. Trebuie să comparăm infernul dantesc, atât de dramatic și atât de saturat de simboluri și de elemente sentimentale, cu acela atât de sobru din *Harap-Alb*, pentru a sesiza modurile diferite ale unei inițieri *Kshatriya* și ale unei inițieri *Hamsa*, în timpul aceleiași etape inițiatice.

Într-o zi, Verde-Împărat a dat un mare ospăț în cinstea nepotului său; spre sfârșit, când oaspeții începuseră să se amețească, apare o *Pasăre Măiastră* care, bătând la fereastră, le spune: "Mâncați, beți și vă veseliți, dar de fata împăratului Roș nici nu gândiți!". Mesenii încep să discute și să se certe pe seama Fiicei Împăratului Roș; unii spuneau că e o vrăjitoare cumplită, alții că chiar ea ar fi venit în chip de pasăre; că Împăratul Roș nu se mai sătura să verse sânge omenesc și că ucidea pe toți peștorii fetei sale... Atunci Spânul se întoarce spre *Harap-Alb*: "Acum de grabă să-mi aduci pe fata Împăratului Roș".

Această încercare înseamnă pentru *Harap-Alb* realizarea efectivă a Micilor Mistere, care se împlinesc cu ajutorul diferitelor ființe elementare pe care le întâlnește în drumul său.

Ar fi imposibil de tradus într-o limbă cristalizată și logică, cum e limba franceza, numele lor și întregă această parte a basmului; sunt onomatopee, cuvinte măiestre, făcute ca să fie articulate și strigate de pe un deal pe altul. Chiar și în limba română, atât de maleabilă, aceste nume sunt barbare și e nevoie de tot geniul lui Creangă pentru a fi acceptate. Acești termeni luați în "răspăr" sunt unici și inimitabili. Vom rezuma deci foarte pe scurt povestirea, neputând gândi să lăsăm taurul moldovenesc în grădinile Versailles-ului.

Înainte de a întâlni aceste ființe, *Harap-Alb* își atrage recunoștința și promisiunea de ajutor a Reginei Furnicilor și a Reginei Albinelor. *Harap-Alb* merge mai departe și vede

la marginea unei păduri o dihanie care se încălzea la un foc de douăzeci și patru de stâneni de lemne și care striga cât îl ținea gura că moare de frig; avea urechi mari clăpăuge și buze groase; când sufla, buza de sus se răsfrângea peste capul său, iar cea de jos atârna și-i acoperea pântecul... Și ori de câte ori sufla, acoperea totul cu un strat gros de ghiață: "Tu ești *Gerilă*? Așa-i, că taci, îl întrebă *Harap-Alb*. - Râzi tu de mine, *Harap-Alb*, zise atunci *Gerilă* tremurând, dar unde mergi, fără mine, n-ai să poți face nimica".

Harap-Alb îl ia cu el. Întâlnește apoi o namilă de om și mai mare care mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și care striga în gura mare că moare de foame. Era *Flămânzilă*. Apoi vede un altul care băuse apa din 24 de iazuri și o gărlă și striga în gura mare că moare de sete. Era *Setilă*. Deci până acum o făptură care distruge Focul, una care distruge Pământul și o alta care distruge Apa... Împreună cu ei, *Harap-Alb* își continuă drumul și zărește altă minunăție: o schimonositură de om care avea un singur ochi în frunte, mare cât o sită; când îl deschidea, nu vedea nimic și se împiedica de toate; dar atunci când îl ținea închis, că era zi sau noapte, spunea că vede cu dânsul și în măruntaiele pământului.

- "Iaca, începu el a răzni ca un smintit; toate lucrurile mi se arată găurite, ca sitișca și străvezii, ca apa cea limpede; deasupra capului meu văd o mulțime nenumărată de văzute și nevăzute; văd iarba cum crește din pământ; văd cum se rostogolește soarele după deal, luna și stelele cufundate în mare; copacii cu vârful în jos, vitele cu picioarele în sus și oamenii umblând cu capul între umere; văd, în sfârșit, ceea ce n-aș mai dori să vadă nimene, pentru a-și osteni vederea; văd niște guri căscate uitându-se la mine și nu-mi pot da seamă de ce vă mirați așa, mira-v-ați de ... frumusețe-vă !

- Ce mai e și asta, întrebă *Harap-Alb*. Poate că e vestitul *Ochilă*, frate cu *Orbilă*, văr primare cu *Chiorilă*, nepot de soră lui *Pândilă*, din sat de la *Chitulă*, peste drum de *Nimerilă*...

- Râzi tu, râzi, *Harap-Alb*, zise atunci *Ochilă*, uitându-se închiorchioșat, dar unde te duci, fără mine rău are să-ți cadă. Fata Împăratului Roș nu se capătă așa lesne cum crezi tu... "

Mai departe, *Harap-Alb* vede o făptură care umbla cu arcul după vânat paseri. Dar nu numai în arc stătea meșteșugul și puterea acestui om. Avea o putere încă și mai

minunată; când voia se lătea așa de tare, de cuprindea pământul în brațe. Și se deșira și se lungea așa de grozav, că atingea luna, soarele și tot ce voia. Și dacă nu atingea păsările cu arcul său, ele tot nu scăpau. El le prindea în zbor, le răsuca gâtul cu ciudă și apoi le mânca așa crude, cu pene cu tot. Chiar atunci avea un vraf de paseri dinainte și ospăta dintr-însele cu lăcomie ca un vultan hămesit. *Harap-Alb* cuprins de mirare zise:

- "Dar oare pe acesta cum mama dracului l-a mai fi chemând?... Să-i zici *Păsărilă*... nu greșești; să-i zici *Lățilă*... nici atât; să-i zici *Lungilă*... asemenea; să-i zici *Păsări-Lăți-Lungilă*, mi se pare că e mai potrivit cu năravul și apucăturile lui, zise *Harap-Alb*, înduioșat de mila bietelor paseri. Se vede că acesta-i vestitul *Păsări-Lăți-Lungilă*, fiul Săgetătorului și nepotul Arcașului; brăul pământului și scara cerului; ciuma zburătoarelor și spaima oamenilor, că altfel nu te pricepi cum să-i mai spui.

- "Râzi tu de mine, râzi, *Harap-Alb*, zise atunci *Păsări-Lăți-Lungilă*, dar mai bine ar fi să râzi de tine, căci nu știi ce păcat te paște. Chitești că Fata Împăratului Roș numai așa se capătă? Poate n-ai știință ce vidmă de fată e aceea; când vrea, se face Pasăre Măiastră, îți arată coada, și i-ai urma dacă poți! De n-a fi și unul ca mine pe-acolo, degeaba vă mai bateți picioarele ducându-vă".

- "Hai și tu cu noi, dacă vrei, zise atunci *Harap-Alb*, de-abia mi-i lua pe *Gerilă* de țuluc și l-ii purta cu nasul pe la soare, doar s-a încălzi câtuși decât și n-a mai clănțani atâta din măsele, ca un cocostârc de cei bătrânicioși, că parcă mă strânge în spate când îl văd așa".

Cu totul, așadar, cinci făpturi din care *Gerilă* distruge *Focul*; *Flămânzilă* distruge *Pământul*; *Setilă* distruge *Apa*; *Păsărilă-Lăți-Lungilă* distruge păsările în *Aer*; acesta este aspectul imediat al celui din urmă, în privința încercărilor elementare; în realitate, simbolismul său este mult mai vast. El figurează mai întâi Crucea cu trei dimensiuni (Lățime, Lungime, Înălțime); el epuizează spațiul prin ubiquitatea sa și, prin analogie, toate punctele posibile (păsările) ale planurilor de existență, ca și verticala care le leagă între ele prin centrele lor ("el ajungea cu mâna la lună, la stele și la soare și cât voia de sus"). Distrugător al Păsărilor (stări superioare ale Ființei), el este fața care resoarbe Ciclurile.

Și din orice punct s-ar găsi, prin omniprezența sa, din orice plan, el proiectează ca Arcașul o indefinitate de raze vectoare prin săgețile arcului său, reunind între ele toate punctele posibile și stabilind astfel indefinite sisteme de coordonate (ca Hercule pe lacul Stymphale). Să dăm deci adevăratul său nume lui *Păsări-Lăți-Lungilă*, este Vortexul Sferic Universal. Cât despre a cincea făptură, Ochilă, cu unicul său ochi frontal, *Linceu*, pentru care materia nu există, el nu acționează, dar vede totul și călăuzește totul, Motor imobil și Quintesență. Cele cinci elemente sunt desemnate aici prin calități; e vorba deci despre *bhûks* și despre *tanmâtras* în același timp, în alți termeni despre toată starea umană și nu numai despre modalitatea corporală. Cu acești însoțitori va încerca *Harap-Alb* s-o cucerească pe Fata Împăratului Roș, Fiica Sulfului Roșu.

El se prezintă așadar la curtea acestui monarh și-i cere mâna fiicei sale pentru nepotul lui Verde Împărat, stăpânul său. Roș Împărat este mirat de îndrăzneala sa, dar se stăpânește și-i cere timp de gândire toată noaptea. Poruncește unuia din servitori să ducă pe *Harap-Alb* și însoțitorii săi să se culce în Casa de Aramă, sub care se arseseră 24 stânjeni de lemne. *Gerilă* nu se lasă intimidat; el suflă peste casă și o face numai bună de locuit. Fiecare se instalează cât mai bine, și apoi, din nimic, încep a se certa și încă din ce în ce mai tare; totul s-ar fi terminat printr-o bătaie generală dacă *Gerilă* supărat n-ar fi suflat de trei ori din buzele sale, ceea ce a avut darul să-i liniștească îndată pe toți, căci casa se făcuse un sloi de gheață; se potolesc și jură să rămână uniți în jurul lui *Harap-Alb*, stăpânul lor... A doua zi dimineața, sluga vine să adune cenușa peșitorilor; el îi găsește strigând cât îi ținea gura că "nu știu ce fel de împărat e acesta, de ne lasă fără scânteie de foc în vatră, să degerăm aicea..." A trebuit să aducă securi și cazmale ca să-i libereze, și să arunce apă fiartă pe uși și pe ferestre.

Tot acest pasaj de vreo zece pagini este de o vervă și de un haz uluitor... Uluitor e cuvântul... căci chiar aceasta ne-a împiedicat să vedem că e vorba aici de un *Athanor*, că *Focul* nu trebuie să fie prea violent, altfel există riscul calcinării; că elementele, odată eliberate, au veleitatea să trăiască fiecare pentru sine; că trebuiesc moderate și ținute bine în mână. Trecerea de la Căldura extremă la Frigul extrem

simbolizează intervenția a două principii *solve și coagula*. Proba focului trecuse.

Veni vremea prânzului care consta din "12 vaci mari fripte, 12 căruțe pline cu pâine și 12 butoaie cu vin vechi". "Numai de-ați putea dovedi cât vă voi da eu, zise Împăratul Roș; că de nu-ți fi mâncători și băutori, v-ați găsit beleaua cu mine, nu vă pară lucru de șagă: ...dacă rămâne o singură fărâmitură, o singură picătură din acest ospăț ați încurcat-o; pun să vă taie capul pe dată. Ați înțeles?" - *Harap-Alb, Gerilă, Ochilă și Păsărilă* se așează la masă. Dar ce puteau ei să facă? Nici nu se vedea că au mâncat. E rândul nostru acum, ziseră *Flămânzilă și Setilă*. "Și atunci unde nu începe *Flămânzilă* a cărăbani deodată în gură câte o haraba de pâine și câte o ialoviță întreagă, și răpede mi ți le-a înfulicat și le-a forfăcat, de parcă n-au mai fost. Iară *Setilă*, dând fundurile afară la câte o bute, horp! ți-o sugea dintr-o singură sorbitură; și răpede, răpede, mi ți le-a supt pe toate de-a rândul, de n-a mai rămas nici măcar picătură de vin pe doage". După aceea ei începură să arunce oasele și butoaiele goale în capul oamenilor Împăratului, strgând, unul că moare de foame, altul că moare de sete. Așa au trecut și probele Pământului și ale Apei.

Harap-Alb trebuie acum să despartă boabele de mac de firele de nisip, amestecate într-o grămadă mare. Regina Furnicilor și poporul ei o fac pentru el. După aceea, Împăratul îl pune în față cu fiica sa și cu o altă fiică, adoptivă, dar care semăna cu prima ca o picătură de apă cu alta. Regina Albinelor îi arată care e cea adevărată, așezându-se pe obrazul ei. Sensul exact al acestor încercări ni se pare a fi următorul: într-un moment al căii inițiatice, toate forțele de iluzionare se strâng într-un ultim efort și simulează, pentru a înșela, lucrarea inițiativă însăși. E nevoie de promptitudinea și atenția furnicii, finețea și discernerea albinei pentru a deosebi și a alege bine (*separabis suaviter et cum ingenio, din Tabula Smaragdina*).

- "Până acum ai izbutit, îi spune Împăratul Roș... Dar fata mea are să se culce diseară unde se culcă totdeauna, iar voi să mi-o străjuiți toată noaptea. Și dacă mâine dimineață s-a afla tot acolo, atunci poate să ți-o dau; iar de nu, ce-i păți, cu mine nu-i împărți. Înțeles-ai?" La căderea nopții, fata se culcă și *Harap-Alb* se așează de straie chiar la ușa ei, iar ceilalți

se înșiră până la poarta curții.

Către miezul nopții Fata Împăratului se preface în pasăre și-și ia zborul nevăzută printre cei cinci străjeri. Dar când ajunge la *Ochilă* acesta o vede și-i dă de știre lui *Păsărilă*: "- Măi, fetișoara Împăratului ne-a tras butucul. A dracului șgâtie de fată! S-a prefăcut în păsărică, a zburat ca săgeata printre ceilalți și ei habar nu au despre asta. Ei, apoi? Lasă-te în seama lor dacă vrei să rămâi fără de cap. De-acum, numai noi o putem găsi și aduce la urma ei. Taci molcom și haidem după dânsa. Eu ți-oi arăta-o pe unde se ascunde, iară tu să mi-o prinzi cum ți-i meșteșugul și să-i strâmbi gâtul oleacă, să se învețe ea de altă dată a mai purta lumea pe degete. Și atunci, odată și pornesc ei după dânsa, și nu merg tocmai mult și *Ochilă* zice:

- Măi *Păsărilă*, iacătă-o, ia! colo în dosul pământului, tupilată sub umbra iepurelui; pune mâna pe dânsa și n-o lăsa!
- Atunci *Păsărilă* se lățește cât ce poate, începe a bojgăi prin toate buruienile și, când să pună mâna pe dânsa, zbr! pe vârful unui munte, și se ascunde după o stâncă. - Iacătă-o, măi, colo, în vârful muntelui, după stânca aceea, zise *Ochilă*. *Păsărilă* atunci se deșiră odată și se înălță până la lună. Apoi, cuprinzând luna în brațe, găbuiește păsărica, mi ți-o înșfacă de coadă și cât pe ce să-i sucească gâtul. Ea atunci se preface în fată și sfigă înspăimântată:

- Dăruiește-mi viața, *Păsărilă*, că te-oi dărui și eu cu milă și cu daruri împărătești, așa să trăiești!

- Ba că chiar erai să ne dăruiești cu milă și cu daruri împărătești, dacă nu te vedeam când ai pašlit-o, farmazoană ce ești! zise *Ochilă*: "Și o aduc la palat. Astfel este câștigată și proba Aerului. Dar mai e încă altceva:

Harap-Alb se găsește într-o stare de ființă, în acest caz starea umană, pe care trebuie s-o realizeze. Fata Împăratului Roș, a Sulfului Roșu, Farmazoana, Pasărea Măiastră simbolizează perfecțiunea acestei stări. *Centrul* său, care trebuie cucerit, după încercările elementare. Dar acest centru se găsește peste tot și în nici o parte. Pasăre evanescentă; altfel spus, centrul nu e spațial și pentru a-l găsi e necesară ubicuitatea lui *Păsărilă* care epuizează dimensiunile și toate posibilitățile stării respective; ca un corolar, oricare punct din planul orizontal poate simboliza acest centru. Numai atunci, punctul simbolic se identifică cu centrul real al stării:

Pasărea se așează pe vârful Muntelui polar, ax veritabil și "loc" al tuturor centrelor stărilor de fire. Luna, unde este prinsă pasărea, figurează punctul de incidență al acestei verticale polare cu planul stării de ființă, aici starea formală, cum arată chiar simbolismul Lunii. *Păsărilă* nu se proiectează, în acest caz special, în "Înălțime", pentru că nu depășește Luna, deși era, în realitate, Stăpân al întregii Verticale polare ("el atingea Luna, Soarele, Stelele și tot ce voia"). Avem aici o specificare, în cadrul Micilor Mistere, a Vortexului Sferic Universal, proiecția sa pe un plan. Dar *Păsărilă* n-ar fi putut face nimic fără *Ochilă*, Clarvăzătorul, cel care toate le vede și peste tot, dar care nu acționează. El e motorul imobil, Quintesența; el făptuiește fără să acționeze și regentează astfel toată starea de ființă. Pe de altă parte, s-a remarcat că cele cinci elemente sunt indicate prin calități; așadar, însoțitorii lui *Harap-Alb* simbolizează în același timp *tanmâtras și bhûtas*, deci toată starea formală. *Harap-Alb* a cucerit-o pe Fata Împăratului Roșu, Fata Sulfului Roșu și treapta inițiativă cu același nume, starea Adamică (Roșu), Edenul. Pentru a se desăvârși, trebuie să se împlinească total Misterul Androginului. Este scopul ultimei încercări, impus direct de Fata Împăratului Roșu.

"Înainte de pornire trebuie să meargă calul tău și cu turturica să-mi aducă trei smicele de măr dulce și apă vie și apă moartă de unde se bat munții în capete. Și de-a veni turturica mea înainte cu smicelele și apa, ie-ți nădejdea despre mine, căci nu merg, ferească Dumnezeu. Iară de-i ave noroc și-a veni calul tău mai întâi și mi-a aduce cele poruncite, să știi că merg cu tine oriunde mi-i duce; s-a mântuit socoteala... Dar turturica, fiind mai ușoară, ajunge mai înainte; și pândind tocmai când era soarele în cruce, de se odihneau munții numai pentru o clipită, se repede ca prin foc și ie trei smicele de măr dulce, și apă vie și apă moartă, și apoi, ca fulgerul se întoarce înapoi. Și, când pe la poarta munților, calul îi iese înainte, o proptește în cale și o ie cu măgulele.. se răpede și-i ie apa și smicelele " - Acestea sunt indicații foarte clare asupra fixării și sublimării posibilităților mercuriale și asupra Misterelor lui *Yoni* și ale lui *Lingam*. Tot episodul ne pare a fi un rit de *Maithuna*, cu toate preciziunile dorite. Acest Măr, unde curg izvoarele de Apă Vie și Apă Moartă, e inutil să mai spunem ce reprezintă. Acum, *Harap-Alb* a cucerit

definitiv starea de Perfecțiune umană, și a realizat efectiv Micile Mistere.

Cât despre Fata Împăratului Roșu, Farmazoana, Vrăjitoarea, Pasărea Măiastră, care-și omoară pețitorii, am fi ispitiți să vedem în ea o aluzie la acel sângheros sacerdotiu feminin, rezultat al predominanței unor *Kshatriyas* revoltați, cărora le-a pus capăt *Parashu-Rama*, așa cum o arată acest episod al mitului. Faptul că ea și tatăl ei sunt roșii este o aluzie, credem, la rasa Atlantă, origine și producătoare a marilor mișcări insurecționale și anti-tradiționale a Vârstei de Aramă. *Harap-Alb* răpește și păstrează, și de data aceasta "esența" Îmărăției Roșii, în vederea apropiatei catastrofe care aștepta această civilizație. Aceste două fapte îl identifică pe *Harap-Alb* cu *Parashu Rama*. *Harap-Alb* nu distruge, el "rectifică", el face un gest de "răscumpărare", atitudine eminentemente "avatarică".

Harap-Alb se întoarce cu prețioasa sa cucerire la Împăratul Verde, acesta fiind momentul culminant al mitului, realizarea, prin transpoziție, a Marilor Mistere. Împăratul Verde, Spânul, curtea le ies în întâmpinare. "Și văzând Spânul cât e de frumoasă Fata Împăratului Roșu, odată se răpede s-o ia în brațe de pe cal. Dar fata îi pune atunci mâna în piept, îl îmbrânțește cât colo și zice:" - Lipsește dinaintea mea Spânule ! Doar n-am venit pentru tine, ș-am venit pentru *Harap-Alb*, căci el este adevăratul nepot al Împăratului Verde. Atunci Împăratul Verde și fetele sale au rămas incremeniți de ceea ce au auzit. Iară Spânul, văzând că i s-a dat vicleșugul pe față, se răpede ca un câne turbat la *Harap-Alb* și-i zboară capul cu o singură lovitură de paloș, zicând: - Na ! așa trebuie să o pățească cine calcă jurământul ! Dar calul lui *Harap-Alb* îndată se răpede și el la Spân și-i zise:

- Pân-aici, Spânule ! Și odată mi ți-l înșfacă cu dinții de cap, zboară cu dânsul în înaltul cerului, și apoi, dându-i drumul de acolo, se face Spânul până jos praf și pulbere. Iară Fata Împăratului Roșu, în vâlmășagul acesta (să se remarce concomitența), răpede pune capul lui *Harap-Alb* la loc, îl înconjură de trei ori ce cele trei smicele de măr dulce, toarnă apa moartă, să steie sângele și să se prindă pielea, apoi îl stropește cu apă vie, și atunci *Harap-Alb* îndată învie și, ștergându-se cu mâna la ochi, zice suspinând:

- Ei, da' din greu mai adormisem ! - Dormeau tu mult și bine, *Harap-Alb*, de nu eram eu, zise Fata Împăratului Roș, sărutându-l cu drag și dându-i iar paloșul în stăpânire". După aceasta, *Harap-Alb* îi urmează unchiului său la tron și devine Împăratul Verde.

Eroul suferise prima moarte inițiativă când devenise sclavul Spânului și primise numele *Harap-Alb*. Acum e vorba de a doua moarte, psihică, și care marchează trecerea, "învierea" în Universal, în Marile Mistere. Printr-un salt violent al *Shakti*-ei, Spânul este resorbit în Non-manifestat (în "Înălțimea Cerului"). *Luz*-ul este ridicat din condiția sa "decăzută", și "universalizat", ceea ce este, dacă ne putem exprima așa, "semnătura" corporală a unui *jivanmukti*, căci dacă *rectificando*-ul este suficient în Micile Mistere, *resorbendo*-ul se impune în Marile Mistere, din cauza tuturor modalităților ființei, la care modalitatea corporală trebuie să participe în mod necesar. Uneori întreaga modalitate corporală participă la universalizare, ca în cazul lui Enoh sau Ilie; dar, în marea majoritate a cazurilor, este suficientă o "particulă" reprezentativă și sintetică, cum e *Luz*-ul. Așa i se întâmplă lui *Harap-Alb*. Tot acest ultim episod spre deosebire de primele care erau "orizontale", se situează pe verticala parcursă de Cal când sare "în înaltul Cerului", ceea ce indică bine caracterul său "universal". "Exterminarea" Spânului figurează deasemenea victoria definitivă a "Mistrețului Alb", a lui *Rama*, asupra Ursului. În total, trei încercări infernale, cinci elementare, apoi aceea a furnicilor și a albinelor, cea a "Arborelui Vieții" și ultima; douăsprezece cu totul, ca și muncile lui Hercule, un zodiac complet configurând un *Zero-Harap-Alb*. După care, el îi urmează unchiului său și devine un Împărat Verde, Suveran Pontif și Rege al Lumii, cum n-a mai fost niciodată "atât de Slăvit, de Iubit și de Puternic", în cele Trei Lumi. Așa ia sfârșit "Gesta" lui *Shri-Shwâta-Varâha*, a Divinului *Ram*.

În rezumat: acest mit reprezintă în principal reuniunea puterii regale și a puterii sacerdotale în aceeași persoană și, vom spune noi, în aceeași funcțiune, aceea a Împăratului Verde, una din denumirile Regelui Lumii în tradiția românească; acest lucru e simbolizat printr-o realizare inițiativă completă. Este interesant de observat că această

realizare are un caracter tantric. Coborârea în Infern este una din cele mai violente căi care pot să existe; cele cinci fapte care-l ajută pe *Harap-Alb* să realizeze Micile Mistere sunt forțe destructive; cât despre Marile Mistere, e inutil să subliniem caracterul imediat și resorbtiv. Deși *avatâra*, *Harap-Alb* are o realizare "*shivaită*".

Ne rămâne să dăm o informație a cărei importanță va fi sesizată imediat: *Harap-Alb* a fost scris în 1877. Creangă a fost conștient de ce scria? Înclinăm să credem că da. Sau el era instrumentul unei organizații inițiatice care a redactat prin el testamentul său intelectual? În orice caz problema are o importanță secundară; ceea ce este mai important este că pare să fi existat încă în secolul XIX o organizație inițiativă a "Mistrețului Alb" de inspirație hiperboreană, din descendența spirituală a lui *Ram*, posedând un simbolism revelator al unei doctrine deosebit de vaste. Credem că ar fi o ușurare să se vadă o simplă coincidență în faptul că acest mit al lui *Ram* a fost scris de un om al cărui pseudonim, Creangă, este în limba română echivalentul lui *Ram*.

Atragem atenția încă odată cititorului, asupra faptului că cronologia occidentală nu se aplică în România decât de vreo zece ani; nu trebuie apoi uitat că e vorba de o țară în care nouă zecimi din suprafață era ocupat de păduri în 1830 și că, în 1870, nu existau căi ferate. Într-un mediu atât de puțin modern, prelungirea unei vieți inițiatice până în mijlocul sec. XIX n-ar avea nimic extraordinar. Ceea ce este curios este că această dată, 1877, este într-adevăr cea mai importantă în istoria românilor din sec. XIX: este anul războiului contra Turciei; de la această dată începe modernizarea reală a României; ea a putut fi foarte bine și data dispariției tradiției dace. Este o simplă ipoteză și ar însemna să prelungim indefinit studiul dacă am reproduce faptele și raționamentele care pledează pentru sau împotriva ei.

NOTE

¹ Etudes Traditionnelles, martie 1936

² Această denumire are prelungiri până în prezent (1989) când România a fost numită în sens pejorativ Etiopia Europei.

(Nota edit.).

³ No. spécial sur le Celtisme, *Éd. Trad.*, août-sept. 1936.

⁴ *Vier* înseamnă și "podgorean", ceea ce este interesant dacă ne

reamintim simbolismul vinului. *Boerii* constituie clasa nobiliară română.

⁵ *B*-ul și *V*-ul au folosință comună în aproape toate limbile cum se poate vedea chiar în rădăcinile *bor* și *var*. Se spune încă în popor în România, Vavilon, vivliotecă, varvari, Aravi.

⁶ Așa este, în general, tema. În cazul special al lui *Harap-Alb*, Împăratul verde se spune că are trei fete, care nu joacă de altminteri nici un rol vizibil în basm. În realitate, ele nu reprezintă o "posteritate", ci sunt *Shakti* celor trei aspecte ale "Regelui Lumii". Sunt cele trei *Iele* (care se pot traduce în mod exact prin cele trei "Ele") care joacă un rol important în tradiția română. Numele lor sunt *Margalina*, *Rosalina*, *Savatina*. *Ielele* sunt reprezentate ca fetele lui *Ler* Împărat de care am vorbit mai înainte; se numesc de asemenea *Sânziene*, nume identic cu Iana Sânziana, denumire a principiului feminin în tradiția românească. În Transilvania, în loc de *Sânziana*, se spune *Sânioana*, "Sfânta Ioana", aspect feminin al lui *Ianus* ca *Iana*. Sărbătoarea de *Sânziene* cade la Sfântul Ion de vară. *Ielele* au un aspect de "putere" mai degrabă, cel puțin în mod imediat; în fond, ele sunt Transformatoare.

⁷ Cf. Jean Reyor: *De la couleur verte*, Voile d'Isis, Janvier 1932.

⁸ R. Guénon: *Autorité spirituelle et Pouvoir temporel*, p. 77.

⁹ *Janus* este reprezentat de asemenea în Tradiția română și prin "Împăratul care cu un Ochi plânge și cu un Ochi râde".

¹⁰ Dacă folosim uneori terminologia alchimică n-o facem pentru că socotim *Harap-Alb* un mit alchimic, departe de aceasta... dar vocabularul alchimic este ceva mai puțin necunoscut cititorului decât cel din alte tradiții. Îl folosim când se ivește ocazia ca pe o "grilă"... De altfel, atât timp cât *Harap-Alb* rămâne în lumea formală, este valabil.

¹¹ Acestea ni se par a corespunde celor 9 constelații circumpolare.

¹² R. Guénon. *Le sanglier et l'Ourse*. Ét. Traditionnelles, 1936, p. 295.

¹³ Inutil să spunem că *sh* e o singură literă în sanscrită; la fel în română.

¹⁴ Se știe că embrionul, înainte de a deveni om, trece prin stările de cristal, de vegetal și de animal.

¹⁵ La Dante, de asemenea, aceasta este de natură minerală (de gheață).

¹⁶ Acier des Philosophes. Cf. legenda întemeierii Transilvaniei.

¹⁷ În sensul de "bhâva".